

VADEMECUM

Juni 2025

AIACE-Danmark

International Forening af Forhenværende EU-Medarbejdere

Ansvarshavende redaktør:
Eva Dudzinska

Redaktion:
Bestyrelsen

Adresse:
AIACE-Danmark
c/o Europa-Huset
Gothersgade 115
1123 København K
Email: aiace@aiace.dk
Internet: <https://aiace.dk>

Layout:
Erling Petersen

Tryk:
OIB
Ateliers de reproduction
de la Commission

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION

Forord	5
1.1 AIACE-Internationale	7
1.2 AIACE-Danmark	9
1.3 Den danske bestyrelse	11

NÅR TJENESTEN FORLADES

2.1 Forberedelse af pensionisttilværelsen	13
2.2 Adgangskort til EU-institutionerne	15
2.3 Boligsøgning i Danmark	17
2.4 Indhentning af flyttetilbud	21
2.5 Godtgørelser fra EU ved flytning	23
2.6 Indrejseformaliteter i Danmark	25
2.7 Forsikringsforhold	27

FASTBOENDE I DANMARK

3.1 Tilmelding til folkeregisteret	29
3.2 Dansk sygesikring	31
3.3 Oplysningspligt til danske myndigheder	41
3.4 Skatteforhold	43
3.5 Dansk folkepension	47

FORBINDELSEN TIL EU-INSTITUTIONERNE

4.1 Attester til EU-institutionerne	51
4.2 EU-pensionen	53
4.3 EU-Sygekassen	59
4.4 Forebyggende helbredsundersøgelser	67
4.5 Anmodninger og klager - vedtægtens art. 90	69
4.6 Pensionister i en vanskelig situation	73
4.7 Kontaktpersoner og adresser	75
4.8 Kommunikation	77
4.9 EU Login og IT	79

VED DØDSFALD

5.1 Ved dødsfald - praktiske oplysninger	83
Stikordsregister	87

VADEMECUM er en uformel og generel guide, der ikke kan erstatte professionel eller individuel rådgivning. Foreningen har gjort sit yderste for at sikre, at oplysningerne heri er korrekte og ajourførte ved redaktionens slutning, men emnerne er i mange tilfælde yderst komplekse, og oplysningerne kan hurtigt være forældede. Bestyrelsen kan derfor ikke gøres ansvarlig for eventuelle fejl, udeladelser eller manglende opdateringer.

Det anbefales, at man sørger for at få oprettet EU Login, som er EU's svar på MitID, se afsnit 4.9.

Bemærk, at visse informationer, navnlig dokumenter, af praktiske grunde ikke kan rummes i foreningens VADEMECUM. De fleste vil du finde på dansk på foreningens hjemmeside www.aiace.dk eller på AIACE-INT's hjemmeside <https://aiace-europa.eu/>.

Har du EU Login, kan du læse alle detaljer (på FR-EN) på Kommissionens særlige informationsside Staff Matters, som du får adgang til via <https://myremote.ec.europa.eu/>.

Forord

AIACE-Internationale har til opgave at varetage medlemmernes interesser både over for institutionerne og over for de nationale myndigheder.

AIACE-Danmarks bestyrelse bestræber sig på at rådgive medlemmerne i tilfælde af sociale eller juridiske problemer med danske myndigheder eller med EU-administrationen, navnlig Sygekassen og pensionsafdelingen.

I VADEMECUM forsøger bestyrelsen at give svar på de væsentligste spørgsmål, man kan blive konfronteret med som EU-pensionist i Danmark.

Det danske VADEMECUM opdateres jævnligt, og de vigtigste opdateringer meddeles i foreningens orienteringsbreve, der udsendes flere gange om året, fortrinsvis via email eller om nødvendigt via almindelig post. Den seneste opdaterede udgave af VADEMECUM er tilgængelig på foreningens hjemmeside: <https://aiace.dk>. Her finder man udførlige vejledninger til oprettelse og brug af EU Login, indsendelse af attester og meddelelse af ændring i personlige forhold samt information om sygekasseforhold, blanketter m.v.. Foreningen anbefaler endvidere kraftigt, at man opretter EU Login, hvorved man via <https://myremote.ec.europa.eu/> kan få adgang til Kommissionens særlige informationsside Staff Matters, se afsnit 4.9.

VADEMECUM skulle også gerne være en hjælp for pårørende, som skal træde til i den ene eller anden sammenhæng. Derfor er afsnit 4.3. og 5.1. forsynet med en kort tjekliste.

Alle er selvfølgelig velkomne til at kontakte bestyrelsen, hvis der skulle være spørgsmål eller problemer, som VADEMECUM ikke giver fyldestgørende svar på.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen

Juni 2025

INFO!

AIACE-Internationales hjemmeside:
<https://www.aiace-europa.eu/>

AIACE-Internationale

Den internationale forening, Association Internationale des Anciens des Communautés Européennes (hovedforeningen), blev stiftet i juni 1969 og har bl.a. til opgave at varetage de forhenværende EU-medarbejderes interesser over for EU-institutionerne.

Foreningen får af Kommissionen stillet kontorfaciliteter vederlagsfrit til rådighed (rue Van Maerlant 18, 3.).

Foreningen er oprettet som en ASBL (Association sans but lucratif) under belgisk lov, og den finansieres dels over de kontingenter, medlemmerne betaler til de nationale sektioner, dels af årlige bidrag fra EU-institutionerne.

Det er normalt ikke muligt at være direkte medlem af den internationale forening. Medlemskab opnås automatisk ved indmeldelse i en af de nationale sektioner.

Foreningen er anerkendt af EU-institutionerne som forhandlingspartner på de administrative områder, der vedrører de forhenværende medarbejderes forhold. Foreningen er repræsenteret (dog uden stemmeret) i de forskellige styrelsesorganer, hvor personalet vedtægtsmæssigt har sæde, f.eks. forvaltningskomitéen for sygeforsikringsordningen (EU-Sygekassen). Samarbejdet med institutionerne er formaliseret i aftaler mellem AIACE og de enkelte institutioner (se nærmere på foreningens hjemmeside: <https://aiace.dk> under Pension-Velfærd).

Medlemsinformation

Den internationale forening forestår redaktionen af en publikation (VOX), som udsendes til AIACE's medlemmer og til personer i administrationen, der er beskæftiget med relationerne til pensionisterne.

INFO!

AIACE-Danmarks hjemmeside <https://aiace.dk> indeholder udførlige vejledninger til oprettelse og brug af EU Login, indsendelse af attester og meddelelse af ændring i personlige forhold samt information om sygekasseforhold, blanketter m.v. Her finder du også foreningens medlemsliste og orienteringsbreve.

Forslag og ønsker til indholdet på hjemmesiden er velkomne.

Adgang til en række vigtige dele af hjemmesiden kræver brugernavn og en kode.

Oprettelsen som bruger sker i forbindelse med indmeldelsen. Din registrerede emailadresse vil være dit brugernavn, og du opretter selv din kode, første gang du logger ind. Glemmer du din kode, kan du selv oprette en ny på hjemmesiden.

AIACE-Danmark

Den stiftende generalforsamling i AIACE-Danmark blev afholdt den 12. februar 1990.

Som medlem kan optages alle, der tidligere har været ansat i EU, eller deres pensionsberettigede efterlevende, samt nuværende medarbejdere, der påtænker at forlade aktiv tjeneste inden for de nærmeste to år.

Anmodning om optagelse indgives lettest via foreningens hjemmeside: <https://aiace.dk/medlemskab/>. Har du ikke internet, kan du rette henvendelse om optagelse til et medlem af bestyrelsen.

Foreningen ser det som sin væsentligste opgave at varetage medlemmernes interesser over for EU-institutionerne og i forhold til de danske myndigheder. Endvidere indbyder foreningen nogle gange årligt medlemmerne til forskellige arrangementer (sammenkomster med et kulturelt indhold, julefrokost, rejser ..), hvor det væsentlige er, at tidligere kolleger får lejlighed til at mødes og stifte nye bekendtskaber.

Foreningen får i et vist omfang stillet kontor- og mødefaciliteter til rådighed i Europa-Parlamentets og Europa-Kommissionens lokaler i København.

Bestyrelsen udpeger to medlemmer og to suppleanter til bestyrelsen i den internationale forening og har derigennem jævnlig kontakt med de for pensionisterne relevante afdelinger i EU-administrationen, herunder EU-Sygekassen.

Hjemmesiden (<https://aiace.dk>)

Foreningens hjemmeside indeholder aktuelt nyt og udførlige vejledninger til oprettelse og brug af EU Login, indsendelse af attester og meddelelse af ændring i personlige forhold samt information om sygekasseforhold, blanketter m.v. Her finder du også foreningens medlemsliste, nyeste version af personalevedtægten, foreningens orienteringsbreve og den til enhver tid senest opdaterede udgave af VADEMECUM.

Oprettelsen som bruger sker i forbindelse med indmeldelsen. Din registrerede emailadresse vil være dit brugernavn, og du opretter selv din kode, første gang du logger ind. Glemmer du din kode, kan du selv oprette en ny på hjemmesiden.

Orienteringsbreve

Foreningen udsender jævnligt et orienteringsbrev til medlemmerne med aktuelle informationer.

Foreningen udsender hovedsagelig informationer via email. Har du ikke allerede oplyst din emailadresse ved din indmeldelse, bedes du derfor snarest oplyse den til aiace@aiace.dk. Har du ingen emailadresse eller ønsker du af andre tvingende grunde kun postomdelt materiale, bedes du meddele dette til et medlem af bestyrelsen.

Bemærk, at lejlighedsvis informationer fra foreningen, som på grund af deres natur og/eller hastende karakter ikke udkommer i et orienteringsbrev, udelukkende udsendes elektronisk.

Vademecum

Foreningen udsender desuden praktiske oplysninger i VADEMECUM. Det ajourføres løbende på foreningens hjemmeside: <https://aiace.dk>, og vigtige opdateringer udsendes også i orienteringsbrevet.

Foreningens officielle adresse:

AIACE-Danmark
c/o Europa-Huset
Gothersgade 115
1123 København K

Europa-Huset, Gothersgade 115, 1123 København K

INFO!

Man er altid velkommen til at kontakte medlemmer af bestyrelsen, hvis man har spørgsmål eller forslag.

Ved problemer med EU-Sygekassen kan man henvende sig til en af bestyrelsens "sygekasseambassadører", se afsnit 1.3.

Den danske bestyrelse

FORMAND

"Sygekasseambassadør" og Vademecum

Eva Dudzinska

Johannevej 6

2670 Greve

Telefon: 42 75 45 01 (mobil)

email: dudzinskaeva@gmail.com

NÆSTFORMAND

Kaj Fühling Mortensen

Egemosen 12

2942 Skodsborg

Telefon: 30 62 78 11 (mobil)

email: kaj.f.mortensen@gmail.com

KASSERER

Hans Gelså

Emborgvej 48

8660 Skanderborg

Telefon: 61 16 78 71 (mobil)

email: gelsaa1@outlook.com

SEKRETÆR

Anne Grethe Mikkelsen

Islands Brygge 60, 1. th.

2300 København S

Telefon: 30 30 55 58 (mobil)

email: ag.mikkelsen@outlook.com

MEDLEM AF BESTYRELSEN

Bodil Stevnsboe Nielsen

Scherfigsvej 6A, 1.th.

2100 København Ø

Telefon: 31 50 40 46 (mobil)

email: bodil.stevnsboe@gmail.com

MEDLEM AF BESTYRELSEN

Sophie Kisling

Telefon:

22 86 84 10 (mobil)

email:

sopkisling@gmail.com

MEDLEM AF BESTYRELSEN

Erling Petersen,

Gyvelvej 8

2680 Solrød Strand

Telefon:

56 13 11 80 (fastnet)

20 65 19 19 (mobil)

email:

erlingpetersen@dbmail.dk

SUPPLEANT

Bo Sørensen

Blommehaven 7

2500 Valby

Telefon:

29 68 99 81 (mobil)

email:

sorensen.bo@gmail.com

SUPPLEANT

Steffen Arnecke

Svingelsvej 42

4900 Nakskov

Telefon:

31 16 02 34 (mobil)

email:

steffen@arnecke.dk

SYGEKASSEAMBASSADØRER

Eva Dudzinska

Tlf.: 42 75 45 01

email: dudzinskaeva@gmail.com

Bodil Richarme

Tlf.: 61 66 96 01

email: richarmebodil@gmail.com

Forberedelse af pensionisttilværelsen

Pensionistforberedelser

Der skal sættes god tid af til at ordne de administrative formaliteter, før man forlader den aktive tjeneste. De fleste EU-institutioner arrangerer jævnligt seminarer for de medarbejdere, der nærmer sig pensionsalderen, og for deres familiemedlemmer. Seminarerne giver en række praktiske oplysninger, og det anbefales at tilmelde sig.

Forberedelserne til tilværelsen som "forhenværende" betyder for de fleste overvejelser om, hvorvidt man skal flytte og hvorhen.

Vælger man at flytte til Danmark, er det nyttigt i god tid at søge oplysninger på indgangsportalen til det offentlige Danmark: www.borger.dk, som indeholder opdaterede oplysninger om stort set alle livets aspekter. Borger.dk er en meget omfattende, men alligevel overskuelig portal, som giver et godt overblik over de gældende bestemmelser samt henvisninger til andre relevante informationskilder.

Herudover giver portalen forskellige muligheder for selvbetjening, herunder bestilling af EU-sygesikringskort (det blå kort), sundhedskort (det gule kort), anmeldelse af flytning og skift af læge eller sygesikringsgruppe.

Endelig giver portalen adgang til borgerens personlige sider, "Min side", hvor man kan få overblik over sine personlige oplysninger, herunder bolig, skat, pension mv. samt oprette og tjekke sin digitale postkasse (såsom e-boks), som alle i Danmark skal have (se også afsnit 3.1.). For at logge på "Min side" på borger.dk kræves MitID, som også anvendes ved f.eks. netbank.

Med vedtægtsændringen i 2004 blev reglerne for justeringskoefficienten ændret. Alle, der gik på pension inden 1. maj 2004, kan bosætte sig, hvor de ønsker, og opnå landets justeringskoefficient. Hvis man først er gået på pension efter 2004, finder justeringskoefficienten derimod kun anvendelse på ens pension, hvis man flytter til det land, der af hjeminstitutionen er fastsat som ens hjemsted. Husk at få en fraflytningsattest fra kommunen, du flytter fra.

Hvis man oprindeligt blev ansat fra Danmark, vil man normalt have Danmark som hjemsted. Flytter man tilbage til Danmark efter sin pensionering, forhøjes derfor den del af pensionen, der er optjent inden 1. maj 2004, med justeringskoefficienten for Danmark (se også afsnit 4.2.). Hvis man går på pension efter 1. maj 2004 og ønsker at bosætte sig i et andet EU-land end sit hjemsted, og dette andet land har en koefficient, der er over 100, som man ønsker at opnå, skal man allerede inden, man går på pension, søge tilladelse fra hjeminstitutionen til at skifte hjemsted. Tilladelse kræver dokumentation for ens særlige tilknytning til det nye land, typisk køb af fast ejendom i landet og/eller ændrede familieforhold.

Efter pensioneringen er det kun i helt særlige tilfælde (ægtefælles død, skilsmisse, alvorlige helbredsproblemer) muligt at ændre hjemsted. Ansøgning herom indgives til hjeminstitutionen med udførlig redegørelse og dokumentation for de nye særlige omstændigheder. Hvis man alligevel vælger at bosætte sig i et andet land end hjemstedet, vil ens justeringskoefficient derfor normalt være på 100. Flytter man på et senere tidspunkt i sin pensionisttilværelse tilbage til sit hjemsted, vil pensionen automatisk blive tilpasset med hjemlandets justeringskoefficient,

når man har forelagt den nødvendige dokumentation, herunder fraflytningsattesten fra den tidligere kommune (certificat de radiation).

Modtagere af en efterladtepension, der efter ægtefællens død ønsker at flytte til et andet EU-land, har på tilsvarende betingelser mulighed for at ansøge den afdøde ægtefælles hjeminstitution om at få ændret hjemsted, men det skal også i denne situation dokumenteres, at der foreligger særlige og meget vægtige grunde.

Overvejer man at flytte til et land, der ikke er et EU-medlemsland, bør man være specielt opmærksom på, hvilke beskatningsregler der gælder for pension og andre ydelser, der udbetales fra EU. EU beskatter ydelserne, men det er langt fra sikkert, at det pågældende land vil afstå fra beskatningsretten, således som medlemslandene er forpligtet til. Schweiz er indtil videre det eneste land, der har en aftale med EU om at afstå fra yderligere beskatning.

Overgangen til pensionisttilværelsen er også en god anledning til at overveje at få lavet en fremtidsfuldmagt. Du kan få et overblik på <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/vaerd-at-vide/v/vaergemaal-og-fuldmagt-mv/fuldmagter/fremtidsfuldmagter>.

NATIONALE MYNDIGHEDER

EU-institutionen vil give meddelelse til de nationale myndigheder i tjenestelandet om tjenesteophøret. Når man i forbindelse med fratræden samtidig fraflytter tjenestelandet, vil man kun i visse tilfælde blive kontaktet af myndighederne (f.eks. i forbindelse med afgiftsberigtigelse af midlertidigt momsfrataget køretøj). Eksporterer man sit belgisk indregistrerede køretøj, er det vigtigt, at bagnummerpladen efterfølgende snarest sendes til DIV (City Atrium, Rue du Progrès 56, B-1210 Bruxelles). Hvis de danske myndigheder destruerer pladerne i forbindelse med omregistreringen, skal man anmode om en destruktionsattest, som man kan sende/aflevere til DIV. Ellers vil man fortsat blive afkrævet bilforsikring og registreringsafgift i Belgien. Se også afsnit 2.7., side 28.

Hvis man derimod vælger at blive i tjenestelandet efter udtræden af aktiv tjeneste, skal man være opmærksom på, at dette medfører, at man bliver underkastet landets sædvanlige regler for tilmelding, registrering, skattepligt m.v.

Vælger man at flytte til et andet EU-medlemsland eller at blive boende på tjenestestedet, tilrådes det at tage kontakt med AIACE-sektionen i det pågældende land, hvor man kan få detaljerede oplysninger. Adresserne finder du her <https://aiace-europa.eu/the-sections/>.

EMAILADRESSE I FRAFLYTNINGSLANDET

Hvis du har en national emailadresse i fraflytningslandet, som du opgiver i forbindelse med flytningen, og den er knyttet til din EU Login konto, skal du huske at få ændret den emailadresse, der er knyttet til din EU Login konto, inden du opgiver den gamle adresse - se nærmere under afsnit 4.9., side 81.

Adgangskort til EU-institutionerne

Når man forlader aktiv tjeneste, skal man aflevere sit tjenestekort. Nogle institutioner, f.eks. Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet, udsteder imidlertid særlige kort til deres pensionister, der i varierende omfang giver adgang til institutionens bygninger, garager og cafeterier. Disse kort er dog normalt ikke udstyret med en chip, så man kan komme ind ad de stadig hyppigere brugte "elektroniske døre".

Kommissionen udsteder adgangskort til sine pensionister i både Bruxelles og Luxembourg. Disse adgangskort er forsynet med den vigtige chip, så man selv kan åbne de elektroniske døre i en lang række bygninger i Kommissionen, og man slipper under alle omstændigheder for at skulle igennem scanneren. Det letter bl.a. adgangen til 105, av. des Nerviens med "Seniors' Corner"/"Espace Sénior", hvor man kan benytte computer med internetadgang, fotokopieringsmaskine, printer, telefon m.m., og 41, av. de Tervueren (MERO), hvor Sygekassens Velkomstkort ligger.

Adgangskort til Kommissionen kan kun udstedes ved personlig henvendelse efter forudgående tidsbestilling til Kommissjonens Staff Card Service, rue Philippe Lebon 1-3, 1000 Bruxelles (hver dag) eller i BERL (-1ME/40) (tirsdag og torsdag). Man får taget sit foto på stedet og får sit nye kort med det samme - afsæt 10-15 minutter til hele proceduren. Se infoboks for nærmere oplysninger.

Pensionister fra de øvrige institutioner kan ikke få de nye adgangskort med chip, men har man et adgangskort fra sin egen institution (Rådet, Parlamentet ..), vil man normalt få hurtig adgang til Kommissionens bygninger uden at skulle igennem scanneren. Man skal dog have hjælp fra en af betjentene for at komme igennem de "elektroniske døre".

Se infoboks på side 16 for nærmere oplysninger.

INFO!

KOMMISSIONEN

Adgangskort for Kommissionens pensionister - kun efter tidsbestilling:

Bruxelles: Staff Card Service - (se adresser på side 15)

Tlf. +32 229 11111 (tryk 5) - 8.30-12.30 + 13.30-16.30.

Tidsbestilling: HR-DS-CARTES-DE-SERVICE-BRUXELLES@ec.europa.eu

Luxembourg: DRB B0/021

Tidsbestilling: HR-DS-CARTES-DE-SERVICE-LUXEMBOURG@ec.europa.eu

Sygekassens Velkomstkonto (hjælper med sygekasseproblemer, oprettelse af EU Login m.v.):

Man skal bestille tid, med angivelse af pensionsnummer, hvem spørgsmålet vedrører og en meget kortfattet beskrivelse af problemet (uden detaljer), et evt. afregningsnummer samt et tlf.nr., som Velkomstkontoet kan kontakte dig på om fornødent:

Bruxelles: bât. MERO, 41, av. de Tervueren, 1040 Bruxelles

PMO-RCAM-BRU-RDV@ec.europa.eu

Tlf.: +32 2 29 11111

Luxembourg: bât DRB B2/085, 12, rue Guillaume Kroll, 1882 Luxembourg

PMO-RCAM-LUX-RDV@ec.europa.eu

Tlf.: +32 2 29 11111

Ispra: JRC Clubhouse - Via Esperia 329, 21027 Ispra

PMO-ISPRA-RCAM-HD@ec.europa.eu

Tlf.: +32 2 29 11111

Seniors' Corner/Espace Sénior:

Bruxelles: 105, av. des Nerviens, 1000 Bruxelles (8.30-17.45)

Luxembourg (EP): KAD 00C830, 9.30-11.30 og 14.00-16.30

(KOM): DRB B2/086, 9.30-12.30 og 14.00-16.00

RÅDET

Adgangskort: Bureau d'accréditation - Justus Lipsius (Rue de la Loi 175), ma-fr kl. 7.30-19.00, access.general@consilium.europa.eu. Tidsbestilling er ikke nødvendig, men der er ingen adgang for pensionister under topmøderne.

EUROPA-PARLAMENTET

Adgangskort: Service Accréditation SAFE.TA-Securite@europarl.europa.eu
tlf. +322 284 3988 eller +322 283 2736

EØSU - REGIONSUDVALGET

Adgangskort: Bureau d'accréditation - 99 rue Belliard - JDE 0.007, ma-to kl. 8.30-12.30 + 13.00-17.00 og fr kl. 8.30-12.30 + 13.00-15.00.

E-mail : accreditation@eesc.europa.eu - Tlf. : +322 282 2225

Boligsøgning i Danmark

Spørgsmålet om bolig i Danmark bør overvejes og behandles i god tid inden tidspunktet for den planlagte flytning.

Har man hus eller ejerlejlighed, der har været udlejet, og som man ønsker at vende tilbage til, bør man sørge for at opsigte lejerne i så god tid, at der også er plads til eventuel forsinkelse (f.eks. endnu ikke afsluttet istandsættelse o.l.). Det skal bemærkes, at der i Danmark er en meget stærk lejerbeskyttelse, så det kan være svært at opsigte en lejer blot med henvisning til, at man selv ønsker at flytte ind, navnlig hvis man ikke selv tidligere har beboet den udlejede ejendom. Selv en tidsbegrænset lejekontrakt (den ofte omtalte "toårsregel") er ingen garanti. Toårsreglen gælder specifikt for fremleje af lejet bolig og finder ikke automatisk analog anvendelse ved udlejning af ejerbolig. Tidsbegrænsningen kan således under hensyntagen til udlejers og lejers respektive omstændigheder tilsidesættes af Boligretten, så lejer i praksis er uopsigelig – det er vigtigt, at grunden til tidsbegrænsningen (f.eks. udstationering i udlandet) er klart anført i lejekontrakten.

Ejerboliger

Dansk Ejendomsmæglerforening driver en hjemmeside, der giver en samlet indgang til de boliger, der er til salg hos registrerede ejendomsmæglere: www.boligsiden.dk.

Det kan imidlertid være vanskeligt at vurdere prislejet for ejerboliger i de forskellige boligområder, når man har været længe væk fra Danmark. Her kan man få god hjælp på <https://ois.dk>. OIS er en forkortelse for den Offentlige Informations Server, der administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen og indeholder de oplysninger, som det offentlige har registreret om den enkelte bygning, af såvel offentlig som privat karakter. De offentligt tilgængelige oplysninger omfatter bl.a. BBR-meddelelserne (BBR = Bygnings- og Boligregistret), herunder opførelsesår, ejerforhold, boligareal mv., samt gældende vurderinger, tidligere vurderinger og salgspriser. Erhvervs- og Byggestyrelsen driver desuden en hjemmeside i samarbejde med bl.a. Forbrugerrådet, Danske Boligadvokater og Energistyrelsen: <https://boligejer.dk>, som giver nyttige informationer i forbindelse med køb af såvel ejerboliger som andelsboliger.

Andre interessante hjemmesider er <https://www.boliga.dk> som giver en opdateret oversigt over udbuddet af boliger, liggetider og prisudviklingen i de enkelte områder i Danmark. Endelig kan det med henblik på en vurdering af sælgers økonomi og andre forhold vedrørende en ejendom inden et køb også være nyttigt at konsultere www.tinglysning.dk.

Lejeboliger

Der findes forskellige hjemmesider, der formidler udlejning af boliger i den private boligmasse både mod betaling og gratis. Disse findes nemmest ved søgning via en søgemaskine, f.eks. Google. De mest attraktive af disse boliger udbydes imidlertid sjældent offentligt.

Oplysninger om de over en halv million almene boliger i Danmark findes på web-portalen www.DanmarkBolig.dk, som drives af bl.a. Boligselskabernes Landsforening og Kommunernes

Landsforening. Portalen omfatter såvel almindelige familieboliger som ungdomsboliger, ældre- og handicapboliger.

Det almene boligudbud omfatter desuden seniorkollektiver, som er en boform, der kan være interessant for danskere, der vender hjem efter mange år i udlandet (se bl.a. <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/hverdagsliv/bo-med-andre/bofaellesbase>).

Flexboliger

Boligreguleringsloven gør det nu lettere at få ændret status på et helårshus, som man ønsker at benytte som fritidsbolig, dvs. uden bopælspligt. Kommunalbestyrelsen skal fortsat give tilladelse til, at huset kan benyttes som såkaldt flexbolig, men reglerne er blevet kraftigt forenklet. Ejeren af en flexbolig, der bruges som sommerhus, har herudover ret til når som helst at flytte permanent ind i boligen og bruge den som helårsbolig. Reglerne om flexboliger er navnlig beregnet på at puste nyt liv i land- og yderområder, og tilladelse til at ændre status på et helårshus kan derfor bedst forventes i sådanne områder.

Fast bolig i sommerhus

Mange har gennem deres tid i aktiv tjeneste haft et sommerhus i Danmark, og tanken om at benytte dette til fast helårsbolig som ramme om pensionisttilværelsen vil måske være nærliggende. Det er lettere for pensionister.

Efter dansk planlovgivning er det som udgangspunkt ikke lovligt at bo fast hele året i et sommerhus. I perioden 1. november til udgangen af februar må huset således kun benyttes til "kortvarige ferieophold".

Begrebet "sommerhus" har intet at gøre med husets kvalitet og standard, men er udelukkende afhængigt af, om huset ligger i et område, der efter zonelovgivningen er klassificeret som "sommerhusområde". Husets status fremgår af BBR-meddelelsen, som kan hentes på kommunens hjemmeside.

Fra 2017 har pensionister imidlertid ifølge planloven ret til at benytte deres sommerhus som helårsbolig, når de har ejet det – eller grunden – i blot ét år (tidligere var det 8 år). Sommerhuset skal dog være egnet til helårsbeboelse, hvilket i praksis betyder, at det ikke må være så sundheds- eller brandfarligt, at kommunalbestyrelsen vil kunne nedlægge forbud mod, at huset anvendes til beboelse.

Retten er personlig for pensionisten og kræver ikke særlig ansøgning eller tilladelse. Man bør imidlertid være opmærksom på, at der kan være servitutter eller grundejerforeningsbestemmelser, der hindrer helårsbeboelse. Pensionistens ægtefælle, samlever, nærtbeslægtede eller en anden, med hvem han/hun har fælles husstand, har ret til at blive boende efter pensionistens død. Denne boligret ophører imidlertid ved fraflytning.

Ifølge bekendtgørelsen til planloven forstås ved en "pensionist" i denne særlige sammenhæng:

- alle, der er berettiget til folkepension eller modtager førtidspension, efterløn eller en fleksydelse
- personer på 60 år og derover, der oppebærer pension.

For så vidt angår den anden betingelse, synes vore medlemmer at være umiddelbart omfattet, idet vejledningen præciserer, at det kan være såvel egen som efterlevendepension, samt at både statslige, kommunale og private pensionsordninger er omfattet.

En del af vore medlemmer er imidlertid pensionister, der endnu ikke er fyldt 60 år. Retten er i så fald betinget af, at man modtager dansk socialpension, eller at man har søgt og fået dispensation fra kommunen, som varetager og administrerer lovene omkring helårsanvendelse af sommerhuse (se nærmere på borger.dk om de helt særlige situationer, hvor der kan gives dispensation).

Der har tidligere været fast retspraksis for, at en pensionist, der havde ret til at tage fast bopæl i sit sommerhus, bevarede sin fulde skattepligt til Danmark ved fraflytning til udlandet, selv hvor sommerhuset reelt var uegnet til helårsbeboelse. Efter ændringen af planloven har SKAT imidlertid ændret praksis og ser i stedet på, hvordan sommerhuset rent faktisk er blevet brugt. Hvis pensionisten ikke tidligere har haft folkeregisteradresse i sommerhuset, vil SKAT normalt ikke anse det for at være en (potentiel) helårsbolig, og den fulde skattepligt vil derfor ophøre ved fraflytning til udlandet.

Bliver ægtefællen i Danmark og tager bolig i sommerhuset, udgør dette som udgangspunkt fortsat en bopæl her i landet for den ægtefælle, der flytter til udlandet.

Hvis man har fast bopæl i udlandet og ejer et sommerhus i Danmark, kan man med de nuværende regler opholde sig i sommerhuset op til 180 dage over en periode på 12 måneder

(dog højst 3 sammenhængende måneder) på grund af ferie eller lignende, uden at blive fuldt skattepligtig.

Hvis man har rådighed over et sommerhus (der ikke har været benyttet som helårsbolig for hverken pensionisten selv eller dennes ægtefælle) og flytter til udlandet, vil den fulde skattepligt ophøre, når man ikke har opholdt sig her i landet i over 90 dage inden for 12 måneder.

Indhentning af flyttetilbud

I forbindelse med fratræden fra aktiv tjeneste har man ret til godtgørelse af flytteudgifter, jf. vedtægtens bilag VII, art. 9.

Ved vedtægtsændringen i 2013 blev artikel 9 i bilag VII ændret, idet der indførtes en bestemmelse om lofter for flyttegodtgørelsen baseret på objektive kriterier såsom f.eks. husstandens størrelse og afstanden. Hjeminstitutionerne fastsætter selv de nærmere gennemførelsesbestemmelser, så reglerne kan variere lidt fra institution til institution.

Forudsætningen er normalt, at man fra et eller flere flyttefirmaer har indhentet tilbud, der derefter skal forelægges den EU-institution, hvor man har været ansat, inden for en af den pågældende institution fastlagt frist før den forventede flytning. Institutionen vil på dette grundlag fastsætte den maksimale flyttegodtgørelse.

Det er vigtigt at sikre sig, at tilbuddet omfatter alle omkostninger i forbindelse med flytningen: pakning, transport, udpakning, forsikring osv.

Hvis flytning sker til et andet land end »oprindelseslandet« (hjemstedet), skal der indhentes en særlig tilladelse.

INFO!

Omkostninger til opmagasinering dækkes ikke. Institutionerne har fastlagt grænser for flyttegods i kubikmeter baseret på familiens størrelse. Godtgørelsen baseres bl.a. på volumen multipliceret med et "kubikmeter flytteindex" udregnet som et gennemsnit af alle flytteudgifter godtgjort i de foregående 36 måneder. Indekset opdateres månedligt.

Yderligere info: Kontakt din hjeminstitution. Har du EU Login, kan du for Kommissionens vedkommende se detaljer på <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/EN/working-conditions/benefits/Pages/removal-expenses.aspx>

Godtgørelser fra EU ved flytning

FLYTTEGODTGØRELSE

(vedtægtens bilag VII, art. 9)

Flytteudgifter refunderes (fra tjenestestedet til hjemstedet) inden for rammerne af det beløb, der i forvejen er godkendt af den kompetente tjenestegren i den EU-institution, man fratræder.

Mindst 6 uger inden den forventede flyttedato skal der indgives en anmodning om tilladelse til at foretage flytning ledsaget af et flyttetilbud og en inventarliste, se også afsnit 2.4. Herefter modtages institutionens beslutning om det beløb, der maksimalt kan refunderes (beregnet ud fra familiesituation, flyttevolumen og afstand mellem tjenestested og hjemsted).

Fristen for at foretage flytning er i princippet 3 år efter fratrædelsesdatoen.

Det skal understreges, at flytteudgifter kun refunderes, hvis institutionen har givet en forhåndstilladelse.

Da institutionernes gennemførelsesbestemmelser kan være forskellige, må du kontakte den kompetente tjenestegren i din institution for at få de rette formularer og andre nødvendige detaljer omkring proceduren.

REJSEUDGIFTER

(vedtægtens bilag VII, art. 7)

Du og din familie har ved din fratræden ret til en godtgørelse for udgifterne til rejsen fra tjenestestedet til oprindelseslandet eller andet godkendt "hjemsted" inden for EU.

Godtgørelsen sker på grundlag af et standardbeløb baseret på faste satser, se artikel 7, stk. 2, i vedtægtens bilag VII.

Flytter familien ikke samlet fra tjenestestedet, kan refusionen udbetales, efterhånden som udgifterne afholdes.

BOSÆTTELSESPENGE

(vedtægtens bilag VII, art. 6)

Skifter du bopæl i forbindelse med din fratræden (inden for 3 år og mindst 70 km fra dit tjenestested), har du ret til en såkaldt "Indemnité de réinstallation", svarende til én måneds grundløn. Får du husstandstillæg, har du ret til to måneders grundløn i bosættelsespenge, forudsat at enten din ægtefælle eller et forsørgelsesberettiget barn bosætter sig med dig på den nye bopæl.

Ansøgning om udbetaling indgives til din hjeminstitution, ledsaget af dokumentation for, at ændring af bopæl har fundet sted.

En sådan dokumentation fås i form af en bopælsattest, som du kan få fra Borgerservice. Den bestilles nemmest over nettet på www.borger.dk (søg på "bestil bopælsattest") efter tilmelding til folkeregisteret i din nye bopælskommune.

Herudover kan institutionen stille krav om forelæggelse af

- Attest på fraflytning fra den tidligere kommune, som du flytter fra
- købe- eller lejekontrakt på bolig (lejekontrakt på mindst 6 måneder) samt i givet fald dokumentation for betaling af huslejen (kopi af fast overførselsaftale eller dokumentation for betaling af mindst to måneders husleje)
- en nylig forbrugsregning for f.eks. el, vand, gas, fastnet (ikke mobiltelefon!).

Navnlig Kommissionen insisterer nu på fraflytningsattesten (certificat de radiation).

Kan man ikke fremvise en boligkontrakt i eget navn, f.eks. fordi man flytter sammen med én, der allerede bor på hjemstedet, accepteres normalt en tro-og-love erklæring fra denne person om, at man bor fast på den anførte adresse. Forbrugsregninger kan være svære at fremskaffe, hvis man først lige er flyttet ind i sin nye bolig, da forbruget normalt kun opgøres en gang om året i Danmark, men man kan ofte ret hurtigt udskrive foreløbige regninger fra nettet – det er vigtigt, at ens navn og nye danske adresse fremgår tydeligt af regningen.

For Kommissionen ser du nærmere detaljer på <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/EN/working-conditions/end-of-service/Pages/index.aspx?ln=en>

Indrejseformaliteter i Danmark

Indførsel af flyttegods fra et andet EU-land

Personlige ejendele tilhørende fysiske personer, der flytter deres sædvanlige opholdssted fra et andet EU-land til Danmark, kan indføres afgiftsfrit, såfremt genstandenes ejer eller bruger har haft sædvanligt opholdssted i et andet EU-land i mindst 6 måneder. Genstandene skal rent faktisk have været benyttet af de pågældende inden flytningen til Danmark.

Med hensyn til motorkøretøjer er der normalt og senest ved ansættelsesforholdets ophør betalt moms af køretøjet, hvorefter der ikke skal betales moms i Danmark. Ejeren skal have haft sædvanligt opholdssted i et andet EU-land i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder inden flytningen, og motorkøretøjet skal have været i ejerens besiddelse og benyttet af ham på det tidligere opholdssted i mindst 6 måneder.

Selv om der ikke skal betales moms af bilen, skal der dog stadig betales registreringsafgift (inkl. moms!) beregnet på grundlag af bilens anslåede værdi på indførselstidspunktet. Bemærk at registrering i Køretøjsregisteret skal ske senest 30 dage efter den formelle tilflytning til Danmark. Det tilrådes at starte importproceduren allerede inden tilflytningen, da det kræver en forhåndsgodkendelse overhovedet midlertidigt at benytte køretøjet i Danmark efter tilflytning, og værdiansættelsen af køretøjet kan tage op til 5 uger. Der er 5 trin for import af et udenlandsk køretøj til Danmark:

1. Forhåndsgodkendelse til midlertidigt at benytte bilen i Danmark (inden indrejse fra udlandet).
2. Syn af bilen i Danmark (Synet må ikke være ældre end 4 uger, når man beder om en værdiansættelse).
3. Værdiansættelse af køretøjet ved Motorregisteret eller ved en privat operatør (regn med 50-60% af handelsværdien i Danmark). Handelspriser kan f.eks. findes i www.bilbasen.dk, og SKAT har en beregner af registreringsafgiften på <https://motorregister.skat.dk/>.
4. Betaling af registreringsafgift.
5. Registrering af bilen i Motorregisteret og køb og påsætning af nummerplader.

Ombytning af udenlandsk kørekort

Hvis dit udenlandske kørekort er udstedt af et andet EU-land og er gyldigt i højst 15 år, kræves ombytning først, når det udløber, normalt senest når du fylder 75 år. Søger du om at få det ombyttet tidligere, vil der normalt ikke blive stillet krav om en kontrollerende køreprøve, specielt ikke hvis du oprindeligt har bestået din køreprøve i Danmark. Siden 1. juli 2017 stilles der normalt heller ikke længere krav om, at der vedlægges en lægeattest, uanset alder.

Ombytningen sker i praksis ved, at du henvender dig i Borgerservice, udfylder en blanket og afleverer denne samt dit eksisterende (gyldige) udenlandske kørekort og et evt. dansk kørekort, hvis du stadig har det. Medbring pas og foto. Hvis der stod i dit gamle kørekort, at du skulle bruge "korrigerende glas", men du i mellemtiden har fået en grå stær operation, der har korrigeret din synsfejl, skal du huske også at medbringe en erklæring om din nye synsevne fra din læge/øjelæge. Du får så en lille lap papir udleveret som midlertidigt

kørekort. Det vil være gyldigt i højst tre måneder, dog **kun til kørsel i Norden**. Hvis du i den periode får brug for at kunne køre i andre lande, skal du henvende dig til kommunen (med et ekstra billede) mindst to uger før din afrejse, og du vil så uden omkostninger få et udvidet midlertidigt kørekort for det nødvendige tidsrum. Har du endnu ikke fået dit nye kørekort ved gyldighedsperiodens udløb, skal du selv rette henvendelse til kommunen med henblik på at få det midlertidige kørekort fornyet. Der må påregnes lang ekspeditionstid, så det er en god idé ikke at vente til lige før 75-årsdagen – og vælg gerne et tidspunkt, hvor du ikke regner med at ville køre bil i udlandet de følgende måneder!

Hvis du ikke fik ombyttet dit gamle danske kørekort i 1990'erne, fordi du allerede havde et gyldigt luxembourgsk eller belgisk kørekort, kan du belave dig på, at ombytningen vil tage endnu længere tid. Se i øvrigt <https://www.borger.dk/transport-trafik-rejser/Biler-og-koerekort/koerekort/udenlandsk-koerekort-i-danmark> og <https://fstyr.dk/privat/koerekort/koerekort-og-udland/ombytning-af-udenlandsk-koerekort> for nærmere detaljer.

Sygesikring ved tilflytning fra udlandet

Ved tilflytning fra udlandet får man af Borgerservice udleveret en vejledning fra Udbetaling Danmark om, hvordan man "oplyser om sit sygesikringsland". Udbetaling Danmark ønsker denne oplysning for at afklare, om et andet land skal betale, når tilflytteren senere bruger sit sundhedskort i Danmark. Dette er imidlertid ikke relevant for EU-pensionister, der ikke har været tilknyttet værtslandets socialsikringssystem (men kan selvfølgelig være relevant for en ægtefælle, der har haft arbejde). Oplever man at få udleveret en sådan vejledning, råder vi til, at man kontakter Udbetaling Danmark (gerne skriftligt) og forklarer, at man ikke har været tilknyttet socialsikringssystemet i det land, man flytter fra. Se også afsnit 3.1.

Forsikringsforhold

Når man forlader EU-tjenesten, vil det være aktuelt at danne sig et overblik over, hvilke forsikringer der skal ændres.

EU-Sygekassen

For de fleste EU-pensionister vil EU-Sygekassen kunne bidrage med et væsentligt supplement til den danske sygesikring. Årsagen til, at man forlader tjenesten, er bestemmende for, om ens fortsatte medlemskab af EU-Sygekassen er obligatorisk, frivilligt eller umuligt. Ved overgang til alderspension og ved invaliditetsydelse og efterladtepension er fortsat medlemskab altid obligatorisk, jf. art. 2 i sygekasseordningen.

Som pensionistmedlem har man ret til de samme ydelser, som man havde som aktiv. Godtgørelsen fra EU-Sygekassen bliver imidlertid reduceret med den andel, der ydes af den danske sygesikring. Se i øvrigt afsnit 4.3. om EU-Sygekassen.

Ulykkesforsikring

Vær opmærksom på, at den ulykkesforsikring, som man under aktiv tjeneste automatisk var dækket af i henhold til vedtægten, ophører ved fratræden fra aktiv tjeneste.

Har man bopæl i Danmark, er man jo omfattet af den danske sygesikring, og en særlig ulykkesforsikring kommer derfor navnlig på tale, hvis man ønsker at sikre sine nærmeste. Cigna tilbyder i samarbejde med AIACE-Internationale en gruppeulykkes- og invaliditetsforsikring, som kan tegnes, indtil man fylder 80 år. Den dækker – uden lofter – de resterende lægeudgifter som følge af en ulykke, som ikke er blevet dækket af EU-Sygekassen, og giver også en kapitaludbetaling ved ulykke med dødelig udgang eller invaliditet. Se også nedenfor under ”Supplerende sygeforsikring”.

I Danmark er det almindeligt, at man gennem f.eks. indbo- eller familieforsikringen tegner en **rejseforsikring med hjemtransport, gerne med afbestillingsforsikring**. Man skal dog være opmærksom på, at den typiske danske rejseforsikring normalt kun dækker rejser på max 1-2 måneder.

Supplerende sygeforsikring

Når man bor i Danmark og er dækket af både den danske sygesikring og EU-Sygekassen, har man normalt ikke det store behov for en supplerende sygeforsikring, men bliver du ofte behandlet privat, kan det være interessant at have en supplerende forsikring. Præmierne for alle de nedenstående muligheder er dog ret høje.

Sygesikringen Danmark er kendt af mange danskere og tilbyder løsninger i forskellige prisklasser med varierende dækning, se <https://www.sygeforsikring.dk/grupper>.

AIACE-Internationale tilbyder gennem CIGNA to såkaldte hospitalsforsikringer ”**Gros Risques**”: en med dækning i tilfælde af både sygdom og ulykke og en billigere uden denne sidste dækning (som man evt. vil vælge, hvis man allerede har AIACE’s ulykkesforsikring,

se afsnittet herom ovenfor). Forsikringerne dækker forskellen mellem godtgørelsen fra EU-Sygekassen og de faktiske udgifter i forbindelse med hospitalsophold (også ambulant), operationer og diverse udgifter 2 måneder før og 6 måneder efter hospitalsopholdet. Man kan vælge at have en selvrisiko på 100 EUR om året. Forsikringerne skal tegnes, inden man fylder 69. Herefter gælder forsikringen på livstid. Ægtefæller kan også forsikres.

Gennem AFILIATYS tilbydes en tilsvarende forsikring, **"Hospi Safe"** (police:ALLIANZ – BCVR 8672), som dækker både i tilfælde af sygdom og ulykke. Forsikringen kan tegnes lige op til den sidste dag før pensioneringen, men sker det inden for de seneste 6 måneder inden pensioneringen, skal der udfyldes en helbredserklæring. Der er 24 måneders karenss på forudgående sygdom.

Forskellen mellem "Gros Risques" og "Hospi Safe" er navnlig, at "Hospi Safe" ikke har noget loft (gælder dog kun inden for EØS), mens CIGNA's godtgørelse i forbindelse med "Gros Risques" ikke kan overstige et beløb svarende til det, EU-Sygekassen allerede har godtgjort for den samme ydelse. Loftet skulle ifølge AIACE-Internationale kun have minimal betydning. Derudover er der en prisforskel: "Gros Risques" er mere fleksibel (med/uden selvrisiko) og dermed billigere. Hvis man har en "Hospi Safe"-forsikring er det til enhver tid muligt at få den ændret til "Gros Risques".

Se mere om disse forsikringer og en sammenligning mellem dem på <https://aiace-europa.eu/> (under Services).

Ansvarsforsikring for motorkøretøjer

Denne og andre lovpligtige forsikringer skal normalt tegnes i et selskab i bopælslandet. Dette er også tilfældet i Danmark, idet SKAT beder om navn på forsikringsselskabet, inden de udleverer nummerplader. Man skal altså huske at opsigte den hidtidige ansvarsforsikring. Ved eksport af køretøjet fra Belgien skal bagnummerpladen tilbagesendes (eller de danske myndigheders destruktionsattest sendes) til DIV, se nærmere på side 14.

Andre forsikringer

Andre forsikringer, herunder også motorkøretøjers kaskoforsikring, kan fortsætte uændret, hvis man ønsker dette.

Nogle selskaber ønsker imidlertid ikke at tegne forsikringer uden for deres normale dækningsområde, eller de vil forlange en forhøjet præmie.

Man skal også være opmærksom på, at det i skadestilfælde kan være forbundet med ekstra besvær, forsinkelser og måske ekstra omkostninger at være forsikret i et selskab, der ikke er repræsenteret lokalt. Skaden skal normalt besigtiges, og der skal foretages en vurdering. Mange selskaber accepterer kun deres egne afdelinger til dette arbejde.

Det tilrådes derfor at tage kontakt med de hidtil benyttede selskaber og i hvert enkelt tilfælde overveje, om forsikringen kan fortsætte (husk dog at melde adresseforandring!), eller om det vil være bedre at vælge et lokalt forsikringsselskab.

Tilmelding til folkeregisteret

Tilmelding til folkeregisteret skal ske senest fem hverdage efter ankomsten til Danmark.

NB! Se side 25, hvis du medbringer et køretøj til omregistrering på danske plader.

Tilmelding sker ved henvendelse til Borgerservice i den kommune, hvor man bosætter sig. Der skal bestilles tid (telefonisk eller via kommunens hjemmeside), da tilflytning fra udlandet kræver fysisk fremmøde. Folkeregisteret udsteder et sundhedskort, og dette kort, eller en bopælsattest, som også udstedes af Borgerservice, kan bl.a. benyttes til at dokumentere over for EU-institutionen, at man har ændret bopæl og derfor har krav på bosættelsespenge og godtgørelse af rejseudgifter, se herom i afsnit 2.6.

Ved tilmeldingen skal der medbringes legitimation og oplyses om CPR-numre for de medlemmer af husstanden, der allerede har et. Du kan også få brug for en fraflytningsattest fra den kommune, du forlader.

I CPR (Det Centrale Personregister) optages alle, der er tilmeldt folkeregisteret. Hvis man har haft ophold i Danmark på et eller andet tidspunkt siden CPR's oprettelse i 1968, har man allerede et CPR-nr., og i så fald er det tilstrækkeligt blot at oplyse om dette ved tilmeldingen til folkeregisteret.

Tilmelding til folkeregisteret skal ske senest fem hverdage efter ankomsten til Danmark.

Har man ikke noget CPR-nr., vil folkeregisteret tildele et nummer, der så følger den pågældende person resten af livet og bruges i alle forhold, der indebærer kontakt med det offentlige, pengeinstitutter o.l.

Når man har et CPR-nr. og dansk bopæl, tilmeldes man obligatorisk Digital Post fra det offentlige. Digital Post er en digital postkasse, hvor man modtager og kan reagere på al post fra myndighederne. Postkassen finder du på www.borger.dk, hvor du skal logge ind med MitID, eller på den nye Digital Post-app på din mobil. Digital Post afløste e-boks i foråret 2022. Du kan dog stadig vælge at læse og besvare din digitale post på e-boks (<https://nemlog-in.mitid.dk/login/mitid>), som du logger ind på med MitID, og som har den fordel, at du her også kan modtage post fra en lang række private virksomheder. For at kunne tilgå posten fra det offentlige, som nu har sin egen fane, skal du have givet samtykke til at få vist post fra det offentlige på e-boks. Endelig er der en ny platform, Mit.dk (<https://mit.dk/>), der også tilbyder at vise post fra både det offentlige og visse private virksomheder (men ikke f.eks. de store banker). **E-boks er i øjeblikket den platform, der tilbyder den mest praktiske løsning** for borgerne. Hvis man ikke er i stand til at modtage digital post, kan man blive fritaget ved henvendelse til sin lokale borgerservice (se betingelserne på www.borger.dk).

Ved tilmeldingen til folkeregisteret optages man automatisk som medlem af den offentlige danske sygesikring, se herom afsnit 3.2. Ved tilflytning fra udlandet får man af Borgerservice udleveret en vejledning fra Udbetaling Danmark om, hvordan man "oplyser om sit sygesikringsland". Denne vejledning er imidlertid ikke relevant for EU-pensionister, der ikke har været tilknyttet værtslandets socialsikringsystem (men kan selvfølgelig være relevant for en ægtefælle, der har haft arbejde). Det anbefales i sådanne tilfælde, at man kontakter Udbetaling Danmark og forklarer situationen.

EU/EØS-statsborgere, der ikke samtidig er nordiske statsborgere, og som ønsker at opholde sig i Danmark i mere end 3 måneder, skal søge om et EU-opholdsdokument hos Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI). Ansøgningen skal indgives, inden der er gået 3 måneder fra indrejsen. Når opholdsdokumentet er modtaget, kan man efterfølgende henvende sig til Borgerservice for at få et CPR-nummer og et sygesikringsbevis. Man kan ikke få CPR-nummer uden et opholdsdokument. Yderligere oplysninger findes på <https://www.borger.dk/Handlingsside?selfserviceId=b1f7344c-bbe7-41d8-b2b4-e4905507fca7>.

Dansk sygesikring

Som bosiddende i Danmark er man automatisk og obligatorisk tilknyttet den danske sygesikring med ret til refusion af en række læge- og medicinudgifter (udgifter til tandbehandling dækkes dog kun i beskeden grad, og briller og kontaktlinser dækkes normalt slet ikke).

Der opkræves intet kontingent til ordningen, da refusionsudgifterne indgår i de offentlige budgetter. Såvel sikringsgruppe 1 som 2 har gratis hospitalsbehandling og modtager samme medicintilskud.

Som EU-pensionist skal man være opmærksom på, at reglerne under henholdsvis den danske ordning og EU-Sygekassen (afsnit 4.3.) på mange punkter er forskellige (krav om henvisning, godkendte behandlinger, lofter ...). De mest markante forskelle er nævnt nedenfor under de relevante emner.

Sundhedskort (det gule kort)

(se også www.sundhed.dk og www.borger.dk)

Når man er registreret i folkeregisteret og har valgt læge og sygesikringsgruppe, modtager man efter 2-3 uger sit gule sundhedskort. Kortet er forsynet med ens CPR-nummer og skal medbringes ved alle henvendelser til læge, tandplejer, hospital, apotek mv. I det omfang, det ikke er nødvendigt med billedlegitimation, fungerer kortet i det hele taget som identitetskort i enhver kontakt med offentlige myndigheder, ved afhentning af pakker, som adgangskort til biblioteket osv.

I *gruppe 1* er man tilmeldt en bestemt praktiserende læge og skal have henvisning fra sin læge til behandling hos speciallæge, fysioterapeut, fodterapeut og psykolog. Der kræves ikke henvisning til øre- og øjenlæge, tandlæge og kiropraktor (jf. dog nedenfor vedrørende kiropraktorhjælp). Ydelser hos en alment praktiserende læge eller en speciallæge er gratis.

Medlemmer af *gruppe 2* kan frit søge behandling hos alment praktiserende læger, speciallæger, tandlæger og kiropraktorer, men skal stadig have lægehenvvisning til fysioterapeut, fodterapeut og psykolog (som praktiserer efter overenskomst med sygesikringen). Man får samme tilskud fra sygesikringen, som en gruppe 1-sikret patient får til en tilsvarende behandling, men tilskuddet dækker ikke nødvendigvis det fulde honorar. Hvis lægen er tilsluttet overenskomsten med regionen, trækkes tilskuddet fra regningen. I modsat fald skal man først betale hele regningen, hvorefter tilskuddet refunderes ved henvendelse til kommunen, se nærmere under <https://www.borger.dk/sundhed-og-sygdom/dine-rettigheder-som-patient/Tilskud-til-behandling>. Bemærk, at den fulde pris for behandlingen skal fremgå enten af regningen eller af dokumentation fra kommunen, hvis man efterfølgende vil indsende anmodning om yderligere refusion fra EU-Sygekassen.

Er man **primært dækket af EU-Sygekassen**, er det langt det mest fordelagtige at vælge gruppe 1. De fleste sundhedsudgifter vil derved blive dækket 100% af den offentlige sygesikring, og man kan til enhver tid ved behov vælge privat behandling (i Danmark eller udlandet) og få regningen herfor refunderet af EU-Sygekassen efter de sædvanlige regler.

Er ens ægtefælle derimod **supplerende dækket af EU-Sygekassen**, kan gruppe 2 være værd at overveje for denne, navnlig hvis ægtefællen ofte har vanskeligt ved at få sin praktiserende læge til at lave de nødvendige henvisninger. Man skal dog være forberedt

på, at den offentlige sygesikrings tilskud i bedste fald vil være på ca. 50% af det samlede beløb, og at dette tilskud skal fremgå klart af regningen, så EU-Sygekassen kan beregne det resterende beløb, den kan refundere. EU-Sygekassen er i det hele taget ikke ganske bekendt med gruppe 2-ordningen, og man må derfor være forberedt på, at der kan opstå forviklinger. Da EU-Sygekassen har lofter for refusionen på mange ydelser, kan patientandelen ende med at blive ret høj, hvis ægtefællen vælger gruppe 2. Desuden skal man være opmærksom på, at det kun er gruppe 1-sikrede personer, der i visse tilfælde kan få befordring eller godtgørelse for befordring til og fra alment praktiserende læge eller speciallæge.

Som det fremgår af afsnittet om patientmobilitet nedenfor, kan en supplerende dækket ægtefælle både i gruppe 1 og 2 også vælge at gå til en praktiserende læge i udlandet og derefter anmode om refusion fra regionen af både lægens regning og regninger for ambulant behandling, som lægen har henvist til, se <https://www.borger.dk/sundhed-og-sygdom/Patientrettigheder/Tilskud-til-behandling>.

Sådanne regninger, ledsaget af dokumentation for regionens eventuelle refusionsbidrag, kan derefter indsendes til yderligere refusion fra EU-Sygekassen. Bemærk, at EU-Sygekassen for supplerende dækkede ægtefællers vedkommende kun godtgør udgifter til (planlagt) operation i udlandet, hvis der er indhentet forhåndsgodkendelse fra regionen (se også side 35-36).

Bemærk, at hverken den danske sygesikring eller EU-Sygekassen dækker udgifter til f.eks. eftersøgning og redningstjenester efter et skiuheld og heller ikke hjemtransport – sådanne udgifter dækkes kun af en god rejseforsikring, der under alle omstændigheder varmt anbefales.

Tandpleje

kan søges hos enhver tandlæge efter eget valg.

Bemærk, at overenskomsten mellem tandlægerne og regionerne er opsagt pr. 31.5.2018 og indtil videre erstattet af Sundhedsloven. Hvis en tandlæge ikke ønsker at følge de nye regler, skal patienten klart oplyses herom. Se nærmere på <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/information-til-praksis/hovedstaden/tandlaege/regionen-informerer/ny-lovgivning-tandlaeger/>.

EU-Sygekassen supplerer (inden for de gældende lofter) den danske sygesikrings tilskud op til i alt max 80 % af behandlingens fulde pris, dvs. egenbetaling + sygesikringens andel. Bemærk, at visse behandlinger kræver forhåndstilladelse (en "AP"). Dette gælder ikke kun større indgreb som f.eks. implantater, men også kroner, broer og paradentosebehandling (dog kræves der ikke længere en AP for tandrodsrensning). Kræver din tandbehandling forhåndstilladelse, er det vigtigt, at du indsender ansøgningen herom så tidligt som muligt (strengt taget inden behandlingen), og at du afventer tilladelsen, inden du indsender regningen, se også afsnit 4.3.

Se nærmere om hvilke behandlingsformer, der kræver forhåndstilladelse, i afsnit 4.3. eller på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under afsnittet om Sygekassen.

Fysioterapi (og akupunktur)

kan efter lægeordination søges hos enhver autoriseret fysioterapeut.

Sygesikringen yder tilskud efter faste takster, generelt ca. 40% af honoraret. Normalt vil fysioterapeuten selv modregne refusionsbeløbet, således at man kun betaler sin egen andel. Det tilrådes, at man forud for behandlingens begyndelse orienterer sig om pris og tilskud.

Fysioterapi er gratis for personer med visse vidtgående fysiske handicap. Lægen, fysioterapeuten eller socialcentret kan oplyse nærmere herom.

EU-Sygekassen dækker efter lægeordination op til 60 (akupunktur: 30) behandlinger om året på de sædvanlige vilkår med et loft på ca. 350 kr. pr. behandling. NB: EU-Sygekassen refunderer for nuværende kun akupunktur, hvis behandlingen er udført af en læge!

Gør om fornødent Sygekassen opmærksom på, at det i Danmark ikke er lægen, men behandleren, der fastsætter det nødvendige antal behandlinger. Husk, hvis du allerede har fået tilskud fra den danske sygesikring, at den fulde pris (inkl. sygesikringens tilskud) skal fremgå af regningen, når du anmoder om refusion fra EU-Sygekassen. Se også afsnit 4.3.

Kiropraktorhjælp

ydes hos samtlige kiropraktorer, der er godkendt af Dansk Kiropraktor Råd.

Den danske sygesikring kræver ikke lægehenvisning til kiropraktorhjælp. Se nærmere om mulighederne for tilskud fra den danske sygesikring under <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/knogler-muskler-og-led/sygdomme/behandling/kiropraktorbehandling-henvisning-tilskud-mm/> og <https://www.danskkiropraktorforening.dk/behandling/priser-og-tilskud/>.

Normalt vil kiropraktoren selv modregne refusionsbeløbet, således at man kun betaler sin egen andel.

Husk, at **EU-Sygekassen** kun giver tilskud til lægeordineret kiropraktik (max 24 behandlinger om året med et loft på ca. 460 kr. pr. behandling), og at den fulde pris for behandlingen før dansk refusion skal fremgå af regningen.

Osteopati

dækkes ikke af den danske sygesikring. Man kan højst få en beskeden dækning fra Sygeforsikringen Danmark.

Husk, at **EU-Sygekassen** kun giver tilskud til lægeordineret osteopati (inden for de samme grænser som for kiropraktik). Det kan være lidt af en udfordring at overtale en dansk læge til at lave en henvisning til osteopati, da en sådan henvisning skal udfærdiges manuelt, fordi behandlingen ikke er omfattet af sygesikringen og af lægernes elektroniske systemer. Det kan være lettere at få en sådan henvisning fra en udenlandsk læge, hvis man har lejlighed hertil. Alternativt kan du på foreningens hjemmeside under Sygekassen (Formularer - punkt 11) finde en henvisningsformular, som det måske vil være lettere at få lægen til at underskrive. Det tilrådes, at du inden konsultationen selv redigerer formularen, så den indeholder alle de relevante oplysninger og blot skal underskrives af lægen.

Medicintilskud

gives i Danmark kun til lægeordineret, receptpligtig medicin, der er godkendt af Sundhedsministeriet som tilskudsberettiget. Medicintilskuddets størrelse til voksne over 18 år afhænger af ens samlede årlige udgift til medicin. Tilskud ydes først, når man har forbrugt

EU-Sygekassen dækker stort set alle autoriserede lægemidler, der udleveres efter recept.

medicin for 980 kr. inden for 1 år, og derefter øges tilskuddet progressivt i forhold til forbruget afhængigt af ministeriets klassifikation af det pågældende lægemiddel. Nærmere oplysning om tilskuddenes størrelse vil normalt fremgå af kvitteringen fra apoteket, som indberetter forbruget til det centrale register og i påkommende tilfælde fratrækker tilskuddet direkte på regningen.

Lægeordinerede insulinpræparater, der er godkendt som tilskudsberettigede af Sundhedsministeriet, er gratis.

Visse særligt dyre præparater er ikke godkendt som tilskudsberettigede. Under visse omstændigheder vil man alligevel kunne opnå tilskud efter ansøgning til Sundhedsministeriet. Ansøgningen skal indgives af en læge.

Har man i forbindelse med en varig lidelse behov for medicin, der normalt ikke er receptpligtig og derfor ikke tilskudsberettiget, kan man alligevel opnå tilskud ved at anmode lægen om at udstede en recept med påtegning om, at produktet ordineres i forbindelse med en varig lidelse. Ved ambulant behandling på et sygehus af en kronisk sygdom er det sygehusets apotek, der udleverer den nødvendige medicin uden videre omkostninger.

Alle danske recepter lægges i dag ud på nettet. Er du i tvivl om, hvad du har af aktive recepter, kan du på et hvilket som helst apotek i Danmark fremvise dit sundhedskort og bede om en receptoversigt, der er en liste over dine aktive recepter.

EU-Sygekassen dækker stort set alle autoriserede lægemidler, der udleveres efter recept. Du skal blot huske at bede apoteket printe recepten ud til dig, når du afhenter medicinen, da den skal vedføjes refusionsanmodningen sammen med apotekets kvittering, se også side 62-63. Dermed har man alle de oplysninger, der er nødvendige for Afregningskontoret.

Visse særligt dyre præparater (Özempic, Wegovy m.fl.) kræver dog forhåndstilladelse (se s. 61), der kun kan forventes bevilget ved dokumenteret diabetes 2.

Glemmer man at bede apoteket om recepten, kan man ved forevisning af sit sundhedskort få den printet ud efterfølgende af det apotek, der udleverede medicinen. Alternativt kan du finde recepten på nettet. Systemet er dog igen lavet om. Gå ind på <https://www.sundhed.dk/>. Log på som borger med dit MitID. Vælg genvejen "Medicin" under "Sundhedsdata". Klik på den relevante medicin for at se recepten (vælg evt. "Recepter" for også at se afsluttede recepter). Recepten vises nu i et pop-up vindue, hvor du kan tage et screenshot af den. Du kan derefter kopiere den ind i et word-dokument og enten printe den ud (hvis du sender med posten) eller blot gemme den på computeren til senere vedhæftning, hvis du sender ind elektronisk med EU Login.

Briller og andre synshjælpemidler

kan man normalt ikke opnå tilskud til fra den danske sygesikring, se §15, stk. 2, i bekendtgørelse om hjælp efter serviceloven: "*Der kan ikke ydes støtte, når behovet for briller eller kontaktlinser alene skyldes en optisk synsfejl*" (<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=144346>).

Der kan dog ydes et vist tilskud ved svære synshandicaps. Formelt ydes tilskuddet i så fald ikke af sygesikringen, men efter serviceloven som en indkomstuafhængig ydelse. Spørg evt. optikeren.

EU-Sygekassen yder derimod 85% tilskud til såvel briller som kontaktlinser inden for visse lofter, der med dansk ligebehandlingskoefficient er ca.: stel 1.000 kr., glas 1.120-3.560 kr./stk., afhængig af type, kontaktlinser + væsker 8.400 kr. over 2 år.

For både briller og kontaktlinser skal fakturaen klart angive pris og den præcise dioptri for hvert øje (inkl. nærsyn/langsyn). For **briller** skal stellet være faktureret separat, da der er et særskilt loft for stellet. Danske optikere giver tit en samlet tilbudspris på stel + glas – i så fald må du bede optikeren om at dele regningen op, så stellet faktureres separat. Nye briller og nye glas refunderes uden lægeordination efter to år, selv om styrken er uændret. Bed evt. optikeren om at udfylde PMO's særlige formular, som du finder på AIACE-Danmarks hjemmeside www.aiace.dk under EU-Sygekassen, Regler og vejledninger, punkt 8.

For **kontaktlinser** skal fakturaen også angive linsens type (hårde/bløde...). Har du et abonnement på kontaktlinser, kan du evt. bede optikeren skrive under på en erklæring med de fornødne oplysninger – husk dog, at du højst kan gå 18 måneder tilbage i tiden. Se også afsnit 4.3.

Ved **fremskreden grå stær** dækker den offentlige danske sygesikring standardoperationen, hvor den naturlige (slørede) linse udskiftes med en kunstig monofokal linse. Man vil dog efter denne type indgreb typisk stadig have behov for en læsebrille og evt. også en skærmbrille.

EU-Sygekassen dækker derimod (for primært dækkede personer over 55 år) allerede ved begyndende grå stær indsætning af multifokale linser (i stedet for de almindelige monofokale). Derved korrigeres både nærsyn og langsyn permanent, og man kan således blive helt fri for briller/kontaktlinser. Det skal altid fremgå af fakturaen, om øjenoperationen gælder højre, venstre eller begge øjne.

Med dansk ligebehandlingskoefficient er EU-Sygekassens loft for indsætning af multifokale linser p.t. 30.000 kr. pr. øje og dermed ikke langt under taksten på anerkendte private øjenklinikker i Danmark. Forhåndstilladelse til linseudskiftning kræves nu kun for primært dækkede personer under 55 år. Forhåndstilladelsen for denne aldersgruppe er navnlig betinget af, at øjenlægen konstaterer, at den grå stær har medført forringet syn. Supplerende dækkede ægtefæller skal dog altid søge om forhåndstilladelse under henvisning til, at indsætning af

multifokale linser slet ikke tilbydes af den danske sygesikring. Se nærmere på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under Sygekassen, Regler og vejledninger, punkt 8.

Høreapparater

dækkes efter behov af det offentlige (regionen) i henhold til serviceloven. Første skridt er at blive undersøgt af en ørelæge. Konstaterer ørelægen, at der er indikation for høreapparatbehandling, er lægen også normalt behjælpelig med ansøgningen om tilskud. Man kan vælge, om man vil købe et apparat hos en privat forhandler eller få et via det offentlige. Et apparat fra det offentlige er gratis, uanset prisen på høreapparatet. Dog er der ikke helt frit valg af mærke og model. Ønsker du at købe dit høreapparat hos en godkendt privat høreapparatforhandler, kan du få offentligt tilskud. Koster høreapparatet mere end tilskuddet, skal du selv betale merprisen. Prisen afhænger af hvilken type høreapparat, du ønsker, samt hvor mange tekniske funktioner du ønsker, at dit høreapparat skal have.

For ansøgninger fra privat forhandler udgør tilskuddet (2025) op til 4.458 kr. for høreapparat på første øre og op til 2.430 kr. for høreapparat på andet øre. Tilskuddet dækker høreprøve, høreapparat, tilpasning, service og garanti og er inkl. moms. Tilskuddet kan maksimalt udgøre de faktiske omkostninger og er ikke indkomstafhængigt. Vedligeholdelse og batterier er gratis, uanset om behandlingen foregår i offentligt eller privat regi.

Medmindre man med tiden får en meget dårligere høreelse, kan man kun få tilskud én gang inden for en periode på fire år. Man skal søge om tilskud fra regionen, før man køber apparatet, og den private forhandler skal være godkendt.

I de tilfælde, hvor man vælger at få behandlingen gratis i det offentlige system, vil høreapparatet være det offentliges ejendom. Høreapparatet skal derfor tilbageleveres, når det ikke længere er i brug. Høreapparatet vil derimod være ens eget, hvis man har valgt den private løsning med tilskud.

Man kan se de aktuelle ventetider på undersøgelse på <https://www.esundhed.dk/home/emner/patienter%20og%20sygehuse/forventede%20ventetider>.

EU-Sygekassen yder refusion ved køb og reparation af høreapparat. Før første anskaffelse af høreapparat kræves en ordination fra speciallæge. Refusionen kan højst udgøre 85% med et loft på 1.800 € pr. apparat inden for en periode på **5 år**. Der ydes ikke tilskud til vedligeholdelse eller batterier.

Fodpleje

ydes efter lægehenviisning hos en statsautoriseret fodterapeut. Der gives 50% tilskud ved diabetes eller svær leddegigt og 40% til neglebøjlebehandling.

Normalt vil fodterapeuten selv modregne refusionsbeløbet, således at man kun betaler sin egen andel.

EU-Sygekassen dækker medicinsk fodpleje efter lægehenviisning med 80%, højst 12 behandlinger om året. Loftet er med dansk ligebehandlingskoefficient ca. 305 kr. pr. gang. Ved indsendelse til EU-Sygekassen skal den fulde pris anføres og dokumenteres. Husk at få en udskrift af lægehenviisningen fra behandleren, som du kan medsende. Hvis din læge ikke umiddelbart er villig til at give dig en henviisning til medicinsk fodterapi, kan du på foreningens hjemmeside under Sygekassen (Formularer - punkt 11) finde en henviisningsformular, som det

måske er lettere at få lægen til at underskrive. Samme procedure kan anvendes, hvad angår (specialfremstillede) ortopædiske sko eller indlæg, se også næste afsnit.

Hjælpemidler og proteser

f.eks. krykker, støttebandager og korsetter, ortopædiske sko/indlæg, kørestole, specialindretninger i hjemmet osv. kan bevilges efter ansøgning, eller der ydes tilskud, se nærmere under <https://www.borger.dk/handicap/hjaelp-i-hverdagen/hjaelpemidler-og-forbrugsgoder>. Reparation og vedligeholdelse af disse hjælpemidler dækkes også i et vist omfang, dog er der ofte en vis egenbetaling.

Forudsætningen for at opnå disse ydelser er, at hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne og/eller lette den daglige tilværelse.

Formelt gives disse ydelser ikke af sygesikringen, men efter serviceloven. Serviceniveauet varierer fra kommune til kommune.

Ansøgning sker digitalt via bopælskommunens Borgerservice (borger.dk) efter indstilling fra en læge eller anden sundhedsperson/behandler, der også orienterer nærmere om mulighederne samt i fornødent omfang hjælper med selve ansøgningen.

EU-Sygekassen (eller i visse tilfælde Socialtjenesten) kan også yde tilskud til sådanne hjælpemidler (normalt efter lægehenvielse og i visse tilfælde efter forhåndstilladelse, se også afsnit 4.3.).

Plejehjem/plejebolig

Hvis man ikke længere er i stand til at klare sig selv i hverdagen, kan man anmode kommunen om at blive visiteret til en plejebolig. Bliver man visiteret til en plejebolig, skal kommunen som udgangspunkt tilbyde en bolig inden for to måneder, efter at man er optaget på ventelisten. Du kan læse nærmere om de danske regler på Ældresagens hjemmeside <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/hjaelp-og-stoette/plejebolig-og-plejehjem>.

EU-Sygekassen yder også tilskud til udgifter til plejehjem. Der skal foreligge en lægeerklæring, og lægen skal udfylde en formular til vurdering af selvhjulpenhed, og der skal derefter søges om forhåndstilladelse. I tilfælde af demens kan det også komme på tale at søge om anerkendelse af alvorlig sygdom.

Nærmere detaljer findes på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen Regler og vejledninger punkt 10.

Begravelseshjælp

Personer, der er født før 1. april 1957, kan altid få udbetalt minimumsbeløbet på 1.050 kr. Derudover ydes der tilskud til personer med en meget lille formue. Ansøgning sker digitalt via Borgerservice i afdødes bopælskommune.

EU-Sygekassen udbetaler en fast godtgørelse på 2.350 €, jf. artikel 72 i vedtægten og artikel 25 i den fælles sygeforsikringsordning, hvad enten det drejer sig om medlemmet selv eller ægtefællen eller en anden medforsikret person. Hvis det er en supplerende dækket ægtefælle, der er afgået ved døden, nedsættes godtgørelsen dog med det beløb, der er modtaget i tilskud fra det offentlige (normalt 1.050 kr.). Se også afsnit 5.1.

HOSPITALSBEHANDLING

Hospitalsophold, undersøgelser og behandling er i Danmark gratis, hvad enten det drejer sig om undersøgelse eller behandling, ambulant eller ved indlæggelse. Man betaler hverken for kost, ophold, rengøring eller for selve behandlingen. Administrativt hører sygehusene ikke under sygesikringen, men finansieres over regionens budget.

I dag er der med visse begrænsninger mulighed for, at man selv kan bestemme, på hvilket hospital behandlingen skal ske (se nedenfor om frit og udvidet frit sygehusvalg).

Derimod har man ingen indflydelse på, hvilken eller hvilke læger man bliver behandlet af, ligesom man heller ikke selv kan vælge tidspunktet for indlæggelsen. På de danske offentlige sygehuse kan der være ret lange ventetider på visse behandlinger, men ventetiderne kan variere meget fra ét sygehus til et andet. Det kan være værd at undersøge, om man ved at vælge et fjernereliggende sygehus kan få gennemført sit sygehusophold hurtigere. Se f.eks. <https://www.sundhed.dk/borger/patientrettigheder/sygehusvalg-ventetider/>.

Frit sygehusvalg

Hvis din læge henviser dig til undersøgelse eller behandling på sygehus, kan du, hvis du ønsker det, benytte det frie sygehusvalg, dvs. du kan frit vælge mellem alle offentlige sygehuse i hele landet samt en række private sygehuse, jf. sundhedslovens §79, stk. 2.

Hvis du bliver akut indlagt med ambulance, vil du blive kørt til nærmeste offentlige sygehus. Har du behov for yderligere undersøgelser/behandling, kan du benytte dit frie sygehusvalg.

Udvidet frit sygehusvalg

Hvis du efter en udredning skal vente mere end 1 måned på at blive behandlet, har du udvidede valgmuligheder, idet du kan vælge at få foretaget behandlingen på et såkaldt *aftalesygehus*, dvs. privathospitaler og klinikker i Danmark samt sygehuse i udlandet, som har en aftale med regionerne. Du får også udvidet frit sygehusvalg, hvis du får ændret en operationsdato.

Du har udvidet frit sygehusvalg, hvis du skal vente mere end 1 måned på at få foretaget diagnostiske undersøgelser til brug for din egen læge/speciallæge.

Bemærk, at der ikke er aftalesygehuse på alle behandlingsområder, og at du ikke kan vælge at blive behandlet på et aftalesygehus, hvis ventetiden her overstiger ventetiden på din egen regions sygehus eller samarbejdssygehuse.

Der gælder særlige udvidede rettigheder ved psykiatriske sygdomme og visse livstruende sygdomme.

Du kan læse mere om regler og rettigheder (herunder også behandling i udlandet) i Sundheds- og Ældreministeriets pjece "Når du er henvist til sygehus" <https://ism.dk/sundhed/patientrettigheder/ret-til-hurtig-udredning-frit-sygehusvalg-og-udvidet-frit-sygehusvalg>. Yderligere information på internettet: www.sygehusvalg.dk, www.sundhed.dk, og <https://www.esundhed.dk/home/emner/patienter%20og%20sygehuse/forventede%20ventetider>.

REFUSION AF LÆGEUDGIFTER AFHOLDT I UDLANDET

Du bør altid have en gyldig rejseforsikring ved rejser uden for Danmark. Under rejser i Europa skal man forevise **det blå EU-sygesikringskort** (se nedenfor), som du kan rekvirere med MitID på borger.dk (NB: Du skal søge som almindelig dansk borger, IKKE som "pensionist i udlandet"). Det sikreste vil dog være at tegne en privat rejseforsikring, der ikke mindst er tilrådelig ved rejser til lande, hvor lægebehandling er særlig dyr, som f.eks. USA. Bemærk navnlig, at hverken den danske sygesikring eller EU-Sygekassen dækker hjemtransport fra udlandet ved sygdom, ulykke eller dødsfald - det kræver en rejseforsikring som under alle omstændigheder varmt anbefales, se afsnit 2.7. Der er dog stadig mulighed for gennem den danske sygesikring at opnå en vis refusion af almindelige lægeudgifter afholdt i udlandet. Vilklarene afhænger af omstændighederne:

- **Det blå EU-kort** dækker i princippet medicinsk nødvendig behandling og såkaldt 'behovsbestemt sygehjælp' under ferie- eller studieophold eller erhvervsrejser på op til 1 år i EU, EØS og enkelte andre små europæiske lande (se nærmere på Sundhedsministeriets hjemmeside: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/viden/sundhedsvaesen/henvisning-og-patientrettigheder/behandling-i-udlandet>). 'Behovsbestemt' sygehjælp betyder, at f.eks. pensionister, der tilbringer nogle måneder i Sydfrankrig, men har behov for månedlige blodprøver, ikke behøver at rejse hjem for at få lavet prøverne, men kan få dem lavet i udlandet, selv om der ikke er tale om et akut opstået behov. Kronikere og gravide skulle således også være dækket. Derimod dækker det blå kort ikke, hvis behandlingen er den primære grund til, at man rejser til det pågældende land (se nedenfor om patientmobilitetsreglerne). Det blå kort dækker desuden kun, hvis behandleren er tilknyttet den offentlige sygesikring i opholdslandet ("conventionné"), dvs. normalt ikke ved behandling på private hospitaler eller klinikker. Generelt sagt giver det blå kort ret til de samme ydelser, som gælder for borgerne i det land, du besøger, og på samme vilkår, dvs. muligvis egenbetaling. I praksis skal man dog være forberedt på selv at måtte lægge hele beløbet ud.

Hvis du har glemt at medbringe det blå kort eller af anden grund har måttet betale hele regningen, kan du få refunderet den del af regningen, der ikke er egenbetaling. Du kan søge refusion hos Styrelsen for Patientsikkerhed ved at indsende et ansøgningsskema til refusion efter reglerne om det blå kort. Du finder ansøgningsskemaet samt en vejledning på <https://stps.dk/borger-og-patient/det-blaa-eu-sygesikringskort/soeg-refusion>. Refusion skal søges inden 2 år, og man kan forvente, at det tager lang tid at få refusionen, da sagen skal sendes til og behandles i det land, hvor du modtog behandlingen. Har man en rejseforsikring, kan man med fordel bruge den. Se i øvrigt nærmere under borger.dk.

Patientmobilitetsreglerne (tilskud efter danske regler) gælder først og fremmest, hvor danske borgere rejser til udlandet med henblik på at modtage planlagt lægebehandling og efterfølgende ønsker tilskud fra den danske sygesikring, se <https://ism.dk/sundhed/patientrettigheder/behandling-i-udlandet/koeb-af-sundhedsydelser-i-udlandet>. Behovet er altså normalt opstået inden rejsen. Det er forsikringslandets (altså Danmarks) regler og takster for godtgørelse, der er gældende, modsat hvad der er tilfældet ved tilskud via det blå kort. De forskellige ansøgningsskemaer om tilskud giver mulighed for at anmode om at få undersøgt, hvilket regelsæt det er mest fordelagtigt at søge efter i den givne situation, da der kan være tale om overlapning.

Patientmobilitetsreglerne giver ret til en vis refusion fra din region for konsultation af en praktiserende læge eller speciallæge, tandpleje og -behandling m.m., begrænset til hvad behandlingen ville have kostet regionen, hvis behandlingen havde fundet sted i Danmark. Hvis du ønsker at kende prisen på en bestemt behandling i Danmark, kan du se taksterne under "Praksisområdet", "Takstmapper" på www.okportal.dk. Taksterne justeres hvert halve år pr. 1.4. og 1.10., så man skal scrolle helt ned for at finde den nyeste takstmappe. Henvi sning kræves i samme tilfælde som ved behandling i Danmark. En lægehenvi sning behøver ikke at være fra en dansk læge, men kan også være givet af en læge i et andet EU/EØS-land. Ansøgning om refusion skal ske til din region. Alle regionerne har en vejledning og en ansøgningsformular, som kan indsendes digitalt eller med posten.

Det er dog Lægemiddelstyrelsen, der administrerer tilskud til medicin efter patientmobilitetsreglerne, og ansøgninger om tilskud hertil skal derfor indsendes elektronisk via Lægemiddelstyrelsens hjemmeside <https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/tilskud/koebt-i-andet-eu-eller-eoes-land>.

Hovedreglen er, at den danske sygesikring ikke kræver forhåndsgodkendelse inden planlagte konsultationer og behandlinger i udlandet. Er der imidlertid tale om sygehusbehandling, der kræver indlæggelse i mindst én nat eller er højt specialiseret, skal der søges om forhåndsgodkendelse fra regionen, og en sådan kan ikke forventes, medmindre ventetiden i Danmark ville være urimeligt lang. Man skal også være opmærksom på, at det danske klage- og erstatningssystem ikke gælder, når man vælger behandling i et andet land. På regionernes hjemmesider finder man ansøgningsskemaer om forhåndsgodkendelse og vejledning. Det er altid en god idé først at kontakte en patientvejleder i din region (se www.borger.dk).

Reglerne om patientmobilitet er særlig relevante for ægtefæller, der er supplerende dækket af EU-Sygekassen. Før man kan anmode EU-Sygekassen om at refundere ægtefællens regning, skal man nemlig kunne bevise, at ægtefællen først har udnyttet mulighederne i den danske sygesikring. Hvis man altså f.eks. konsulterer en øjenlæge i Bruxelles, skal regningen først indsendes til regionen, inden den kan sendes til EU-Sygekassen (med dokumentation for hvor meget den danske sygesikring allerede har dækket).

Du kan læse meget mere om mulighederne for tilskud efter de to forskellige regelsæt, hvordan man søger, hvilken dokumentation, man har brug for, osv. på borger.dk, regionernes hjemmesider, Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside (<https://stps.dk/da/eu-sygesikring/>) samt på Sundhedsministeriets hjemmeside (<https://sum.dk>), hvor man også finder en meget detaljeret vejledning om regler i medfør af patientmobilitetsdirektivet ([Vejledning nr. 9733 af 5. juli 2016](#)).

Er man (primært dækket) medlem af **EU-Sygekassen**, har man naturligvis mulighed for blot at indsende sine regninger direkte dertil, og de vil så blive refunderet op til EU-Sygekassens sædvanlige lofter. Ved planlagt hospitalsbehandling kan man vælge et privat sygehus og på forhånd anmode om et betalingstilsagn om overtagelse af udgifterne, en såkaldt "prise en charge" (se afsnit 4.3), og derefter lade sig indlægge. Bemærk dog, at **danske privathospitaler normalt IKKE accepterer betalingstilsagn fra JSIS**, men insisterer på forudbetaling før operationen. Du er i så fald bedst tjent med IKKE at anmode om betalingstilsagn, men selv lægge ud og søge refusion efterfølgende, eller om nødvendigt anmode om et forskud. EU-Sygekassen er generelt blevet mere tilbageholdende med at give betalingstilsagn, da priserne dermed ofte har vist sig at blive højere. Navnlig gives der som hovedregel slet ikke betalingstilsagn til indlæggelse på hospital uden for EU. Det anbefales derfor på det kraftigste, at man tegner en god rejseforsikring, specielt hvis man skal rejse uden for EU (ofte billigst gennem din indbo- eller familieforsikring). Se også afsnit 4.3.

Oplysningspligt til danske myndigheder

Omfanget af oplysningspligten over for de danske myndigheder for så vidt angår indkomsten fra EU afhænger af, i hvilken sammenhæng oplysningerne kræves.

Skatteforhold

Pensioner, invaliditetsydelse og fratrædelsesgodtgørelser, der udbetales af EU-institutionerne, er skattepligtige til EU og som EU-indkomst fritaget for national beskatning, jf. art. 12 (tidligere art. 13) i [Protokol af 8. april 1965 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter](#).

Almindelig udenlandsk indkomst (andre pensioner, renter, lejeindtægter fra udlejning af udenlandsk ejendom, aktieindkomster...) skal derimod oplyses til de danske skattemyndigheder i årsopgørelsen, se afsnit 3.4.

Angivelse af EU-indkomst

Modtagere af indkomst fra en EU-institution skal **ikke oplyse** beløbet på denne indkomst på årsopgørelsen (heller ikke under "udenlandsk indkomst"), da den er fritaget for dansk beskatning, jf. den ovenfor nævnte protokol. EU-institutionerne udfærdiger pensionsattester. I Danmark kræver skattevæsenet den normalt ikke, men den kan være nyttig til vurdering af kreditværdighed f.eks. i forbindelse med låneoptagelse. Du kan også komme ud for, at de danske skattemyndigheder ønsker nærmere dokumentation for din indkomst, eller at din bank anmoder om dokumentation i henhold til EU's regler om hvidvaskning. Attesten kan på begæring indeholde oplysning om, at din alderspension er livsvarig.

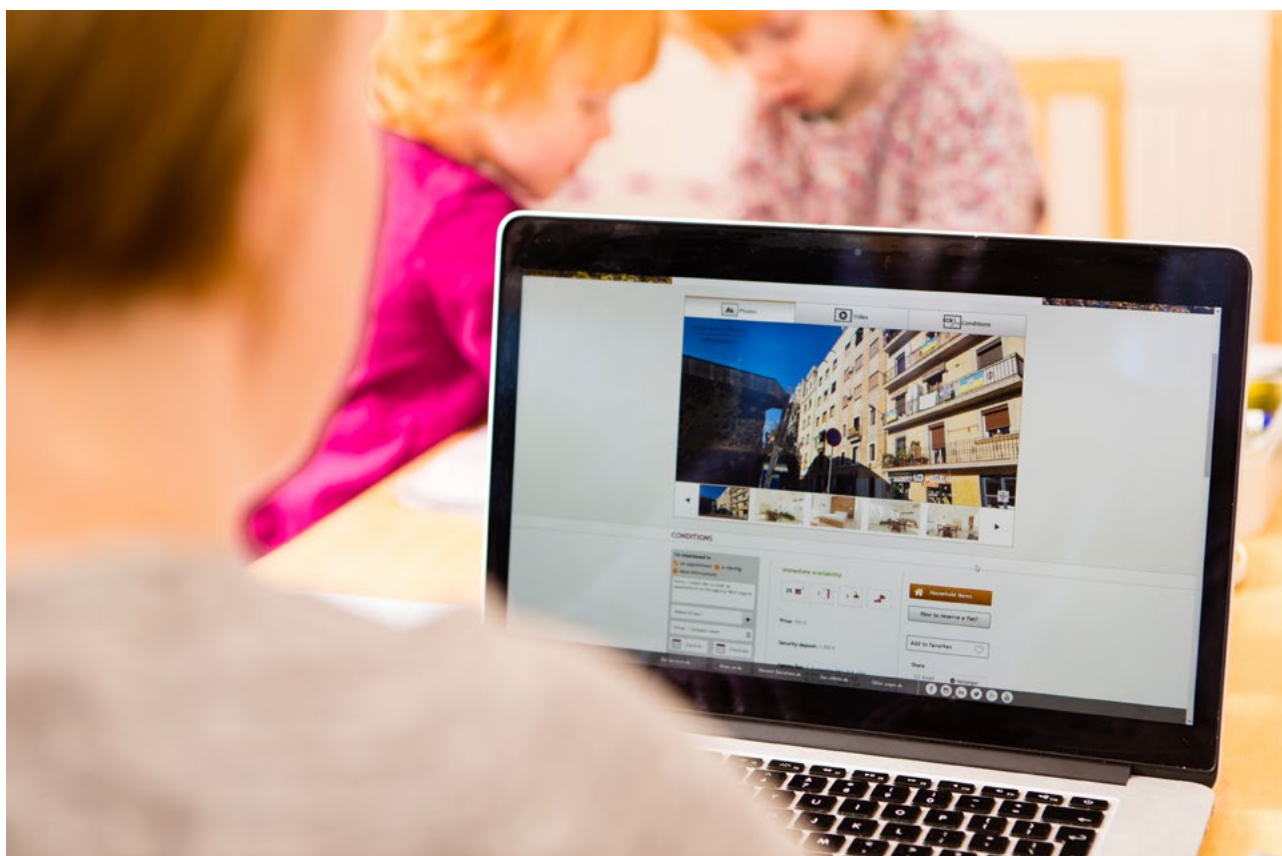
Har du EU Login, kan du selv trykke attesten ud via MYREMOTE (<https://myremote.ec.europa.eu/>) → SYSPER Post Activity (se afsnit 4.9. og guide på hjemmesiden under Pension-Velfærd – EU-pensionen), medmindre du er pensionist fra Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU – i så fald skal du kontakte pensionskontoret i din hjeminstitution (se afsnit 4.7.).

Har du ikke EU Login, kan du ringe til PMO på +32 229 11111 man-fr kl. 9.30-12.30 og bede om at få den tilsendt. Alternativt kan du henvende dig skriftligt (adresse: European Commission, Pensions (MERO), B-1049 Bruxelles). Det er desværre ikke længere muligt at henvende sig til pensionstjenesten via email. Er du pensionist fra Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, skal du henvende dig til pensionsafdelingen i din hjeminstitution (se afsnit 4.7.).

Sociale ydelser

Visse sociale ydelser er indtægtsbestemte, og nogle er samtidig behovsbestemte. Til brug ved beregning og betaling af sådanne ydelser bruges et særligt indkomstgrundlag, benævnt "indkomstgrundlaget for sociale ydelser". Dette grundlag må ikke forveksles med den skattepligtige indkomst. Det er baseret på den skattemæssige opgørelse, men omfatter alle former for indtægt uanset fritagelse for dansk beskatning af visse indtægter.

Hvis du vælger at ansøge om en social ydelse (såsom folkepension, se nærmere i afsnit 3.5.), har de sociale myndigheder derfor ret til at kræve angivelse af eller oplysning om EU-indkomsten, og man har som modtager af sociale ydelser pligt til selv at give de sociale myndigheder alle relevante oplysninger, jf. Retssikkerhedslovens §11, stk. 2. De sociale myndigheder har siden 2010 i kraft af Retssikkerhedslovens §11a, stk. 3, haft adgang til **uden samtykke fra borgerne** at indhente de fornødne oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter mv. i forbindelse med behandlingen af sådanne ansøgninger.

Du bevarer som EU-pensionist også muligheden for at få børne- og uddannelsestillæg

Skatteforhold

SKATTEPLIGTEN

EU-medarbejdere er under deres ansættelse fuldt skattepligtige til den medlemsstat, hvorfra ansættelsen har fundet sted.

Var du ved din ansættelse i EU fuldt skattepligtig til Danmark, vil denne fulde skattepligt således principielt være fortsat i hele din ansættelsesperiode. Vender du tilbage til Danmark i umiddelbar fortsættelse af ansættelsens ophør, bevarer du uden afbrydelse din status som fuldt skattepligtig til Danmark (jf. kildeskattelovens § 1 og Protokol nr. 7 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter). Hvis du derimod var bosiddende uden for Danmark ved din ansættelse eller først på et senere tidspunkt efter din pensionering er vendt tilbage til Danmark, vil den fulde skattepligt (gen)indtræde ved din tilflytning til landet (jf. kildeskattelovens afsnit II).

For EU-medarbejdere og EU-pensionister gælder den ene undtagelse (se også afsnit 3.3.), at indtægter fra Unionen ikke er undergivet national beskatning ([Protokol af 8. april 1965 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter](#)).

FORSKUDSOPGØRELSE OG ÅRSOPGØRELSE

Ved tilflytning til Danmark

Er du i forvejen registreret hos Skattestyrelsen, skal du blot snarest efter din tilflytning sørge for, at din forskudsopgørelse er retvisende og tilpasset dine nye forhold.

I modsat fald skal du ved tilflytning fra udlandet hurtigst muligt kontakte Skattestyrelsen på telefon 72 22 28 92 (Udlandsafdelingen) og give oplysninger om dine danske og udenlandske indkomstforhold. På grundlag af disse oplysninger udarbejder Skattestyrelsen en forskudsopgørelse, der lægges i din digitale skattemappe på www.skat.dk. Du har pligt til at kontrollere og eventuelt sørge for at få rettet forskudsopgørelsen, hvis denne ikke er korrekt.

Du får ikke mere udleveret et skattekort. Hvis du har lønnet arbejde (ved siden af din EU-pension), vil arbejdsgiveren selv downloade dit skattekort. Du kan normalt se dit skattekort øverst på din seneste forskudsopgørelse, men har du ikke noget arbejde, er der sandsynligvis ikke dannet noget skattekort for dig. Får du alligevel brug for et skattekort, f.eks. i forbindelse med tildeling af folkepension, bør du sikre dig, at din forskudsopgørelse indeholder oplysning om din forventede indkomst, så du får dannet et skattekort i tide.

Har du udenlandsk indkomst i form af f.eks. andre pensioner, renter, lejeindtægter fra udlejning af udenlandsk ejendom eller aktieudbytte, skal du hvert år inden den 1. juli oplyse herom i din årsopgørelse. Oplysninger om fast ejendom i udlandet og evt. indeståender i udenlandske banker skal ligeledes anføres heri.

Modtager du eller din ægtefælle en "ikke-EU-pension" fra Luxembourg, f.eks. fra CNAP, beskattes denne fra skatteåret 2015 af Luxembourg efter en ændring i 2014 af dobbeltbeskatningsoverenskomsten. Du skal dog stadig oplyse denne pension på

din danske årsopgørelse. Danmark medregner så den luxembourgske indkomst ved opgørelsen af din danske skattepligtige indkomst, men nedsætter den beregnede danske skat med den forholdsmæssige del, der vedrører den luxembourgske indkomst, uanset størrelsen af den eventuelle luxembourgske skat (lempelse efter exemptionsmetoden). Dobbeltbeskatningsoverenskomsten indebærer tilsvarende, at danske pensionister, der flytter til Luxembourg, vil få deres danske pensioner beskattet af Danmark, hvis indbetalingerne til disse pensioner i sin tid var fradragsberettigede. Sociale pensioner og tjenestemandspensioner fra Danmark vil også fortsat blive beskattet her. Se aftalen på <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=167361&exp=1>.

Henvendelser fra Skattestyrelsen

Har du ingen nævneværdig indkomst udover din EU-pension, kan du komme ud for, at Skattestyrelsen retter forespørgsel til dig om din økonomi, fordi din indtægt ifølge din årsopgørelse ikke levner mulighed for et rimeligt privatforbrug.

Får du brug for at dokumentere din EU-indkomst over for Skattevæsenet, kan du få en attest fra Kommissionens pensionstjeneste. Du kan få den med eller uden beløb og på det sprog, du ønsker. Attesten kan også tilpasses særlige behov (f.eks. bekræftelse af, at din pension er livsvarig), se nærmere i afsnit 3.3. under "Angivelse af EU-indkomst".

Du kan undgå at komme i denne situation, hvis du allerede ved tilflytningen har gjort opmærksom på, at du modtager en pension fra EU-institutionerne. Da EU-pensionen ikke skal beskattes af Danmark, skal du kun oplyse beløbet, hvis Skattestyrelsen udtrykkeligt anmoder dig om at redegøre for din indkomst. Oplyser du det af egen drift på årsopgørelsen, er der risiko for, at det fejlagtigt bliver beskattet eller indgår i beregningen af skat på anden indkomst, hvilket kun vil skabe bureaukratiske forviklinger. Se dog afsnit 3.3. om oplysningspligt til de sociale myndigheder.

Anden personindkomst

Anden personindkomst (A-indkomst) beskattes efter gældende danske regler, omfattende en progressiv statsskat, en kommunal skatteprocent, der svinger lidt fra kommune til kommune, kirkeskat, hvis man er medlem af folkekirken, arbejdsmarkedsbidrag etc., samt et personfradrag, der i 2025 er på 51.600 kr.

Du kan have andre fradrag, f.eks. befordring eller fagforeningskontingent. Nogle af disse skal indberettes af dig selv.

Kapital- og aktieindkomst

Kapitalindkomst (f.eks. renteindtægter) er skattepligtig og skal indberettes. Danske renteindtægter og -udgifter indberettes af f.eks. bank og/eller realkreditinstitut og indgår i din årsopgørelse, som Skattestyrelsen hvert år anmoder dig om at godkende. Har du udenlandsk aktieindkomst (udbytte og/eller gevinst/tab ved salg) eller renteindtægter, skal du selv indberette denne indkomst og anføre den i årsopgørelsen. Bemærk, at skattemyndighederne i de forskellige EU-lande registrerer oplysninger om bankernes udbetaling af f.eks. renter til deres kunder i udlandet og andre personlige og indkomstmæssige detaljer og videregiver dem til bopælslandet. Sådanne oplysninger skulle derfor i princippet automatisk indgå i din

Kapitalindkomst (f.eks. renteindtægter) er skattepligtig og skal indberettes.

årsopgørelse, men i praksis kommer indberetningerne med op til et års forsinkelse. Vil du undgå problemer og få afsluttet din årsopgørelse korrekt, er det derfor bedre, at du selv indfører de relevante tal på grundlag af dine kontoudtog pr. 1. januar fra den udenlandske bank, når Skattestyrelsen åbner for årsopgørelserne i slutningen af marts hvert år.

Ejer du aktier som privatperson, beskattes aktierne enten efter et lagerprincip eller efter et realisationsprincip afhængigt af, om de er erhvervet/købt via en investeringsforening/-selskab eller ej.

Realisationsprincippet betyder, at gevinst og/eller tab medregnes i aktieindkomstopgørelsen i det indkomstår, hvor aktierne afstås. Gevinsten opgøres som forskellen mellem anskaffelsessummen og afståelsessummen. Visse omkostninger ved handlerne kan indgå i opgørelsen.

Lagerprincippet betyder, at gevinst/tab opgøres hvert indkomstår på basis af aktiernes værdi ved indkomstårets slutning og indkomstårets begyndelse. Opgørelsen danner grundlag for beskattningen og medfører, at selv om aktierne ikke er afstået, og gevinst/tab ikke er realiseret, så beskattes værdistigning, og værditab kan fradrages i kapitalindkomstopgørelsen.

Nedslag for udenlandsk beskatning af kapitalindkomst

Under rubrik 492 i årsopgørelsen er der mulighed for at fradrage skat betalt i udlandet for udenlandsk kapitalindkomst. Denne mulighed gælder dog ikke for EU-lande, med hvilke der

er indgået dobbeltbeskatningsoverenskomst (DBO), herunder Belgien og Luxembourg, da disse lande dermed har forpligtet sig til at indberette oplysningerne til bopælslandet og afstå fra selv at beskatte indtægterne. Se nærmere på <http://www.skm.dk/love/internationalt/dobbelbeskatningsoverenskomster>. Der er i 2023 også indgået en dobbeltbeskatningsaftale med Frankrig, se <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2023/322?id=61621>.

Nedslag for udenlandsk ejendomsværdibeskatning

Ejer du en bolig i udlandet, skal du betale ejendomsværdiskat efter danske regler, men du får et nedslag for den skat, du har betalt i udlandet. En vejledning og de nærmere regler for nedslag for skat betalt i de forskellige lande findes på <https://skat.dk/borger/bolig-og-ejendomme/ejendom-i-udlandet>. Første gang du skal udregne ejendomsvurderingen for din udenlandske ejendom, kan det være nødvendigt at søge professionel bistand.

Særregel for Frankrig: Hvis du den 28. november 2007 eller tidligere var fuldt skattepligtig til Danmark og ejede fast ejendom i Frankrig, skal du ikke betale ejendomsværdiskat i Danmark af denne ejendom. Har du købt ejendom i Frankrig efter denne dato, gælder de generelle regler om nedslag.

Tidligere års negative indkomst

Da renteudgifter, fradrag osv. kun kan anvendes til fradrag i (ens egen eller ægtefællens) A-indkomst, kan man ende med at have en negativ indkomst. Sådant negativ indkomst fremføres til efterfølgende skatteår ubegrænset. Den tidligere 5-års-grænse er ophævet.

Hjælp til udfyldelse af skattedokumenterne

Har du brug for hjælp til at tjekke oplysningerne i din skattemappe eller i skattedokumenterne, kan du henvende dig til Skattestyrelsen via kontaktformularen på www.skat.dk eller telefonisk (generelt: 72 22 18 18, forskuds- og åropgørelse: 72 22 28 28, værdipapirer: 72 22 28 94, udlandsforhold: 72 22 28 92).

Som understreget ovenfor må Danmark ikke beskatte indtægter udbetalt af EU, hverken direkte eller indirekte. Hvis du skulle komme ud for, at skattemyndighederne har ladet din pension indgå i beregningsgrundlaget og derved uretmæssigt ladet den påvirke beskatningen, kan du henvise til EU-Domstolens domme af henholdsvis 16. december 1960 (Sag nr. 6-60, Jean Humblet mod Den belgiske Stat) og 16. februar 2012 (Sag nr. C-558/10).

NB! Bemærk dog, at skattefritagelsen kun gælder netop skat. Søger du eller din ægtefælle om en social ydelse (som f.eks. folkepension), skal du medregne hele husstandens indkomst ved oplysning om din økonomi, se nærmere i afsnit 3.5.

Dansk folkepension

Ret til folkepension

Folkepension er en offentlig social pension, der sikrer alle en indkomst, når de når folkepensionsalderen. Ret til dansk folkepension kræver principielt, at følgende fire forudsætninger alle er opfyldt:

- **Indfødsret**

Du skal være dansk statsborger. Der findes dog en række undtagelser for udlændinge, der har haft fast bopæl i Danmark, se borger.dk.

- **Alder**

Er du født før 1. januar 1954, indtræder pensionsretten ved udgangen af den måned, hvor du fylder 65 år. Folkepensionsalderen hæves gradvis for personer, der er født senere. Er du født mellem 30. juni 1955 og 1. januar 1963, er den 67 år. Er du født mellem 1. januar 1963 og 31. december 1966, er den 68 år. Er du født mellem 1. januar 1967 og 31. december 1970, er den 69 år. (<https://star.dk/ydelser/pension-og-efterloen/folkepension-tidlig-pension-foertidspension-og-seniorpension/>). Er du født 1. januar 1971 eller senere, vil din folkepensionsalder sikkert på et senere tidspunkt blive hævet afhængigt af udviklingen i danskernes levetid.

- **Optjening**

Du skal have boet i Danmark (eller Færøerne eller Grønland) i 40 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen for at være berettiget til fuld folkepension. Ved kortere bopælstid nedsættes pensionen proportionalt (brøkpension).

Det tidsrum, hvor du har været ansat som tjenestemand (eller midlertidigt ansat) ved EU, medregnes dog til optjeningstiden, jf. punkt 34 i Vejledningen til Lov om Social Pension (se også side 49). Medfølgende ægtefæller, som ikke har været selverhvervende under opholdet i udlandet, anses ligeledes for at have optjent rettigheder.

- **Bopæl**

Du skal have fast bopæl i Danmark. Der gælder dog en række undtagelser for såvel danske statsborgere som udlændinge ved bosættelse i EU-lande eller konventionslande (se borger.dk).

Folkepension er en indkomstbestemt social ydelse, der består af et grundbeløb og et pensionstillæg. Retten til grundbeløbet påvirkes ikke af EU-pensionen. For pensionstillæggets vedkommende indgår derimod **husstandens samlede forventede indtægter** (bortset fra folkepensionen) i indtægtsgrundlaget, se nærmere på <https://www.borger.dk/pension-og-efterloen/Folkepension-oversigt/foer-du-gaar-paa-folkepension/Folkepension-grundbeloeb-pensionstillæg>. For en enlig bortfalder retten til tillægget helt, hvis indtægten overstiger ca. 419.300 kr. (2025)

EU-pensionen indgår i beregningen af retten til pensionstillægget, jf. pensionslovens §29, stk. 1 og 3, (<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2014/1137>) samt punkt 159 i Socialministeriets vejledning (<http://www.socialjura.dk/content-storage/regler/2007/vejl-53-af-318-2007/>). Selv om det på grundlag af EU-Domstolens domspraksis er klart, at der ikke er oplysningspligt

om EU-pensionen i **skattemæssige** forhold, og at EU-pensionen ikke må underkastes hverken direkte eller indirekte national beskatning (jf. afsnit 3.3.), er dette ikke til hinder for, at danske myndigheder fastholder oplysningspligten, hvis man vælger at ansøge om indkomstbestemte **sociale** ydelser. Da ansøgningen om folkepension umiddelbart omfatter såvel grundbeløbet som pensionstillægget, skal EU-pension efter dansk ret angives, hvis man søger om folkepension.

Udbetaling Danmark beregner som hovedregel folkepensionen, inklusive tillægget, ud fra din forskudsopgørelse og regulerer løbende pensionen, hvis du ændrer din forskudsopgørelse. Da denne ikke indeholder oplysning om EU-pensionen, kan man risikere fejlagtigt at få udbetalt pensionstillæg, selv om man ikke fik det tidligere. Du kan se i din pensionsmeddelelse, om din pension omfatter pensionstillægget – se nedenfor, hvordan du om nødvendigt nemt selv kan rette det hos Udbetaling Danmark. Har du først rettet det én gang hos Udbetaling Danmark, vil din pension normalt være korrekt fremover. Hvad angår Skattestyrelsen, kan det imidlertid være nødvendigt igennem nogle år hvert efterår at tjekke og om nødvendigt rette det beløb, der er anført i din forskudsopgørelse for dine forventede sociale pensioner i

Folkepension er en indkomstbestemt social ydelse, der består af et grundbeløb og et pensionstillæg.

det kommende år, så det kun omfatter folkepensionens grundbeløb. Ellers kan du komme til at betale for meget i skat hele året, og det vil først blive reguleret flere år senere.

Hvis oplysningerne på pensionsmeddelelsen er forkerte eller manglende, fremgår det af pensionsmeddelelsen, at du har pligt til at give Udbetaling Danmark besked, f.eks. om "indkomster, som du ikke betaler skat af i Danmark", jf. Retssikkerhedslovens §11. Opfylder man ikke denne oplysningspligt, kan man efterfølgende blive konfronteret med et krav om tilbagebetaling af uretmæssigt modtagne beløb. Foreningen tilråder derfor, at man giver

oplysning om EU-pensionen i forbindelse med ansøgning/udbetaling af folkepension. Opdager man, at man fejlagtigt har fået udbetalt pensionstillæg, kan forholdet lettest rettes ved at gå ind på <https://borger.dk/folkepension> – en detaljeret vejledning følger på side 50.

Som nævnt ovenfor under Oplysningspligt over for de danske myndigheder (afsnit 3.3.) har de sociale myndigheder siden 2010 i kraft af Retssikkerhedslovens §11a, stk. 3, adgang til uden samtykke fra borgerne at indhente de fornødne oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter mv. i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om indkomstbestemte sociale ydelser.

Ansøgning om folkepension

Man skal selv huske at søge om pensionen, når man nærmer sig den folkepensionsudløsende alder (se også nedenfor om Udskydelse af folkepension).

Ansøgning indgives til Udbetaling Danmark gennem <https://www.borger.dk/pension-og-efterloen/Folkepension-oversigt>. Har du kun arbejdet for EU i den tid, du har boet i udlandet, skal du sige "Ja" til spørgsmålet om, hvorvidt du frasiger dig udenlandsk pension (det vedrører kun tilfælde, hvor du har arbejdet for et privat firma i udlandet). Du kan benytte feltet "Yderligere oplysninger" til at give nærmere oplysninger om din EU-ansættelses præcise varighed og det pensionsbeløb, du modtager. Udbetaling Danmark oplyser derefter, om du er berettiget til folkepension, og fra hvilken dato du vil modtage den.

Skulle du få afslag på at få medregnet tjenesteperioder ved en EU-institution til optjeningstiden, skal du inden for 4 uger klage til Den Sociale Ankestyrelse med henvisning til Ankestyrelsens principafgørelse P-27-01 (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=155474>). Klagen indgives normalt digitalt via borger.dk og går via Udbetaling Danmark (der således får mulighed for at omgøre afgørelsen) videre til Ankestyrelsen, hvis Udbetaling Danmark fastholder sit afslag. Foreningen vil meget gerne informeres om sådanne sager, der nu forekommer yderst sjældent.

I forbindelse med den første udbetaling og ved enhver senere ændring modtager du oplysning om størrelsen af den månedlige udbetaling ("Meddelelse om folkepension" vedlagt en "Forklaring til pensionsmeddelelsen", der indeholder oplysninger om grundbeløb, tillæg osv.).

Hvis du har bopæl i udlandet og har pensionsrettigheder fra dit bopælsland, skal du søge om dansk folkepension via myndighederne i dit bopælsland. Har du ikke optjent pensionsrettigheder i bopælslandet, kan du søge via <https://www.borger.dk/Handlingsside?selfserviceld=8c9ddf3d-8c91-4f67-bee0-006b3c5a5aac> og sende det ind efter anvisningerne.

Udskydelse af folkepension

Hvis du fortsat arbejder mindst 750 timer på et kalenderår, når du har nået folkepensionsalderen, kan du have interesse i at udskyde din folkepension. I så fald kan du nemlig optjene en såkaldt venteprocent, som bliver omregnet til et fremtidigt tillæg, så du får et højere beløb udbetalt, når du engang går på folkepension. Det er vigtigt, at du husker at søge om folkepension, så snart du er berettiget, og straks anmoder om udskydelse. Venter du bare med at søge, får du ingen venteprocent, selv om du opfylder beskæftigelseskravet på 750 timer pr. kalenderår. Se nærmere på www.borger.dk ("opsat pension").

VEJLEDNING:

VEJLEDNING TIL INDBERETNING AF TAL TIL UDBETALING DANMARK – FOLKEPENSION (2025-02)

Nedenstående vejledning er udarbejdet som inspiration. Folkepensionsberettigede ægtefæller, der ikke selv modtager pension fra en EU-institution, skal også rette deres tal på tilsvarende vis, eftersom folkepensionstillægget beregnes på grundlag af husstandens samlede indtægter.

Gå ind på <https://www.borger.dk/pension-og-efterloen>. Klik på Folkepension - Få overblik over din folkepension - Din pension. Scroll ned og klik på "Videre". Log nu ind med MitID.

Scroll ned til "Ændringer" og klik på "Oplys om ændringer".

Under "Min indkomst har ændret sig", klik på "Oplys om indkomstændringer".

Scroll ned og klik på "Start" nederst til højre på den næste skærm.

Vi er nu i gang.

Ændringer til arbejdsindkomst: Udfyldes ikke. Klik "Næste" nederst til højre.

Ændringer til anden personlig indkomst: Scroll helt ned til "Anden udenlandsk pension" og indsæt det beløb, du modtager årligt i feltet "Udenlandsk indkomst, som ikke beskattes i Danmark". Klik "Næste" nederst til højre.

Ændringer til kapitalindkomst: Her kan du indsætte evt. forventede renteindtægter eller -udgifter. Klik "Næste".

Ændringer til aktieindkomst: Udfyld, hvis du har relevante indtægter og klik "Næste". Du vil nu formentlig springe videre til næste trin, hvor du kan oplyse tlf.nr., hvis du ikke har gjort det tidligere.

På sidste side kan du tjekke dine oplysninger en sidste gang. Når alt er i orden, sætter du et flueben nederst til venstre ("Jeg erklærer, at de oplysninger, jeg giver, er korrekte") og klikker på "Godkend og send" nederst til højre.

INFO!

Bestyrelsen kan kun opfordre til, at man undersøger, om man uberettiget modtager pensionstillægget.

Bestyrelsen er bekendt med, at Udbetaling Danmark i en hel del tilfælde har krævet betragtelige beløb tilbagebetalt, og der er risiko for bødestraf.

Attester til EU-institutionerne

Ifølge bestemmelserne i Vedtægten for Tjenestemænd og Øvrige Ansatte er pensionister forpligtet til at indsende forskellige attester til EU-institutionerne. Hvilken institution, den enkelte attest skal sendes til, og med hvilke intervaller, afhænger af pensionistens individuelle forhold, og navnlig om du har indsendt lægeregninger i den relevante periode.

Medmindre du har Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU som hjeminstitution, vil den attest, du har modtaget, indeholde en QR-kode, der identificerer dig. Det er derfor vigtigt, at du bruger den modtagne attest, navnlig hvis du indsender den med posten.

LEVEATTESTEN (Certificat de vie), også kaldet **bopælsattesten** (Certificat de résidence) indsendes normalt efter anmodning til Kommissionen. Hvis du (eller din afdøde ægtefælle) arbejdede for Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, der selv administrerer deres pensionister, skal attesten dog indsendes til din hjeminstitution. Modtager man husstandstillæg, skal der normalt også indsendes en leve-/bopælsattest for ægtefællen og dokumentation for, at ægtefællen ikke har haft **arbejdsindkomst** på over **564,831.85** kr. før skat (2025).

Visse institutioner ønsker herudover yderligere dokumentation i form af en nylig regning for el, vand eller gas, der viser, at der rent faktisk er et vist forbrug på adressen.

Bopælsattester udstedes eller bekræftes af den lokale Borgerservice. Flere og flere kommuner henviser nu borgerne til mod betaling selv at bestille bopælsattesten elektronisk. Kan man selv forelægge en af hjeminstitutionen forberedt leve-/bopælsattest i Borgerservice, vil det dog ofte være muligt at få den bekræftet og stemplet uden gebyr. Du kan også få leveattesten bekræftet af en læge, advokat, præst eller anden myndighedsperson.

Institutionerne anmoder også om, at du i leveattesten oplyser en kontaktperson, så de har en alternativ mulighed for at søge oplysninger, hvis din leveattest af en eller anden grund ikke indleveres på et tidspunkt. Det er vigtigt, at denne rubrik udfyldes. Angiv dog helst ikke din ægtefælle (som måske er med dig på jorдомrejse), men hellere f.eks. et andet familiemedlem, en god ven eller en nabo.

Har du EU Login, vil du, medmindre din hjeminstitution er Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, have modtaget leveattesten via SYSPER, og du vil så også kunne indsende den ad samme vej, se detaljeret vejledning på www.aiace.dk under Pension-Velfærd. Du vil ved samme lejlighed blive bedt om at bekræfte dine personlige oplysninger, og det er en rigtig god idé at tjekke dem grundigt.

Har du ikke EU Login, kan du nu kun returnere formularerne med posten (PMO – Pensions, B-1049 Bruxelles).

Hvis din (eller din afdøde ægtefælles) hjeminstitution var Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, indsendes dokumentationen til hjeminstitutionens pensionskontor, se kontaktoplysninger på side 76.

ÆGTEFÆLLENS SENESTE ÅRSOPGØRELSE skal evt. indsendes i to forbindelser:

- som dokumentation for retten til **husstandstillæg** (se også ovenfor under afsnittet om leveattesten)
- som dokumentation for, at en ægtefælle, der ikke er EU-pensionist, fortsat er berettiget til **supplerende dækning** fra EU-Sygekassen.

Drejer det sig om **husstandstillægget**, skal den seneste årsopgørelse normalt indsendes sammen med leveattesten. Den indsendes til Kommissionen, medmindre din hjeminstitution var Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU – i så fald indsendes den til hjeminstitutionen. Kun arbejdsindtægter medregnes, og grænsen er (i 2025) **564,831.85 kr.**

Drejer det sig om ægtefællens ret til **supplerende dækning** fra EU-Sygekassen, skal årsopgørelsen normalt indsendes direkte til Sygekassen hvert år inden udgangen af juni, jf. afsnit 4.3. Grænsen er i denne situation (i 2025-26) **473.624,24 kr.** Bemærk, at f.eks. folkepension eller afkast af investeringer ikke medregnes, og at årsopgørelsen slet ikke skal indsendes, hvis ægtefællen ikke har nogen erhvervsrelaterede indtægter/pensioner og derfor er primært dækket.

Hvis ægtefællens samlede indkomst ligger over grænsen, kan det altså i begge situationer være nyttigt at gøre nærmere rede for de enkelte indtægters karakter og i stedet for årsopgørelsen indsende de personlige skatteoplysninger, hvor folkepensionens andel af den samlede indkomst klart fremgår, se vejledning på <https://aiace.dk> under [Sygekassen - Regler og vejledninger punkt 6](#) - Indberetning af ægtefælles årsindkomst.

Omvendt kan man i begge situationer komme ud for at blive fritaget for indsendelsen, hvis ægtefællens pensionsforhold vurderes at være stabile.

Årsopgørelsen (eller de personlige skatteoplysninger) kan indsendes til Sygekassen:

1. via <https://mypmo.europa.eu/> - klik på spørgsmålstegnet i den blå cirkel øverst til højre og scroll ned til **JSIS Online Help**. Scroll ned til **JSIS Insurance** og klik på den blå pil til venstre for at åbne undermenuerne. Klik nu på den blå konvolut ude til højre for "Top up cover". Udfyld og vedhæft skatteoplysningerne.
2. med post til European Commission
PMO/3 – Sickness Insurance (Membership Team)
B-1049 Bruxelles.

UDDANNELSESATTEST: Har du stadig et barn under uddannelse, vil du hvert år blive anmodet om at indsende dokumentation herfor. Den kan indsendes til Kommissionen:

1. via SYSPER på My Remote: <https://myremote.ec.europa.eu/> : Klik på menuen og vælg **Rights & Privileges** → **Declarations** (kræver EU Login)
2. med post til European Commission
PMO/2 – Pensions (MERO)
B-1049 Bruxelles.

Hvis din (eller din afdøde ægtefælles) hjeminstitution var Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, indsendes dokumentationen til hjeminstitutionens pensionskontor, se kontaktoplysninger på side 76.

EU-pensionen

Fastsættelse af pensionsretten

I forbindelse med udtræden af aktiv tjeneste vil man få et dokument, hvoraf det fremgår, hvilken ret til pension eller anden ydelse man er tilkendt, og i hvilket omfang man har ret til forsørgertillæg, husstandstillæg, uddannelsestillæg etc. Principielt har man ret til de samme familietillæg som tjenestemænd i aktiv tjeneste, jf. vedtægtens artikel 81.

Husstandstillæg

Som tidligere tjenestemand har du ret til husstandstillæg, hvis du endnu har forsørgerpligt over et eller flere børn, eller hvis du har en ægtefælle, der ikke har arbejdsindtægter over **564,831.85** kr. om året før skat (2025). Ægtefællens eventuelle pension(er) medregnes ikke, kun arbejdsindtægter. Husstandstillægget bevares ved separation eller faktisk adskillelse (hvis f.eks. den ene ægtefælle flytter på plejehjem), men bortfalder ved skilsmisse. Du har pligt til at oplyse til PMO, hvis din ægtefælle dør, eller du bliver skilt.

Børne- og uddannelsestillæg

Du bevarer som EU-pensionist også muligheden for at få børne- og uddannelsestillæg. Er du (eller et medlem af din husstand) imidlertid berettiget til et nationalt familietillæg, der svarer til EU-tillægget, har du pligt til at give EU-administrationen meddelelse herom, da sådanne nationale tillæg modregnes i det tillæg, der modtages fra EU-institutionen, jf. vedtægtens artikel 67, stk. 2.

SU anses for at svare til uddannelsestillæg ydet i medfør af vedtægten og skal derfor trækkes fra det uddannelsestillæg, som kan udbetales fra EU. Er SU-støtten mindre end EU-uddannelsestillægget, får du naturligvis differencen udbetalt for det pågældende barn. Administrationen henviser til, at der er fast retspraksis for, at du har pligt til først at udnytte din ret til det nationale familietillæg, så der udbetales ikke uddannelsestillæg, før der foreligger dokumentation for, om der er tildelt SU. Du kan altså ikke "fravælge" SU og blot anmode om EU-uddannelsestillægget.

Retten til uddannelsestillæg bortfalder med udgangen af den måned, hvor barnet afslutter sin uddannelse, og du har pligt til straks at underrette pensionskontoret herom, se side 76. Gør du ikke det, formodes det, at barnet viderefører sine studier, og uddannelsestillægget vil derfor fortsat blive udbetalt indtil udgangen af november. Indsendes der ikke inden da dokumentation for, at barnet har påbegyndt en ny uddannelse, vil det uberettiget udbetalte beløb efterfølgende blive fratrukket i din pension.

Retten til uddannelsestillægget ophører normalt senest ved udgangen af den måned, hvor barnet fylder 26 år. Husk også, at barnet skal have sin egen sygesikring, når børne- eller uddannelsestillægget ophører – i særlige tilfælde kan man få forlænget EU-Sygekassens dækning, men højst i et år.

PMO sender hvert år et ansøgningsskema til uddannelsestillægget og en vejledning. Det er vigtigt, at du bruger det skema, du selv har modtaget, da QR-koden identificerer dig personligt.

Efterladtepension

Efter en tidligere ansats død vil en evt. ægtefælle normalt være berettiget til efterladtepension. Er den efterladte også selv pensionist fra EU, kan EU's stærkt progressive skatteskala imidlertid betyde en kraftig beskatning af efterladtepensionen. Det gælder navnlig for akademikerpar, hvor begge har optjent fuld pensionsret, da topskatteprocenten på 45% gælder for indkomster over ca. 8.000€, se nærmere i afsnit 5.1., side 84.

EU-pensionen

Selve beregningen og udbetalingen er centraliseret og foretages af Kommissionens pensionskontor. Har man problemer med udbetalingen, skal man derfor rette henvendelse dertil. Med EU Login kan man gå ind på MyRemote (<https://myremote.ec.europa.eu/>) → Staff Matters. Alternativt kan man henvende sig telefonisk på + 32 229 11111 ma-fr kl. 9.30-12.30.

Ændringer i dine personlige forhold skal normalt anmeldes via SYSPER, hvis du har EU Login. Har du ikke EU Login, må de meddeles med posten - husk at oplyse dit pensionsnummer! Vedhæft nødvendig dokumentation (bopælsattest, vielsesattest..). Du finder en detaljeret vejledning på foreningens hjemmeside under Pension-Velfærd - Ændring af dine oplysninger. Hvis du (eller din afdøde ægtefælle) er pensionist fra Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, har du kun læseadgang til dine personlige oplysninger i SYSPER. For rettelser skal du henvende dig til pensionskontoret i hjeminstitutionen (se adresser på side 76).

Den månedlige pensionsseddel er let tilgængelig elektronisk for pensionister, der har EU Login (se afsnit 4.9.), lettest via <https://mypmo.europa.eu/>. Af miljømæssige og økonomiske hensyn opfordres du til at fravælge papirversionen og kun modtage din post elektronisk, medmindre det er meget vigtigt for dig at modtage dine dokumenter med posten. Pensionssedlen udsendes nu kun med posten, når der er ændringer i forhold til måneden før.

Udbetalingen sker i princippet med dispositionsdag den sidste hverdag i hver måned og foretages ved overførsel til den konto i et pengeinstitut, som man selv har valgt i den medlemsstat, hvor man har valgt bopæl.

For konti i Danmark omregnes euro af Kommissionen til danske kroner efter den i henhold til vedtægten fastsatte vekselkurs, der hvert år i december eller januar ændres til kursen pr. seneste 1. juli.

Ændring af bankoplysninger

Der kan være flere grunde til at skifte bankforbindelse, men det vigtigste er at sikre, at ens pension er til rådighed ved månedens slutning. **Vent derfor med at lukke den gamle konto ved skift af bank** – lad et lille beløb blive stående, indtil den nye konto er registreret af PMO, og pensionen kommer der, hvor du vil have den fremover. Derefter kan du roligt nedlægge den gamle konto.

Vær også opmærksom på "den skjulte kontoændring". Hvis din bank sammenlægges eller fusioneres med en anden bank betyder det ikke nødvendigvis, at dit kontonummer ændres, men højst sandsynligt ændres bankens IBAN/BIC koder, hvilket vil betyde, at din pension eller sygekasserefusion ikke længere kan indbetales på din konto.

Med EU Login kan **alle** pensionister (uanset hjeminstitution) nu melde skift af bankkonto elektronisk. Man logger ind på <https://myremote.ec.europa.eu/> og vælger "Legal and financial information" og følger anvisningerne (se guides på www.aiace.dk under **Pension-velfærd – Ændring af dine oplysninger**). Bemærk, at den gamle konto fortsat vil stå som "Valid", medmindre man efterfølgende oplyser til PMO-FILIP@ec.europa.eu, at kontoen er lukket. Pensionen vil under alle omstændigheder blive indbetalt på den nye konto. HUSK, at det kan tage ret lang tid, før bankskiftet er gennemført – hold den gamle konto åben, indtil pensionen er begyndt at komme på den nye konto.

Har du ikke EU Login, er den nærmere procedure for anmeldelse af ændring af dine bankoplysninger afhængig af, hvilken institution du (eller din afdøde ægtefælle) arbejdede for. Hvis det var EP, Domstolen eller EØSU, skal du henvende dig til hjeminstitutionens pensionskontor (se kontaktoplysninger i afsnit 4.7.). I alle andre tilfælde kan du henvende dig direkte til Kommissionens pensionskontor. **Husk at oplyse dit pensionsnummer.**

Af sikkerhedsmæssige årsager kræves det, at du udfylder og medsender en særlig [bankoplysningsformular](#), som du finder på foreningens hjemmeside under "Pension-Velfærd". Formularen skal underskrives af både dig og den nye bank. Bankens underskrift og stempel kan dog erstattes af f.eks. et nyligt kontoudtog, der indeholder alle de nødvendige oplysninger, se nærmere i fodnoterne til formularen.

Bemærk også, at evt. kortbetalinger, som du havde knyttet til det betalingskort, du havde fra din tidligere bank, ikke automatisk overføres til den nye bank. Inden du lukker den gamle konto, kan det derfor være en god idé at tjekke det seneste års betalinger og lave en lille liste over evt. kortbetalinger. En sådan liste er også praktisk, når man på et tidspunkt får et nyt kort og skal give alle de relevante kreditorer besked om det nye kortnummer.

Justeringskoefficienten og multiplikationsfaktoren

Den pension, der udbetales i Danmark, er justeret med en justeringskoefficient. Siden ikrafttrædelsen af 2004-vedtægten fastsættes justeringskoefficienten for EU-pensionister på grundlag af et indeks for hele Danmark, medens den for EU-medarbejdere, der gør tjeneste i Danmark, beregnes på grundlag af det særlige indeks for København.

Med samme vedtægtsændring bortfaldt retten til justeringskoefficienten for al pension optjent efter 1. maj 2004. Det betyder, at kun EU-medarbejdere, der gik på pension før 1. maj 2004, får den fulde offentliggjorte justeringskoefficient for Danmark, mens alle, der er pensioneret efter 1. maj 2004, har en anden (lavere) personlig justeringskoefficient.

På længere sigt vil koefficienten forsvinde helt, eftersom medarbejdere ansat efter 1. maj 2004 ved deres pensionering ikke har krav på nogen bopælsbaseret justering af pensionen.

For nærmere detaljer om beregningen af justeringskoefficienten henvises til orienteringsbrev 100 fra juli 2014, som findes på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk>. Se også afsnit 2.1. om justeringskoefficienten ved flytning til en anden medlemsstat.

NB! Ved tilbageflytning til Danmark kræver Kommissionen nu altid forelæggelse af fraflytningsattest fra den udenlandske kommune (certificat de radiation), førend den vil tildele dansk justeringskoefficient.

Almindeligste koder på pensionssedlen

Kode	Tekst
7TD	Beløb efter anvendelse af justeringskoefficient (uden skat)
8BI	Beskatningsgrundlag inklusive justeringskoefficient
8IM	Skyldig skat, inklusive justeringskoefficient
AEA	Børnetilskud fra anden side (referencevaluta)
AEN	Børnetilskud (pro rata)
AFO	Husstandstillæg (pro rata)
AIV	Invaliditetsydelse
APA	Førskoletillæg fra anden side (referencevaluta)
APF	Fast førskoletillæg
CAM	Personligt bidrag til sygeforsikring
CME	Regnskabskurs/månedlig/opdateret
CNP	Godtgørelse for ikke-anvendte feriedage/indeholdende for meget ferie
CPP	Personligt bidrag til pensionsordning
CRE	Lønsats
DET	Ikke-gennemførte indeholdelser
DIE	Gennemført indeholdelse
DPN	Tilbagebetaling normalt fradrag
FVO	Rejseudgifter, hjemsted
ICF	Teoretisk godtgørelse, udtræden
IRE	Godtgørelse for fritagelse af tjenstlige grunde
IRI	Bosættelsespenge efter fratræden (pro rata)
ISF	Fast uddannelsestillæg (pro rata)
ISH	Variabelt uddannelsestillæg (uden for EU)
ISN	Variabelt uddannelsestillæg (inden for EU)
MFO	Husstandstillæg fra anden side (referencevaluta)
MSC	Uddannelsestillæg fra anden side (referencevaluta)
NDP	Nettoløn i referencevaluta (inklusive skat)
NET	Nettoløn i betalingsvaluta
NEV	Hovedoverførsel til bank
NPG	Beskyttelse af det nominelle pensionsbeløb
NTM	Nettoløn uden skattemæssig justering
P01	Indeholdelse til Europa-Parlamentet
P02	Indeholdelse til Rådet
P03	Indeholdelse til Domstolen
P04	Indeholdelse til EØSU
P05	Indeholdelse til Regionsudvalget
P06	Indeholdelse til Den Europæiske Ombudsmand
P07	Indeholdelse til Revisionsretten
P08	Indeholdelse til agenturerne

Kode	Tekst
P09	Indeholdelse til Forskningscenter 1
P10	Indeholdelse til Forskningscenter 2
P11	Indeholdelse til GD RELEX
P12	Ikke-lægeudgifter forbundet med et handicap
PAC	Ulykkesforsikring - Foreningen for fhv. EU-medarbejdere
PAN	Alderspension (pro rata)
PAV	Pension (pro rata)
PBH	Ugpfe-forsikring (betalingsvaluta)
PBW	BHW-gruppeforsikring Belgien/Luxembourg (betalingsvaluta)
PC2	BHW-overdragelse/indeholdelse/Tyskland /uden efterbetaling
PC3	BHW-overdragelse/indeholdelse/Belgien
PC4	BHW-overdragelse/indeholdelse/Belgien/uden efterbetaling
PC5	BHW-overdragelse/indeholdelse/Luxembourg
PC6	BHW-overdragelse /indeholdelse/Luxembourg/uden efterbetaling
PC7	BHW-overdragelse/Bel/Lux/Berlin
PC8	BHW-overdragelse/Bel/Lux/Berlin/uden efterbetaling
PCO	Tvangsoverdragelse af løn, indeholdelse (betalingsvaluta)
PEA	Børnetilskud udefra (betalingsvaluta)
PEN	Børnetilskud, betaling i referencevaluta
PEV	Hovedoverførsel, foreløbig
PFO	Husstandstillæg (betalingsvaluta)
PIV	Invalidepension (pro rata)
PMO	Fradrag i husstandstillæg modtaget fra anden side
PPC	Førskoletillæg fra anden side
PPF	Førskoletillæg (betalingsvaluta)
PRA	Underholdsbidrag, indeholdelse (betalingsvaluta)
PRE	Tilbagebetaling af forskud løn/pension
PRU	Tilbagebetaling i rater
PRV	Ekstraordinær tilbagebetaling
PSC	Uddannelsestillæg fra anden side
PSF	Uddannelsestillæg (betalingsvaluta)
PSL	Udlæg i løn, indeholdelse (betalingsvaluta)
PSS	Personligt bidrag til social sikringsordning
PSU	Efterladte pension (pro rata)
PTT	Telefon- og telexudgifter
RAP	Begrænsning artikel 81 a
RRV	Ekstraordinær udbetaling
TBA	Justeret grundløn (pro rata)
UUC	Udligningsgodtgørelse pension/justeringskoefficient (uden for EU)
UUM	Pensionsbeløb, tilbagekøb, Belgien
VAC	Ulykkesforsikring- Foreningen for fhv. EU-medarbejdere

Kode	Tekst
VAS	Byggelån Kommissionen (EKSF)
VBH	Ugpfe-forsikring
VBW	BHW-gruppeforsikring, Bel/Lux (betalingsvaluta)
VC2	BHW-overdragelse/overførsel/Tyskland/uden efterbetaling
VC3	BHW-overdragelse/overførsel/Belgien
VC4	BHW-overdragelse/overførsel/Belgien/uden efterbetaling
VC5	BHW-overdragelse/overførsel/Luxembourg
VC6	BHW-overdragelse/overførsel/Luxembourg/uden efterbetaling
VC7	BHW-overdragelse/overførsel/Bel/Lux/Berlin
VC8	BHW-overdragelse/Bel/Lux/Berlin/uden efterbetaling
VEA	Børnetilskud fra anden side
VEN	Børnetilskud
VFO	Husstandstillæg til tredjemand
VIH	Ikke-fast uddannelsestillæg uden for EU
VMO	Husstandstillæg fra anden side
VPC	Førskoletillæg fra anden side
VPF	Fast førskoletillæg
VRA	Underholdsbidrag
VSC	Uddannelsestillæg fra anden side
VSF	Fast uddannelsestillæg
VSL	Udlæg i løn
VSN	Ikke-fast uddannelsestillæg

EU-Sygekassen

Som EU-pensionist er man primært dækket af EU-Sygekassen og har dermed ret til de samme ydelser, som tjenstgørende medarbejdere har, bortset fra at udgifter, der skyldes en ulykke, ikke længere er dækket 100 %. Ønsker man fuld dækning ved ulykke, må man derfor selv tegne en ulykkesforsikring eller i hvert fald en rejseforsikring, jf. afsnit 2.7.

De "almindelige gennemførelsesbestemmelser for godtgørelse af lægeudgifter" (DGE) indeholder nærmere detaljer om den fælles ordning for sygeforsikring af tjenestemænd (ordningen). EU-Sygekassen udsender også med mellemrum en praktisk vejledning. Links til alle dokumenter kan findes på <https://aiace.dk> → EU-Sygekassen → Regler og vejledninger.

Det forhold, at man som bosiddende i Danmark samtidig obligatorisk er tilknyttet den danske sygesikring (se herom i afsnit 3.2.), gør imidlertid, at der er nogle specielle forhold, man bør være opmærksom på. Forskellene i dækning på en række konkrete områder er beskrevet i afsnit 3.2.

Medforsikrede personer

Den tilsluttedes ægtefælle (og eventuelle børn eller andre dermedigestillede personer, der berettiger til forsørgertillæg) er principielt primært dækket af EU-Sygekassen på samme vilkår som den tilsluttede selv, hvis ægtefællen f.eks. kun modtager folkepension, men ikke har egne erhvervsrelaterede indtægter eller pension hidrørende fra en tidligere erhvervsaktivitet (se nærmere i Sygekasseordningens art. 13 på <https://aiace.dk> - EU-Sygekassen - Regler og vejledninger punkt 1).

En ægtefælle med egne (selv ganske små) erhvervsrelaterede indtægter/pensioner op til et beløb, der årligt justeres og meddeles i InfoSenior (2025-26: **473.624,24 kr.** om året), kan kun få supplerende dækning fra EU-Sygekassen, jf. art. 14 i Sygekasseordningen.

Er ægtefællen kun berettiget til supplerende dækning, skal man normalt én gang årligt (inden 1. juli) indsende en kopi af ægtefællens årsopgørelse fra skattevæsenet til EU-Sygekassens afregningskontor som dokumentation for, at indtægtsgrænsen ikke er overskredet, se nærmere på side 52 under afsnit 4.1. Hvis ægtefællen har nået pensionsalderen og den årlige pension ikke overstiger 90% af maksimumsbeløbet, vil man dog normalt efter den første indsendelse af årsopgørelsen få besked om, at ægtefællens supplerende dækning herefter er livsvarig, medmindre forholdene ændrer sig. Dokumentation kræves slet ikke, hvis ægtefællen er primært dækket, og situationen ikke har ændret sig siden året før.

En ægtefælle med egne erhvervsrelaterede indtægter eller pensioner over det ovenfor omtalte beløb er slet ikke dækket af EU-Sygekassen.

Ovenstående gælder også, hvis ægtefællerne er separerede eller blot lever faktisk adskilt, så længe de ikke er skilt. Refusionsanmodningen skal også i sådanne tilfælde fortsat indgives af det tilsluttede medlem. En registreret samlevende partner har samme ret til dækning af Sygekassen som en ægtefælle, forudsat at partnerforholdet er registreret af PMO.

Refusion fra EU-Sygekassen i forhold til dansk sygesikring

Da en række sundhedsydelser er helt gratis i Danmark, har man som EU-pensionist ofte kun brug for EU-Sygekassen til dækning af f.eks. briller. I andre tilfælde, f.eks. tandpleje, hvor der er tale om (en vis) egenbetaling, yder EU-Sygekassen en supplerende godtgørelse. Det fungerer i praksis således, at EU-Sygekassens refusion nedsættes med det beløb, som man allerede har fået fra den danske sygesikring. Princippet er, at man i alt højst kan få refunderet et beløb svarende til 80/85% af udgifterne (eller svarende til loftet, hvis det er lavere), og at EU-Sygekassen indtræder som tillæggsforsikring efter den danske sygesikring.

Navnlig hvor EU-Sygekassens lofter er lave, kan det føre til, at det refusionsbeløb, den udbetaler, bliver meget lavt. Selv hvis regningsbeløbet er under loftet, får man stadig højst refunderet forskellen mellem det, som sygesikringen allerede har dækket, og 80/85% af bruttoregningsbeløbet (inden fradrag af sygesikringens andel).

Nogle eksempler på refusionsberegningen:

Medicinudgifter brutto:		(€ 173,70)		Dkr. 1.296,95
85% af €173,70	=	€ 147,65	=	Dkr. 1.101,80
Dækket af dansk sygesikring				<u>Dkr. 843,42</u>
Restbeløb op til 85% dækning:		(€ 34,65)		Dkr. 258,38
Refusion fra EU-Sygekassen:		€ 34,65		

Tandpleje brutto:		(€ 43,23)		Dkr.	322,38
80% af € 43,23	=	€ 34,58	=	Dkr.	257,90
Dækket af dansk sygesikring				<u>Dkr.</u>	<u>128,96</u>
Restbeløb op til 80% dækning:		(€ 17,29)		Dkr.	128,94
Refusion fra EU-Sygekassen:		<u>€ 17,29</u>			

Brilleglas (ingen ref. fra sygesikringen):	(€1.044,26)	=	Dkr. 7.795,00
Loft (plafond) i EU-Sygekassen	€ 812,00		
Refusion fra EU-Sygekassen	<u>€ 812,00</u>		

Osteopati (ingen ref. fra sygesikringen):	(€ 50,00)	=	Dkr.	372,00
80% af € 50,00	=	€ 40,00	=	Dkr. 297,64
Loft (plafond) i EU-Sygekassen	€ 40,00			
Refusion fra EU-Sygekassen	€ 40,00			

Man skal huske, når man udfylder sin refusionsanmodning, at man først skal anføre det **samlede bruttobeløb** inkl. den danske sygesikringsandel og derefter det beløb, som sygesikringen har dækket. Anfører man kun det beløb, man rent faktisk har betalt, får man højst sandsynligt afvist regningen.

Regninger fra f.eks. tandlæge, fysioterapeut og apotek indeholder normalt en rubrik for det beløb, patienten betaler ("Sikredes andel") og en rubrik for sygesikringens andel, og ved at lægge de to beløb sammen kan man således regne sig frem til bruttoudgiften. Hvis man som gruppe 2-sikret konsulterer en læge eller speciallæge, kan man derimod nemt risikere at få en regning, der ikke specificerer, om der allerede er fratrasket refusion fra sygesikringen, eller om det er det fulde honorar, man betaler, og man er i så fald nødt til at spørge herom. Hvis man har betalt den fulde pris (gælder primært ved konsultation af læger

uden for overenskomsten) og er sikret i gruppe 2, bør man henvende sig til kommunen for at få et tilskud svarende til det, der gives til gruppe 1-sikrede, inden man indsender regningen til EU-Sygekassen. Dette er navnlig nødvendigt for supplerende dækkede ægtefæller.

Særligt hvad angår tandpleje skal man være opmærksom på, at EU-Sygekassen udover et årligt loft, der (med dansk ligebehandlingskoefficient) p.t. er på ca. kr. 10.200/år for almindelig tandpleje, anvender specifikke begrænsninger på særlige områder. F.eks. dækkes en ny krone på samme tand først efter 6 år, så det er vigtigt, at tandlægen noterer tandens korrekte nummer i overslaget! Herudover gælder et separat 16-årigt loft for paradentosebehandling. Bemærk, at udvidet tandrensning og tandrodsrensning i Danmark ikke længere falder ind under det særlige 16-årige paradentoseloft, men under det sædvanlige årlige loft. Se mere om dækning af tandpleje nedenfor og i afsnit 3.2.

EU-Sygekassen yder også tilskud til udgifter til plejehjem. Der skal foreligge en lægeerklæring, og lægen skal udfylde en formular til vurdering af selvhjulpenhed, og der skal derefter søges om forhåndstilladelse (se nedenfor). Se nærmere på s. 37 under "Plejehjem / plejebolig".

Forhåndstilladelse

I en række tilfælde skal man ansøge om forhåndstilladelse, inden behandlingen påbegyndes. Det gælder generelt for **enhver særlig dyr behandling, herunder med dyre lægemidler** (Özempic, Wegovy..), men det gælder også for en række tandbehandlinger (kroner, paradentosebehandling, implantater ...), rekonvalescensophold, psykologbistand, inkontinensudstyr og plejeudgifter/plejehjem, samt de fleste proteser og apparater (f.eks. apnø-apparater). Bemærk, at Sygekassen (modsat Sygesikringen) normalt først refunderer nyt høreapparat efter **5 år**, medmindre hørelsen har ændret sig markant – i så fald kræves forhåndstilladelse. Se nærmere om betingelserne for de enkelte behandlinger på My IntraComm eller på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under Sygekassen, Regler og vejledninger punkt 7.

For andre ydelser kræves kun forhåndstilladelse i tilfælde af usædvanlige behov: ved lægeordineret fysioterapi over 60 behandlinger/år, lægeordineret kiropraktik eller osteopati over 24 behandlinger/år, mere end 4 ortopædiske indlæg/år, over 3 par kompressionsstrømper/år, lægeordineret medicinsk fodterapi over 12/år) eller stæroperation, hvis den forsikrede er under 55 år (eller en supplerende dækket ægtefælle).

Behandlingen kan godt påbegyndes, inden man får svar, men man har jo så ingen garanti for, at EU-Sygekassen vil dække den. Du må derfor ikke sende din regning ind, førend du har fået svar på din ansøgning om forhåndstilladelse. Det går nu normalt hurtigt, bortset fra ferieperioder. Ansøgningen kan indsendes elektronisk via JSIS/RCAM online/MyPMO eller med posten, se nedenfor.

Opdager man først efterfølgende, at man skulle have søgt om forhåndstilladelse, er EU-Sygekassen normalt langmodig, blot man hurtigst muligt får bragt sagen i orden. Når man så har fået tilladelsen, kan man sende regningen ind igen. Benytter man online-løsningen, opstår så et problem, idet tilladelsen ikke vil figurere, hvis man indsætter den korrekte behandlingsdato. Man kan løse problemet ved at indsætte en (ukorrekt) senere behandlingsdato og så forklare situationen i kommentarfeltet.

En forhåndstilladelse er normalt gyldig i 12 måneder fra datoen for henvisningen eller recepten, men den kan i visse tilfælde være kortere eller længere. Den konkrete gyldighedsperiode er angivet i selve tilladelsen, og den skal man være meget opmærksom på. Trækker f.eks. en

tandbehandling ud, så man ikke når at få den endelige regning i tide, er det vigtigt at anmode Sygekassen om en forlængelse.

NB: Rekonvalescens-/revalideringsophold i umiddelbar forlængelse af en hospitalsindlæggelse kræver ikke forhåndstilladelse. Hvis klinikken accepterer betalingstilsagn fra EU-Sygekassen (se også s. 64), kan man indsende anmodning om betalingstilsagn for store lægeudgifter, hvori man udtrykkeligt gør opmærksom på, at opholdet sker i forlængelse af et hospitalsophold, og vedlægge en rapport fra den ansvarlige læge, der henviser til opholdet, samt et overslag. Afhængigt af situationen kan man samtidig anmode om anerkendelse af, at der er tale om en alvorlig sygdom.

Anvendelse af en ligebehandlingskoefficient

Fra 1. januar 1991 er der indført anvendelse af en ligebehandlingskoefficient på visse ydelser, hvor der er fastsat et loft for den maksimalt opnåelige refusion. Dette er sket i erkendelse af, at der er store forskelle mellem de enkelte medlemslandes honorarer og priser inden for sundhedssektoren. Koefficienten varierer fra ydelse til ydelse på grundlag af de indsendte regninger. Har der ikke været et repræsentativt antal regninger på ydelsen i Danmark i den relevante periode, anvendes en generel (oftest lavere) Eurostat-koefficient for landet. Listen over disse ligebehandlingskoefficienter findes på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under Sygekassen og revideres ca. hvert andet år. Det betyder eksempelvis, at det årlige loft på €750 for almindelig tandpleje i Danmark aktuelt er på ca. €1.380.

Særlig godtgørelse

Vedtægten indeholder i artikel 72, stk. 3, bestemmelser om en særlig godtgørelse, der kommer til udbetaling, hvis egenbetalingen i en periode på 12 måneder overstiger halvdelen af den månedlige pension. Det overskydende beløb refunderes med 100%, hvis den tilsluttede har medforsikrede personer, ellers med 90%. Det er dog ikke alle udgifter, der tages i betragtning. Hvis den samlede betaling for en ydelse overstiger 150% af det beløb, der svarer til det for den pågældende ydelse fastsatte loft reguleret med en eventuel ligebehandlingskoefficient, betragtes udgiften som 'urimeligt høj' ("excessif"), og det overskydende beløb holdes uden for beregningen af en eventuel særlig godtgørelse (det vil i så fald fremgå af sidste spalte i refusionsopgørelsen). Du kan læse nærmere om både muligheden for at søge den særlige godtgørelse og begrebet "urimeligt høje udgifter" på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under [Sygekassen, Regler og Vejledninger punkt 3](#).

Bemærk, at man ikke automatisk får besked om, at man er berettiget til en sådan særlig godtgørelse, man skal selv anmode om den. Har du EU Login, indsendes den lettest via JSIS online, se udførlig vejledning på <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen, Regler og vejledninger punkt 3. Har du ikke EU Login, finder du ansøgningsformularen på hjemmesiden (Sygekassen - Formularer punkt 2) og indsender den med posten (se sidst i dette afsnit).

Særligt dyre lande

Visse lande uden for EU betragtes af Sygekassen som "særligt dyre". Det er på nuværende tidspunkt tilfældet for USA, Norge og Schweiz. For disse lande har Sygekassen fastsat en såkaldt "koefficient for godtgørelsesgrundlaget", som regningen divideres med, før refusionen beregnes. Andre lande kan senere komme til. Du kan se nærmere i Gennemførelsesbestemmelserne til Sygekasseordningen under Procedurer, kapitel 8 (findes på hjemmesiden www.aiace.dk under EU-Sygekassen – Regler og Vejledninger punkt 3). Det tilrådes kraftigt, at man tegner en rejseforsikring, navnlig ved rejser uden for EU.

Specifikationer og bilag

EU-Sygekassen er bekendt med det danske system og ved, at der kan modtages tilskud fra den danske sygesikring. Det fremmer derfor sagsbehandlingen, hvis man selv sørger for at give alle fornødne oplysninger, så EU-Sygekassens refusioner kan beregnes korrekt, og navnlig om, hvad man modtager i tilskud fra den danske sygesikring. Man skal dog ikke oplyse tilskud fra private forsikringer tegnet specifikt for at dække beløb, der ikke dækkes af EU-Sygekassen, f.eks. Sygeforsikringen Danmark eller tillæggsforsikringen fra Cigna (tidligere Van Breda).

I tilfælde af lægeerklæringer eller komplicerede regninger kan det være nyttigt at vedlægge en uofficiel oversættelse til et hovedsprog. Navnlig hvis der er tale om store beløb, vil Sygekassen muligvis forsøge at kontakte dig, hvis der f.eks. blot mangler en detalje, så det tilrådes, at man anfører kontaktoplysninger (telefon, email).

EU-Sygekassen yder kun refusion for medicin, når der foreligger en recept. Bemærk i øvrigt, at EU-Sygekassen kræver, at recepten er højst 6 måneder gammel, inden den benyttes første gang, medens recepter i det danske system er gyldige i to år uden nogen begrænsninger.

I Danmark sender lægen recepten direkte til apoteket. Alle oplysningerne om medicinforbruget ligger i en database, og patienten får ikke længere en recept. Det er derfor vigtigt, at man ved udleveringen (eller senere, hvis man har glemt det) anmoder apoteket om at udskrive en **receptkvittering**. Det er også vigtigt at gemme apotekets kvittering (den øverste del af kassebon'en). Kan man ikke få recepten af apoteket, kan man tage et screenshot af den på www.sundhed.dk, se side 35. Ved recepter, der benyttes flere gange, eller ved on-line fornyelse af en recept benyttes samme procedure.

Kræver en behandling forhåndstilladelse, skal ansøgningen herom indgives, inden behandlingen påbegyndes, og regningen må ikke indsendes, før tilladelsen er givet, se ovenfor. Når regningen indsendes til refusion, skal der vedlægges en kopi af forhåndstilladelsen eller linkes til den, hvis man indsender regningerne elektronisk via JSIS online eller MyPMO.

Blanketter og formularer - elektronisk eller på papir

Stort set alle blanketter og formularer i forbindelse med sygekassen: refusionsanmodninger, anmodning om forhåndstilladelse og blanketter til overslag over udgifter kan findes på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen – Formularer.

Man kan også vælge at klare sine sygekasseanliggender elektronisk via RCAM/JSIS online eller MyPMO. Man udfylder så direkte på skærmen. Man slipper for ulejlighed og udgifter ved postforsendelse og bevarer sine originale regninger, man kan til enhver tid hurtigt finde tidligere regninger, afregninger og forhåndstilladelser tilbage til 2010, og man får ovenikøbet sin refusion hurtigere behandlet. For at få adgang kræves, at man har EU Login, se nærmere herom i afsnit 4.9. Vælger man denne løsning, hvor man indsender sin refusionsanmodning elektronisk, skal man være opmærksom på, at man er forpligtet til at opbevare de originale regninger i 18 måneder efter afregningens dato, da Sygekassen kan anmode om, at de indsendes til kontrol. Selv om man har fået online-adgang til Sygekassen, kan man til enhver tid i stedet vælge papirløsningen, hvis man foretrækker, så der er intet at tabe.

Indsendelse af refusionsanmodning

Hvis man modtager en alders- eller efterladtepension eller en invaliditetsydelse og har bopæl i Danmark, skal man normalt indsende sin refusionsanmodning til Kommissionens afregningskontor i Bruxelles, uanset hvilken institution man hørte under som tjenstgørende, og uanset ens tidligere tjenestested.

Sygekassen refunderer kun regninger, der er indsendt **senest 18 måneder efter datoen for ydelsen**. Dette kan være vigtigt at have in mente, hvis man f.eks. har en langvarig tandbehandling. Det er altid sikrest at indsende regningerne hurtigst muligt – har du overset, at en behandling kræver forhåndstilladelse, kan det være svært at få papirerne i orden i tide, hvis regningen allerede har ligget i over et år.

Uanset om man benytter en af de elektroniske løsninger eller indsender sine refusionsanmodninger med posten, accepterer EU-Sygekassen højst 5 ydelser pr. blanket. Én regning = én ydelse, en regning må aldrig splittes op, og slet ikke på flere blanketter. Regninger bør generelt indsendes løbende og snarest muligt. Har man alligevel samlet flere end 5 regninger sammen, skal de indsendes "i portioner", og hver blanket sammentælles separat (der må ikke overføres "transportbeløb"). Bland ikke valutaer, og undgå at blande emner - sæt f.eks. hellere tandlæge- og optikerregninger på hver sin refusionsanmodning. Regninger, der kræver forhåndstilladelse, og regninger vedrørende alvorlig sygdom skal altid indgives særskilt og må ikke blandes med almindelige regninger.

Se også EU-Sygekassens egen 'Praktiske Vejledning', som findes på Staff Matters eller på <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen → Regler og vejledninger

NB: Foretrækker man at fortsætte med at sende sin refusionsanmodning ind med posten, skal man huske at beholde en kopi af de regninger, der sendes ind, samt en kopi af selve refusionsanmodningen med oversigten over de indsendte regninger. Man kan ikke længere regne med at få en evt. afvist regning returneret, og det kan jo også ske, at noget forsvinder i posten undervejs!

Anmodning om fortrinsbehandling

Hvis man inden for to uger har haft regninger på over 600€, kan man anmode om "remboursement prioritaire" (fortrinsbehandling af refusionsanmodningen). Det er en betingelse, at man er primært dækket, og at regningerne indsendes omgående (inden for 15 dage efter udgiften). Det skal dog bemærkes, at refusionsanmodninger nu generelt behandles meget hurtigt af Afregningskontoret, navnlig når de indsendes elektronisk.

Prise en charge – anmodning om betalingstilsagn (direct billing)

Ved indlæggelse på "betalingshospital" (privathospital o.l.) eller ved rekonvalescens- eller genoptræningsophold kan man anmode om et "betalingstilsagn for store lægeudgifter", hvor EU-Sygekassen på forhånd garanterer for betaling af regningen og efterfølgende afregner direkte med hospitalet. Betalingstilsagn er kun muligt for personer, der er primært dækkede af EU-Sygekassen.

PMO understreger, at ordningen er at betragte som et forskud: De sædvanlige lofter og godtgørelsesregler gælder fortsat, og medlemmets egen andel af regningen vil derfor blive fratrukket i senere refusioner. Da der har været en del problemer med ordningen (også i Danmark), anbefaler PMO, at man så vidt muligt finder andre løsninger, f.eks. om nødvendigt anmoder om et egentligt forskud – formular til anmodning herom findes på

foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> - Sygekassen - Formularer punkt 7. **Bemærk i den forbindelse, at danske privathospitaler normalt IKKE accepterer betalingstilsagn fra JSIS, men insisterer på forudbetaling før operationen.** Man er i så fald bedst tjent med IKKE at anmode om betalingstilsagn, men selv lægge ud og søge refusion efterfølgende, eller om nødvendigt anmode om et forskud, se også afsnit 3.2., side 40.

Hvis en privatklinik skulle bekræfte, at den vil acceptere betalingstilsagn og afstå fra at kræve forudbetaling, indsendes anmodningen til afregningskontoret, hurtigst via RCAM/JSIS online eller MyPMO. Har man ikke EU Login, er det bedst at ringe til afdelingen på tlf. +32 229 11111 (kl. 9.00-12.30). Er det uden for telefontiden, kan formularen hentes på <https://aiace.dk> (Formularer) og indsendes via PMO-RCAM-BRU-PRISE-EN-CHARGE@ec.europa.eu eller med posten, se detaljer nedenfor.

Såfremt man mener, at udgiften vedrører en alvorlig sygdom, bør man snarest muligt indsende dokumentation herfor til Sygekassen i form af en udførlig lægeattest med en anmodning om anerkendelse af, at der er tale om en alvorlig sygdom, således at regningen evt. kan godtgøres med 100%.

Henvendelser og klager

Har du et spørgsmål til f.eks. en refusion fra EU-Sygekassen, er det en god idé først at nærlæse forklaringen på kontoudtoget. Måske manglede der en gyldig recept, eller du havde nået loftet for ydelsen? Løser det ikke problemet, kan du bede PMO om en forklaring.

Har du EU Login, er det let: i **JSIS** online klikker du på spørgsmålstegnet til højre i den blå bjælke øverst. Find the relevante emne, klik på kuerten ude til højre og stil dit spørgsmål. I **MyPMO** klikker du tilsvarende på spørgsmålstegnet øverst til højre. Scroll ned til JSIS Online Help. Åbn undermenuerne ved at klikke på den blå pil foran hvert punkt. Find det relevante emne og klik på kuerten ude til højre for at stille dit spørgsmål. Du kan endda vedhæfte dokumenter.

Har du brug for hjælp til denne funktion, ligger der en detaljeret beskrivelse med screenshots på <https://aiace.dk> under Regler og vejledninger – procedure med EU Login – stil spørgsmål til en afregning.

Har du ikke EU Login, kan du enten henvende dig til PMO telefonisk på +32 229 11111 (9.30-12.30) eller pr. post. Ved problemer kan man også henvende sig til en af bestyrelsens "sygekasseambassadører", se side 12.

Se også afsnit 4.5. om de nærmere procedurer for anmodninger og klager. Du bør dog tale med en af sygekasseambassadørerne, før du kaster dig ud i den løsning.

Tjekliste før indlæggelse på "betalingshospital"

Indhent evt. betalingstilsagn eller anmod om forskud før indlæggelsen (for primært dækkede).

Planlagt indlæggelse

- ✓ Indhent et overslag.
- ✓ Indsend anmodning om forhåndstilladelse (via JSIS online/MyPMO eller på blanket fra <https://aiace.dk>) og søg evt. om betalingstilsagn, henholdsvis forskud ved store lægeudgifter.

- ✓ Vedlæg detaljeret lægehenviisning og udførlig lægeerklæring og overslaget fra hospitalet og indsend via JSIS online/MyPMO eller i lukket kuvert mærket 'Fortroligt' til afregningskontorets rådgivende læge.
- ✓ Efter indgrebet: Få om muligt detaljerede regninger fra hospitalet, opdelt i behandling og ophold, og bed den behandlende læge om en detaljeret rapport om indgrebet.

Akut indlæggelse:

- ✓ Skulle man ved udlandsophold blive indlagt akut på et betalingshospital, kan man evt. søge om betalingstilsagn eller forskud fra afregningskontorets ansvarlige (telefonisk eller via JSIS online/MyPMO) – se afsnit 4.7.
- ✓ Oplys patientens navn, adresse, pensionsnummer og hospital.
- ✓ Ved alvorlig sygdom: Ansøg om 100% dækning FØR indsendelse af regninger.

FRESENDELSE AF DOKUMENTER (uden EU Login)**Forhåndstilladelse, refusion, art. 72.3, alvorlig sygdom ...:**

European Commission
JSIS Brussels – Settlements Office
B-1049 Bruxelles

Betalingstilsagn (Prises en charge):

European Commission
JSIS Brussels – Direct billing
B-1049 Bruxelles
Tlf.: +32 229 11111 (kl. 9.30-12.30)

Anmodning om betalingstilsagn (se hjemmesiden) kan også indsendes via email:
PMO-RCAM-BRU-PRISE-EN-CHARGE@ec.europa.eu.

HUSK AT fotokopiere eller scanne alle dokumenter, der indsendes med posten!

INFO!

Husk at sende dine regninger ind regelmæssigt, og vent ikke for længe! Har du overset en formalitet, f.eks. at der kræves forhåndstilladelse til en tandbehandling, risikerer du at få regningerne afvist. Det er ikke nemt at få de nødvendige papirer i orden, hvis der er gået over et år siden behandlingen, og regningerne ender hurtigt med at blive for gamle. Regningen refunderes under alle omstændigheder kun, hvis den er indsendt til Afregningskontoret højst 18 måneder efter datoen for ydelsen.

Forebyggende helbredsundersøgelser

Ved overgang til alders- eller efterladtepension eller invaliditetsydelse er fortsat medlemskab af EU-Sygekassen obligatorisk (se også afsnit 2.7.). Dermed bevares også retten til at få foretaget periodiske forebyggende helbredsundersøgelser ("examens de dépistage"- Screening tests). Man kan få foretaget en sådan undersøgelse hvert andet år, når man er fyldt 60 år, eller hvert fjerde år, hvis man er mellem 40 og 59 år. De aktuelle programmer findes på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen.

Retten til de forebyggende helbredsundersøgelser gælder såvel for de tilsluttede medlemmer som for deres medforsikrede ægtefæller og eventuelle andre medforsikrede personer, se nedenfor.

Efter at de nye programmer trådte i kraft i efteråret 2019, bliver du ikke automatisk indkaldt. Du skal selv anmode om at få en "invitation", se nedenfor hvordan. Det er vigtigt, at du ved anmodningen klart tilkendegiver, om du ønsker at få lavet undersøgelsen på et godkendt center eller du ønsker en såkaldt "fri" eller "åben" invitation. De forebyggende helbredsundersøgelser foretages nu af:

Privathospitalet Mølholm, Martinsvej 7-9, 1926 Frederiksberg,
healthcheck@molholm.dk eller tlf 87 20 30 33 - spørg efter Claudia Sydow.

NB: Man kan nu også få lavet undersøgelsen i Vejle.

Vippa House, Skodsborgvej 188, Nærum eller Amaliegade 42, København.
Tidsbestilling: Pernille Bak Craner, tlf. : +45 53 88 01 00, Kontakt@vippahouse.dk

Du skal selv bestille tid. Når du booker din tid, skal du samtidig fremsende din invitation og bilag 1 og 2 til klinikken, så de kan se, at du er berettiget til direkte afregning og ikke selv skal lægge ud.

Du kan anmode om din invitation

- **via JSIS eller MyPMO** (klik på "Health Screening request" og dernæst "Request") eller
- **på telefon** +32 229 1111 kl. 9.30-12.30 eller
- **med posten:** Commission Européenne, RCAM – Dépistage, 1049 Bruxelles.

Virker det ikke for dig at anmode om invitation elektronisk, er der stadig en bug i systemet. Klik i så fald på spørgsmålstegnet øverst til højre i den vandrette blå bjælke, scroll ned til **Preventive health - Health screening programme** og klik på den hvide konvolut ude til højre. Udfyld formularen (nævn gerne dato for din sidste undersøgelse, hvis du husker den) og klik Submit i det blå felt til højre for formularen.

Du vil få besked via email om, at der er nyt til dig i JSIS. Åbner du i JSIS online, klikker du på Notifications i det gule felt. I MyPMO klikker du på klokken øverst til højre på forsiden for at se alt nyt.

Supplerende dækkede ægtefæller i Danmark har også ret til direkte afregning, hvis de vælger at få lavet helbredsundersøgelsen på et godkendt center.

Som pensionist kan du (og i givet fald din ægtefælle, hvis denne er medforsikret) vælge at få lavet helbredsundersøgelsen i et godkendt center i et hvilket som helst EU-land, f.eks. hvor du tidligere arbejdede. På foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> finder du under EU-Sygekassen en nylig liste over de centre, der er godkendt efter de nye programmer. Har du EU Login, kan du til enhver tid konsultere den seneste liste, lofter m.m. på My IntraComm (<https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/EN/health/preventive-medicine/>).

Ønsker du og din supplerende dækkede ægtefælle at få lavet undersøgelsen i et land som Belgien eller Luxembourg, hvor sådanne ægtefæller normalt ikke ville være berettiget til direkte afregning, skal du ved anmodningen om tilladelse for ægtefællen anføre et godkendt dansk aftalecenter. Du vil så modtage begge invitationer med direkte afregning, som du afleverer på det valgte godkendte center i udlandet. Giver dette problemer, opfordres du til at henvende dig til en af sygekasseambassadørerne for hjælp.

En invitation er nu gyldig i 18 måneder. Du kan søge om invitation til den næste helbredsundersøgelse to år efter den seneste undersøgelse. **Du kan ikke regne med automatisk at blive indkaldt to år senere** – se ovenfor, hvordan du gør, hvis du ikke kan anmode om din invitation elektronisk to år efter sidste undersøgelse.

Hvis du ikke ønsker at benytte et aftalecenter, men foretrækker et andet center, skal du selv lægge ud og så efterfølgende søge refusion.

Har du EU Login, er det i så fald lettest at indsende dokumentationen elektronisk (vælg "JSIS Health Screening Programme" i stedet for "Standard" under "Request type"). Har du ikke EU Login, finder du en særlig refusionsblanket til formålet på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU-Sygekassen – Formularer. Husk, at både bilag 1 og 2 i underskrevet og udfyldt stand skal vedlægges.

Med en "åben" eller "fri" invitation risikerer man dog hurtigt at ramme loftet, navnlig hvis man ser flere speciallæger på centeret. I så fald får man langt fra 100% refusion. Ønsker man at se flere speciallæger, kan det oftest bedre betale sig at få en tid hos en privatpraktiserende speciallæge, der normalt har væsentligt lavere priser end lægerne på de store centre.

Bemærk, at toårsfristen til næste helbredsundersøgelse først begynder at løbe fra datoen for den sidste regning, så det er en god idé at samle tiderne på de forskellige konsultationer mest muligt.

Resultaterne af undersøgelserne fremsendes til ens hjemadresse, når alle testresultater foreligger. Du vil normalt også blive spurgt, om du ønsker testresultaterne fremsendt til din praktiserende læge.

INFO!

Som pensionist kan man stadig vælge at få foretaget den forebyggende helbredsundersøgelse på en klinik på sit tidligere arbejdssted.

I Bruxelles og Luxembourg giver dette mulighed for at få foretaget samtlige undersøgelser og prøver samme dag og drøfte resultaterne med de respektive speciallæger.

Anmodninger og klager - vedtægtens art. 90

Enhver, der er omfattet af EU's personalevedtægt, kan *anmode Ansættelsesmyndigheden om at træffe en beslutning* (art. 90, stk. 1) i et anliggende, som berører den pågældende, eller *klage til Ansættelsesmyndigheden* (art. 90, stk. 2) over en beslutning, som administrationen har truffet, og som berører den pågældende individuelt og direkte. De nærmere procedurer for sådanne henvendelser er detaljeret beskrevet på My IntraComm (klik på 'Complaints and Appeals' under 'Statutory rights'). Disse procedurer kan med visse modifikationer også anvendes af pensionister fra andre institutioner, der dog (selv i tilfælde af klager over f.eks. en afgørelse fra EU-Sygekassen) skal indsende deres anmodning/klage til deres egen hjeminstitutionens ansættelsesmyndighed (AIPN) – se adresser sidst i dette afsnit.

Nedenfor følger et kortfattet sammendrag af Kommissionens procedurer, der som nævnt finder tilsvarende anvendelse i de øvrige institutioner.

Hvad enten der er tale om en anmodning om en beslutning eller en klage over en allerede truffet beslutning, skal henvendelsen indeholde følgende oplysninger:

- ✓ Navn, fornavn, pensionistnummer og (fysisk og elektronisk) adresse
- ✓ Hvad man ønsker at opnå, og hvad der ligger til grund for sagen
- ✓ Sted, dato og underskrift
- ✓ Al relevant dokumentation (indsendes henvendelsen via email, skal alle bilag samles elektronisk i ét enkelt vedhæftet PDF-dokument).

Du kan benytte fremsendelsesformularen på siden "Complaints and Appeals" (se ovenfor). Du finder formularen ved at klikke på 'Key information' til højre på siden.

Henvendelsen sendes **i et enkelt eksemplar** til hjeminstitutionens ansættelsesmyndighed enten via email eller fax eller med posten (se de enkelte institutioners adresser nedenfor).

Samtidig med en bekræftelse af modtagelsen vil man normalt få oplyst sagsnummer og registreringsdato, hvem der behandler sagen samt svarfristen (4 måneder). Kommer der intet svar inden for denne frist, er det en implicit afvisning.

Forskellen på behandlingen af henholdsvis anmodninger og klager er navnlig de frister, der gælder (se nedenfor). Det afgørende er selve indholdet af sagen, ikke formen. Fremsender man en "anmodning om en beslutning", som efter administrationens mening i realiteten er en klage over en allerede truffet beslutning, vil sagen blive behandlet som en klage.

Anmodninger (artikel 90, stk. 1)

En anmodning om en beslutning forudsætter, at der endnu ikke er truffet nogen beslutning. Den kan ikke gå ud på at få ændret en allerede truffen beslutning, medmindre der er fremkommet nye elementer og oplysninger i sagen. I så fald kan man anmode om at få beslutningen revideret.

En anmodning kan fremsættes når som helst. Har man (eksplicit eller implicit) fået afvist **en anmodning** har man en frist på 3 måneder **til at indgive en klage (artikel 90, stk. 2)**.

Klager (artikel 90, stk. 2)

I en klage anfægter man en beslutning, som administrationen har truffet, og som berører den pågældende individuelt og direkte.

Udover ovennævnte eksplicitte eller implicitte afvisning af en anmodning kan man komme ud for, at der er truffet en beslutning, som berører en direkte, og som man opfatter som forkert, eller som synes at bero på et forkert grundlag (f.eks. afvisning af godtgørelse af lægeudgifter).

En klage skal indgives inden for en frist på 3 måneder fra den dato, hvor klageren er blevet bekendt med beslutningen, og under alle omstændigheder senest fra datoen for dens offentliggørelse. Administrationen har ligesom ved anmodninger en svarfrist på 4 måneder.

Kommer der intet svar inden for denne frist, er det en implicit afvisning, og så har man en frist på 3 måneder til gennem en advokat at anlægge sag ved Retten i Luxembourg.

Adresser for anmodninger/klager, der skal sendes til hjeminstitutionens AIPN findes på næste side (de mindre institutioner har normalt delegeret denne beføjelse til Kommissionen).

ADRESSELISTE FOR ART. 90-KLAGER

KOMMISSIONEN:	COMMISSION EUROPÉENNE Unité Recours et suivi des cas (HR.D.2) Rue de la Loi 200/Wetstraat 200 B-1049 BRUXELLES BELGIEN Email: hr-mail-e2@ec.europa.eu Fax (+32-2) 299 11 32
RÅDET:	CONSEIL DE L'UNION EUROPÉENNE Unité Conseillers DGA 1 - JL 01-70-LM-32 Rue de la Loi 175/Wetstraat 175 B-1048 BRUXELLES BELGIEN Email: unite.conseillers.dga1@consilium.europa.eu
PARLAMENTET:	PARLEMENT EUROPÉEN Le Secrétaire général Rue Wiertz 60 B-1047 BRUXELLES BELGIEN Email: ar90@ep.europa.eu
DOMSTOLEN:	COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE Direction générale du personnel et des finances Bureau TA/06LB0038 L-2925 LUXEMBOURG
EØSU:	COMITÉ ÉCONOMIQUE ET SOCIAL EUROPÉEN M. le Secrétaire général Rue Belliard 99 B-1040 BRUXELLES BELGIEN
REVISIONSRETEN:	COUR DES COMPTES EUROPÉENNE Direction des RH 12 rue Alcide de Gasperi L-1615 LUXEMBOURG
REGIONSUDVALGET:	COMITÉ DES RÉGIONS Bâtiment Jacques Delors Rue Belliard 99-101 B-1040 BRUXELLES BELGIEN

Pensionister i en vanskelig situation

Partnerskabsaftalen

Vedtægten åbner mulighed for, at institutionerne som led i deres velfærdspolitik yder støtte til pensionister med aldersbetonede problemer, som den danske offentlige sygesikring ikke kan påtage sig.

AIACE-Internationale har indgået samarbejdsaftaler med de enkelte institutioner om de sociale forpligtelser, som institutionerne har over for pensionisterne.

AIACEs forpligtelser i henhold til partnerskabsaftalen

AIACE-Danmarks bestyrelse er i kraft af partnerskabsaftalen mellem AIACE og de forskellige institutioner bemyndiget til med frivillige kollegers hjælp at yde bistand til pensionister i en vanskelig social situation. Det betyder, at AIACE-Danmark fungerer som samarbejdspartner for institutionerne for alle EU-pensionister i Danmark, uanset om de er medlemmer af AIACE eller ej.

Hvordan fungerer det i praksis?

Henvendelser til institutionerne vil af organisatoriske grunde først komme til bestyrelsens kendskab med nogen forsinkelse. Man kan naturligvis også til enhver tid henvende sig til hjeminstitutionens velfærdstjeneste (se afsnit 5.1.) eller kontakte en af bestyrelsens "sygekasseambassadører" direkte, se afsnit 1.3.

INFO!

Man kan altid kontakte foreningen, hvis man er usikker på sine rettigheder, eller hvis man har et problem, som man ikke kan finde belyst nogen steder.

Kan bestyrelsen ikke umiddelbart hjælpe, har den mulighed for at rejse spørgsmålet enten på et af de tekniske møder med EU-administrationen eller under de regelmæssige møder mellem AIACE og administrationen.

Vedtægten giver institutionerne mulighed for som led i deres velfærdspolitik at yde støtte til pensionister med aldersbetonede problemer.

Kontaktpersoner og adresser

EUROPA-KOMMISSIONEN
 Repræsentationen i Danmark
 Gothersgade 115
 1123 København K
 Tlf. 33 14 41 40
 email: eu@europa-kommissionen.dk
 web: <http://ec.europa.eu/danmark>

EUROPA-PARLAMENTET
 Informationskontoret i Danmark
 Gothersgade 115
 1123 København K
 Tlf. 33 14 33 77
 email: epkobenhavn@ep.europa.eu
 web: <http://www.europarl.europa.eu/denmark/da/>

Her følger en liste over hyppigt anvendte kontakter for alle pensionister:

Kontor, postadresse, kontaktperson:	Telefon, email, telefax:
PMO MERO - 41 avenue de Tervueren EU Login Help Line ved oprettelse EU Login problemer efter oprettelse	Telefon: +32 229 11111 (9.30-12.30) PMO-IT-APPLICATIONS@ec.europa.eu EC-CENTRAL-HELPDESK@ec.europa.eu
Rådets pensionistkontor: Chef (Unité sociale): Juan PALLARÉS B-1048 Bruxelles Bureau retraités: Rosário PRATAS	Telefon: +32 2 281 6111 juan.pallares@consilium.europa.eu unité.sociale.pensionnes@consilium.europa.eu rosario.pratas@consilium.europa.eu
Europa-Parlamentets pensionskontor: Unité Pensions, KAD 02D 006 L-2929 Luxembourg Chef: Florence WALLERAND	Telefon: +352 4300 21129 pensions@ep.europa.eu florence.wallerand@europarl.europa.eu
EØSU's personalekontor: Unité Cond. de travail, droits et obligations Rue Belliard 99 B-1040 Bruxelles Chef de secteur: Reuben DEGIORGIO	reuben.degiorgio@eesc.europa.eu Telefon: +32 2 546 9554 pensions-cese@eesc.europa.eu
Domstolens personalekontor: TA 03/0024 L-2925 Luxembourg	Telefon: +352 4303 3582 pensions@curia.europa.eu

Kontor, postadresse, kontaktperson:	Telefon, telefax og email:
Revisionsrettens personalekontor: Unité ressources humaines 12, rue Alcide de Gasperi, L-1615 Luxembourg Enrico GRASSI	Telefon: +352 4398 45478 enrico.grassi@eca.europa.eu
Regionsudvalgets personalekontor: Rue Belliard 99-101 B-1040 Bruxelles Unité Conditions de travail, droits, formation Chef du secteur: Rachida MOKHTARI	Telefon: +32 2 282 2211 rachida.mokhtari@cor.europa.eu Telefon: +32 2 282 2034
HR - AIACE KONTAKT Chef d'unité: Felipe Moreno Madrid Chef du secteur: Alan LENGLET	felipe.moreno-madrid@ec.europa.eu Telefon: +32 2 29 88127 alan.lenglet@ec.europa.eu Telefon: +32 2 29 62579
AIACE-INTERNATIONALE rue Van Maerlant 18, 3. B-1049 Bruxelles Sekretær: Anne-Pascale DESCAMPS	Telefon: +32 2 29 52960 aiace-int@ec.europa.eu

Kommunikation

FRA AIACE-DANMARK

Foreningen udsender hovedsagelig informationer via email. Har du ikke allerede oplyst din emailadresse ved din indmeldelse, bedes du derfor snarest oplyse den til aiace@aiace.dk. Har du ingen emailadresse eller ønsker du af andre tvingende grunde kun postomdelt materiale, bedes du meddele dette til et medlem af bestyrelsen.

Bemærk, at lejlighedsvis informationer fra foreningen, som på grund af deres natur og/eller hastende karakter ikke udkommer i et orienteringsbrev, udelukkende udsendes elektronisk.

Hjemmesiden (<https://aiace.dk>)

Foreningens hjemmeside indeholder aktuelt nyt og udførlige vejledninger til oprettelse og brug af EU Login, indsendelse af attester og meddelelse af ændring i personlige forhold samt information om sygekasseforhold, blanketter m.v. Her finder du endvidere den nyeste version af personalevedtægten, foreningens orienteringsbreve og den til enhver tid senest opdaterede udgave af VADEMECUM. En populær side er også foreningens medlemsliste, hvor man kan finde tidligere kolleger.

Oprettelsen som bruger sker i forbindelse med indmeldelsen. Din registrerede emailadresse vil være dit brugernavn, og du opretter selv din kode, første gang du logger ind. Glemmer du din kode, kan du selv oprette en ny på hjemmesiden.

Orienteringsbreve

Foreningen udsender jævnligt orienteringsbreve. I orienteringsbrevene bringes informationer og nyheder af betydning for medlemmerne, f.eks. opdateringer af VADEMECUM, nyt fra den internationale forening, indkaldelser til generalforsamling og julefrokost eller orientering om arrangementer i øvrigt, som kunne have medlemmernes interesse.

FRA AIACE-INTERNATIONALE OG KOMMISSIONEN

VOX

Den internationale forening forestår redaktionen af VOX, som udsendes af Kommissionen til AIACE's medlemmer. Publikationen er flersproget.

Magasinet indeholder artikler om aktuelle europæiske emner og informationer fra EU-institutionernes personaleadministrationer, især Kommissionens PMO og HR. Indkaldelsen til den internationale forenings årlige generalforsamling udsendes ligeledes i VOX. Desuden er der indlæg om de nationale sektioners aktiviteter.

Du kan altid se det seneste nummer af VOX på www.aiace.dk på forsiden under "Seneste Nyheder (AIACE-Int.)"

Info Senior

Denne publikation udsendes med jævne mellemrum af Kommissionens velfærdstjeneste til alle pensionister. Publikationen sigter mod at give kortfattede aktuelle informationer, der har interesse for pensionister. Publikationen fremsendes til pensionister i Danmark på det valgte hovedsprog. Du kan læse det seneste nummer på www.aiace.dk på forsiden under "Seneste Nyheder" – AIACE-Danmark.

Commission en Direct

Det tidligere magasin indeholder flersprogede online newsfeeds, der opdateres dagligt. Indholdet er artikler om europæiske spørgsmål og information om EU-initiativer og -politikker. Det omfatter også små videoer og billeder.

Du har nu kun adgang til Commission en Direct via TEAMS After EC, se nedenfor.

TEAMS After EC

TEAMS er et (reklamefrit) socialt netværk, som bruges af Kommissionens ansatte, og hvor data bliver opbevaret under overholdelse af EU's datasikkerhedsregler og ikke risikerer at ende på amerikanske servere.

Under TEAMS er der oprettet en "After EC" afdeling, hvor alle EU-pensionister har adgang, uanset hjeminstitution. Det er et brugervenligt forum, hvor deltagerne kan stille spørgsmål, udveksle synspunkter og ideer osv. Indlæggene er enten tilgængelige for alle brugere eller kan være forbeholdt en privat, afgrænset gruppe. Man kan også kommunikere direkte med tidligere kolleger. Der henvises ofte til nyttige informationer, som kan downloades, ligesom de tjenestegrene i Kommissionen, der har mest kontakt med pensionisterne, til tider tager del i diskussionerne.

TEAMS After EC giver også adgang til EU nyheder på Commission en Direct. Man går ind på kanalen "General" og vælger "Apps" øverst og dernæst "News".

Man kan anmode om at blive oprettet som deltager ved henvendelse (med angivelse af pensionsnummer) til HR-TEAMS-AFTER-EC@ec.europa.eu.

Adgang kræver blot en Microsoft konto (men ikke EU Login).

HUSK!

Er du flyttet, eller får du ny emailadresse, er det vigtigt at informere foreningen på aiace@aiace.dk.

EU Login og IT

AIACE.dk

Foreningens hjemmeside er <https://aiace.dk>. Indholdet er opdelt i henholdsvis en åben og en lukket sektion. Den åbne sektion indeholder informationer af generel karakter. Den lukkede sektion er forbeholdt foreningens medlemmer og kræver brugernavn og kode. Oprettelsen som bruger sker i forbindelse med indmeldelsen. Din registrerede emailadresse vil være dit brugernavn, og du opretter selv din kode, første gang du logger ind. Glemmer du din kode, kan du selv oprette en ny på hjemmesiden.

Hjemmesiden indeholder aktuelt nyt og udførlige vejledninger til oprettelse og brug af EU Login, indsendelse af attester og meddelelse af ændring i personlige forhold samt information om sygekasseforhold, blanketter m.v. Her finder du også den nyeste version af personalevedtægten, foreningens orienteringsbreve og den til enhver tid senest opdaterede udgave af VADEMECUM. En populær side er også foreningens medlemsliste, hvor man kan finde tidligere kolleger. Adgang til listen er forbeholdt foreningens medlemmer.

Service Now (tidligere MyIntraComm)

Det tidligere MyIntraComm blev i 2024 delt op i to dele: arbejdsrelateret og Staff Matters (Sygekasse, pensioner, HR). Den arbejdsrelaterede del er nu forbeholdt de ansatte, pensionister har ikke længere adgang.

Staff Matters vil vi fortsat have adgang til. Teknikken bag er i gang med at blive overført til "Service Now", som mange allerede vil have mødt i forbindelse med spørgsmål til PMO. Funktionerne vil være uændrede, men velkomstskærmene kan se lidt anderledes ud.

Kommissionen er samtidig i gang med at lave en ny pensionistside med særlige links og informationer for pensionisterne. Tanken er, at den skal være mere brugervenlig end den gamle.

Adgang til Staff Matters/ Service Now kræver EU Login, se nedenfor.

Har du ikke EU Login, kan du nu kun henvende dig telefonisk til PMO eller pr. post, se s. 75.

EU Login

Langt de fleste PMO-tjenester er nu kun tilgængelige med EU Login, der svarer helt til MitID. Med det kan pensionister fra alle institutioner benytte EU-Sygekassen online, bestille invitation til den næste helbredsundersøgelse, finde oplysninger om pensionsforhold og modtage pensionssedlen, anmelde skift af bankkonto, tjekke deres personlige oplysninger, få adgang til Kommissionens interne "petites annonces", få svar på spørgsmål fra PMO m.m.

Pensionister fra Kommissionen og de institutioner, der har overdraget beføjelser på pensionsområdet til Kommissionen (nu alle andre institutioner end Europa-Parlamentet, Domstolen og EØSU), vil herudover også via SYSPER, der er Kommissionens interne IT-system til personaleadministration, have adgang til f.eks. at indsende leveattest, melde adresseforandring, hente skatteattest og meget andet. De kan også selv rette deres personlige oplysninger, se nærmere på hjemmesiden under Pension-Velfærd. Pensionister

fra de ovenfor nævnte tre institutioner har derimod kun læseadgang til deres personlige oplysninger og skal rette henvendelse til pensionsafdelingen i deres hjeminstitution for at få foretaget ændringer (se kontaktoplysninger på side 76).

Brug af EU Login forudsætter blot, at du har internetadgang. Til oprettelsen kræves også et mobilt apparat (mobiltelefon eller iPad/tablet), hvorpå du kan downloade EU Login appen.

Med et EU Login har man adgang til følgende tjenester:

JSIS online:	https://webgate.ec.europa.eu/RCAM/ klik på "Connect" i det lysegrå felt
MyPMO via app eller på PC:	https://mypmo.europa.eu
SYSPER (pensionsseddel):	https://myremote.ec.europa.eu
EU Login kontoadministration	https://webgate.ec.europa.eu/cas/ Klik derefter på det lille tandhjul øverst til højre.

Du finder en dansk guide til oprettelse af EU Login på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> (under "EU Login" → Første skridt). NB: Som med MitID kan du kun oprette en EU Login konto én gang. Oplever du problemer, nytter det ikke at oprette en ny konto, du gør det kun mere kompliceret at løse dine problemer. Prøv først at opdatere dit password, og hjælper det ikke, så kontakt os på aiace@aiace.dk

Du får normalt besked om, at dit password er udløbet ("Your password has expired").

Husker du dit gamle password, sætter du det ind under "Current password". **Husker du ikke dit gamle password**, kan du på den skærm, hvor du bliver bedt om dit password, i stedet klikke på "**Lost your password?**" under feltet til password. Om nødvendigt finder du en detaljeret guide til opdatering af dit password på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU Login → Første skridt.

EU Login-appen

EU Login appen svarer til MitID-appen – den er **ikke** en mobil Sygekasse-app, men en alternativ (hurtigere og sikrere) dobbeltautentifikationsmetode, når SMS-metoden udfases pr. 1. juli 2025. Når du har fået dit EU Login, kan du, hvis har en smartphone og/eller tablet/iPad, vælge at installere EU Login appen () på din smartphone eller tablet fra din App Store (Apple eller Android). Derefter bestemmer du fra gang til gang, hvordan du ønsker at foretage den sidste sikkerhedskontrol. Vælger du at logge ind via EU Log-in appen, kan du autentificere dig med en firecifret kode, der er den samme hver gang, og som du selv har fastlagt ved installationen af appen, eller direkte med fingeraftryks- eller ansigtsgenkendelse, hvis din mobil/iPad understøtter den. EU Log-in app-løsningen, der svarer til MitID-appener hurtig og nem at bruge.

Bemærk, at du skal have installeret en form for skærmlås på dit apparat (kode, mønster, fingeraftryk ..), ellers virker appen ikke. Du kan opsætte skærmlåsen via indstillingerne på din telefon.

NB: Det er ikke tilstrækkeligt at downloade appen, den skal også knyttes til din EU Login konto ved en særlig aktiveringsprocedure, se <https://aiace.dk>.

Har du aktiveret EU Log-in appen, kan du logge på MyPMO fra din iPad/tablet eller mobiltelefon med blot et fingeraftryk/ansigtsgenkendelse og hurtigt indsende en regning - du tager blot et billede af regningen til sidst. En tablet/iPad skal blot have internetadgang (f.eks. via WiFi), den behøver ikke at have noget simkort. Ved den indledende aktivering af appen skal du dog (ligesom ved den første oprettelse af EU Login) bruge to apparater: din PC/tablet og din smartphone/tablet. Du finder en detaljeret vejledning på foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> under EU Login.

OBS: EU Login appen er en alternativ autentificeringsmulighed og må ikke forveksles med MyPMO (se s. 82), der tilbyder moderniseret adgang til Kommissionens tjenester, herunder indsendelse af regninger, anmodninger om forhåndstilladelser og invitationer til helbredsundersøgelser og ikke mindst den månedlige pensionsseddel.

Ændring eller tilføjelse af yderligere mobile apparater

Det er muligt at tilknytte flere mobile apparater til din EU Login konto, og det kan i mange situationer være rigtig nyttigt også at have adgang via EU Login på f.eks. en iPad eller ægtefællens eller en anden nær pårørendes mobile apparat. Man vælger frit fra gang til gang, hvilket apparat man ønsker at bruge.

Skifter du mobiltelefon/iPad, er det vigtigt, at du sørger for at aktivere EU Login appen på det nye apparat, inden du opgiver det gamle, så du stadig har adgang til Kommissionens tjenester. Du tilføjer det nye apparat ved at logge ind via <https://myremote.ec.europa.eu> → [EU Login](#). Under "My account" vælger du "Manage my mobile devices" - "Add a mobile device" og tilføjer det nye apparat.

Alternative verifikationsmetoder

Du kan også dobbeltautentificere dig ved brug af helt ny teknologi, der er særdeles sikker og samtidig meget let at bruge:

eID

eID er en slags europæisk MitID. Aktiverer du eID i din EU Login konto, kan du bruge dit MitID til at autentificere dig, når du vil logge ind via EU Login.

Trusted Platform

De fleste nyere computere har et TPM modul (Trusted Platform). Det er normalt en chip, som gør det muligt at lagre biometrisk information (ansigtsgenkendelse eller fingeraftryk) eller en kode, der giver nem og sikker adgang til diverse beskyttede funktioner, såsom JSIS online.

Passkey

Passkey-løsningen svarer til TPM, blot for mobile apparater.

Sikkerhedsnøgle

En sikkerhedsnøgle ("Security Key") er en lille dims på størrelse med en nummerviser, som mange af os kender fra f.eks. MitID eller banker. Den kan stikkes ind i et USB-stik (A eller C) i det apparat, man ønsker at bruge den på, eller forbindes med det via bluetooth eller NFC. For at sikkerhedsnøglen kan bruges til EU Login, skal den mindst opfylde FIDO2-krav, f.eks. Yubikey. Når den er aktiveret, kan den indsættes i et hvilket som helst apparat (f.eks. en hotelcomputer eller mobil), så man kan autentificere sig sikkert også på farten.

Alle disse løsninger skal først aktiveres i din EU Login konto før du kan bruge dem. Du finder altid de senest opdaterede vejledninger på foreningens hjemmeside www.aiace.dk.

Sygekassen online

Du kan nu tilgå EU-Sygekassen elektronisk på to forskellige måder:

- den "gamle" måde via <https://webgate.ec.europa.eu/RCAM/> eller
- den nye måde via <https://mypmo.europa.eu/> (eller direkte via MyPMO-appen, hvis du logger på med din iPad/tablet eller mobiltelefon)

Adgang kræver, at man har et EU Login (se ovenfor). Når man har fået dette, kan man foretage stort set alle handlinger med sygekassen som for eksempel:

- indsende refusionsanmodninger
- anmode om betalingstilsagn
- anmode om forhåndstilladelse (til f.eks. tandlægebehandling)
- følge sine anmodninger
- tjekke sine tidligere afregninger.

Hvis man som bruger af EU Login kommer ud for tekniske problemer, kan man henvende sig til en af foreningens sygekasseambassadører, se side 12.

På foreningens hjemmeside <https://aiace.dk> finder du under **Sygekassen** → **Regler og vejledninger** → **Procedure MED EU Login** trin-for-trin guides til brug af RCAM/JSIS online.

MyPMO

giver dig nem adgang ikke blot til EU-sygekassen (JSIS), men også til en række andre funktioner i SYSPER, såsom din pensionsseddel. Flere funktioner vil komme til efterhånden. MyPMO kan tilgås såvel fra en computer som fra en smartphone eller iPad/tablet. Til mobile apparater (iPad, smartphone) finder du MyPMO-appen i din App store/Playstore (se efter logoet i overskriften).

MyPMO er enklere at bruge, navnlig til de simple regninger. Benytter du et mobilt apparat, behøver du ikke at scanne. Når du til sidst i forløbet bliver bedt om at tilføje bilag, kan du vælge mellem at tage et billede (med din telefon eller iPad) eller uploade et dokument, du tidligere har gemt. Hvis du vælger at tage et billede, får du bagefter mulighed for at kontrollere læsbarheden og kan evt. slette det og tage et nyt.

- **Logger du ind med en smartphone eller en iPad/tablet?**
Download MyPMO-appen fra din Playstore/App Store (se efter logoet i overskriften).
- **Logger du ind fra en PC** (eller foretrækker du bare ikke at downloade app'en), er det lettest at logge ind direkte via <https://mypmo.europa.eu/>.

Du skal stadig dobbeltautentificere dig via EU Login på sædvanlig vis. Du finder en detaljeret guide på forsiden af hjemmesiden www.aiace.dk ude til højre under den blå bjælke "Med EU Login har du adgang til".

MyPMO appen må ikke forveksles med EU Login App (se side 80). Sidstnævnte er udelukkende en alternativ autentificeringsløsning, i lighed med MitID-appen.

Ved dødsfald - praktiske oplysninger

Man bør så vidt muligt i tide forberede sine efterlevende på de praktiske og administrative forhold, de specielt bør være opmærksomme på. Overvej også i tide, om ikke det er en god idé at oprette en fremtidsfuldmagt. Du kan få et overblik på <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/vaerd-at-vide/v/vaergemaal-og-fuldmagt-mv/fuldmagter/fremtidsfuldmagter> og læse en mere personlig beskrivelse i foreningens orienteringsbrev nr. 124 fra oktober 2021, som du finder på hjemmesiden www.aiace.dk.

Ved dødsfald vil afdødes konto straks blive spærret for udgående betalinger (men ikke lukket for indbetalinger).

Anmeldelse til EU

Hvis afdøde modtog pension eller anden ydelse fra EU, eller hvis afdøde var en pensionsmodtagers ægtefælle, barn eller anden person, for hvem pensionsmodtageren modtog forsørgertillæg, skal dødsfaldet anmeldes, bedst ved fremsendelse af en kopi af dødsattesten til Kommissionens pensionsafdeling via email: PMO-Surviv@ec.europa.eu eller telefonisk: +32 229 11111 eller med posten (MERO PMO2, 41 Av. de Tervueren, B-1049 BRUXELLES).

Hvis afdødes hjeminstitution var Europa-Parlamentet, Domstolen eller EØSU, skal pensionsafdelingen i hjeminstitutionen også underrettes, se kontaktoplysninger i afsnit 4.7.

Begravelseshjælp

Omkostningerne ved begravelse eller bisættelse kan let løbe op i betragtelige beløb. En typisk bisættelse koster mindst 30.000 kr. Der kan opnås tilskud hertil fra følgende kilder:

- **Den danske sygesikring**

Afdødes eventuelle formue indvirker på hjælpens størrelse. Var afdøde født før 1. april 1957, udgør begravelseshjælpen dog altid mindst 1.050 kr.

Hvis der medvirker bedemand, vil denne påtage sig at hæve begravelseshjælpen.

- **EU-Sygekassen**

Ved en tilsluttets eller en medforsikrets død udbetales der en fast begravelseshjælp på 2.350 EUR, jf. artikel 72 i vedtægten og artikel 25 i den fælles Sygeforsikringsordning. Hvis det er en supplerende dækket ægtefælle, der er afgået ved døden, nedsættes begravelseshjælpen dog med det beløb, der er modtaget i tilskud fra det offentlige (normalt 1.050 kr.).

Begravelseshjælpen indbetales normalt på den tilsluttedes konto kort tid efter, at dødsattesten er indsendt til Kommissionens/hjeminstitutionens pensionskontor, se ovenfor. **Er der en efterlevende pensionsberettiget ægtefælle, vil den dog som oftest blive indbetalt på den efterlevendes konto, der derfor bør oprettes snarest muligt.** Hvis det er den tilsluttede selv, der er død, og der ikke er nogen ægtefælle, og kontoen allerede er lukket,

udbetales den til de efterladte børn eller enhver anden person, som godtgør at have betalt for begravelsen. Ved problemer kan man henvende sig til pmo-rcam-bru-frais-funeraire@ec.europa.eu.

En eventuel transport af den afdøde dækkes hverken af EU-Sygekassen eller af den danske sygesikring, men kun af en eventuel privat rejseforsikring.

Pension

Har en EU-pensionist ved sin død ingen pensionsberettigede efterladte, ophører pensionen med udgangen af den måned, hvor dødsfaldet finder sted.

Efterlader pensionisten sig imidlertid en ægtefælle og/eller eventuelle uforsørgede børn, vil den sædvanlige ydelse fra EU, som afdøde hidtil modtog, fortsat blive udbetalt i yderligere tre måneder efter den måned, hvor dødsfaldet fandt sted. Er den efterladte pensionsberettiget, vil ydelsen så vidt muligt blive indbetalt på den efterladtes nye konto, der bør oprettes snarest muligt.

Efter udløbet af de tre måneder er den efterlevende ægtefælle normalt berettiget til en efterladtepension på ca. 60% af den ydelse, som afdøde modtog. Efterladtepensionen udgør mindst 35 % af den sidste grundløn, den afdøde modtog, men kan dog ikke overstige den pension, som afdøde modtog på sin dødsdag, og hvis der efterlades uforsørgede børn, vil disse endvidere have ret til børnepension.

Det er ifølge personalevedtægten en betingelse for ægtefællens ret til efterladtepension, at ægteskabet ved dødsfaldet har varet mindst **et år**, hvis det blev indgået **inden** pensioneringen, eller **5 år**, hvis ægteskabet blev indgået **efter** pensioneringen. Der har været en retssag om den efterladtes ret til pensionen i et tilfælde, hvor ægteskabet (indgået efter pensioneringen) havde varet i mindre end 5 år. Den retssag endte Kommissionen med at vinde. **Er ægteskabet indgået efter pensioneringen, er ægtefællen altså kun berettiget til efterladtepension, hvis ægteskabet ved dødsfaldet har varet i mindst fem år.**

Selv mangeårigt faktisk samliv udløser ikke ret til efterladtepension.

Er den efterladte selv EU-pensionist, vil den efterladtes egen alderspension og efterladtepensionen blive kumuleret ved skatteberegningen. Da EU's skatteskala er stærkt progressiv, kan denne kumulering føre til en efter omstændighederne betragtelig udhuling af efterladtepensionen. Det gælder navnlig for akademikerpar, hvor begge har optjent fuld pensionsret, da topskatteprocenten på 45% gælder for indkomster over ca. 8.000€. Du kan finde skatteskalaen på <https://myintracomm.ec.europa.eu/staff/EN/working-conditions/pay/Pages/taxes.aspx?ln=en>.

Indgår den efterlevende ægtefælle senere et nyt ægteskab, bortfalder retten til efterladtepension. Den efterlevende får dog som compensation udbetalt en affindelsessum svarende til to års efterladtepension, medmindre der stadig er uforsørgede børn efter den afdøde. Udbetalingen af affindelsessummen overføres som et engangsbeløb til den sædvanlige konto inden for nogle måneder efter fremsendelsen af den nødvendige dokumentation.

En separation har ingen retsvirkninger i forhold til pensionsretten, så længe parterne ikke er skilt. En frasepareret ægtefælle har altså samme ret til efterladtepension som en samlevende ægtefælle.

En tidligere ægtefælle, der ved dødsfaldet havde ret til underholdsbidrag fra den afdøde, har også ret til efterladtepension. Pensionsbeløbet deles efter omstændighederne mellem de forskellige berettigede i forhold til hvert ægteskabs varighed. En tidligere ægtefælle kan dog aldrig modtage en efterladtepension, der er større end det hidtidige underholdsbidrag. For nærmere detaljer henvises til vedtægtens artikel 80 og bilag VIII, kapitel 4.

Såvel efterladte- som børnepension er fritaget for national beskatning, da den beskattes af EU, jf. afsnit 3.4.

EU-Sygekassen

Modtageren af en efterladtepension vil obligatorisk være tilknyttet EU-Sygekassen, og dækningen vil være mindst lige så god som før dødsfaldet, jf. afsnit 4.3. Hvis den tidligere tjenestemand først gik på pension efter at have nået pensionsalderen, vil den efterladte være primært dækket – også selv om den pågældende fortsat arbejder og tidligere kun var supplerende eller slet ikke dækket. Gik den tidligere tjenestemand imidlertid på pension før den normale pensionsalder, gælder den primære dækning kun, hvis den efterladte ikke har nogen "indtægtsgivende erhvervsmæssig beskæftigelse", jf. vedtægtens art. 72, stk. 2, henholdsvis 2a.

Modtageren af en børnepension kan være tilknyttet EU-Sygekassen (med primær dækning), men det er ikke obligatorisk.

Regninger kan fortsat indsendes til EU-Sygekassen også efter dødsfaldet, men det bør ske snarest muligt. En efterlevende ægtefælle, der ikke tidligere var selvstændigt medlem af Sygekassen, skal i de første tre måneder (indtil afdødes pension bliver erstattet af efterladtepension) indsende alle regninger med angivelse af afdødes pensionsnummer – også regninger, der vedrører den efterlevende ægtefælle selv. Refusionsanmodningen underskrives af ægtefællen eller den person, der varetager de praktiske ting, med klar angivelse af navn og relation/funktion i forhold til afdøde. Refusionen vil blive indbetalt på afdødes sædvanlige konto, der derfor ikke bør lukkes for tidligt.

Kort fortalt: Hvad gælder for de efterladte?

- Hvis afdøde var (primært eller supplerende) dækket af den fælles sygesikring, vil der blive udbetalt en fast begravelseshjælp på €2350 (evt. med fradrag af den danske sygesikrings tilskud, hvis afdøde er en medforsikret).
- Afdødes pension ophører med udgangen af den måned, hvor dødsfaldet finder sted. Er der efterladte, vil afdødes fulde pension (inkl. evt. husstandstillæg) dog fortsat blive udbetalt i yderligere tre måneder efter den måned, hvor dødsfaldet fandt sted. Er den efterlevende pensionsberettiget, vil pensionen blive betalt på den efterlevendes egen konto. Ellers udbetales den på afdødes konto, der ikke bør lukkes for tidligt.
- Efterladtepensionen/børnepensionen udbetales fra udgangen af den fjerde måned efter den måned, hvor dødsfaldet fandt sted.
- En efterladt ægtefælle/barn er normalt dækket af EU-Sygekassen på samme vilkår som den afdøde tidligere ansatte (vedtægtens art. 72, stk. 2, henholdsvis 2a).
- Ægtefællen og eventuelle forsørgelsesberettigede børn skal ved boopgørelsen betale arveafgift af:
 - afdødes faste ejendom i det land/de lande, hvor den befinder sig
 - afdødes øvrige formue i det land, hvor afdøde var skattemæssigt hjemmehørende.

- Pension, der udbetales af EU til en efterladt ægtefælle og til eventuelle forsørgelsesberettigede børn, er fritaget for national beskatning, da pensionen beskattes af EU.

Familien kan søge råd og vejledning ved henvendelse til **AIACE-Danmark** eller til velfærdstjenesten (**Assistance sociale**) i afdødes hjeminstitution, eller evt. via Pensionsafdelingen. Se kontaktoplysninger for de største institutioner nedenfor. For de øvrige se kontaktoplysninger på side 76.

Kommissionens velfærdstjeneste Tlf.: +32 2 29 11111 Email: hr-bxl-aide-pensionnes@ec.europa.eu eller hr-lux-assistants-sociaux@ec.europa.eu	Europa-Parlamentets velfærdstjeneste LUX: servicesociallux@ep.europa.eu Tlf.: +352 4300-22495/22591/27631 BRUX: servicesocialbru@ep.europa.eu Tlf.: +32 2 284 3575/2937/1480
Rådets velfærdstjeneste (Welfare Unit) Tlf.: +32 2281 6111 Email: unite.sociale.pensionnes@consilium.europa.eu	Domstolens velfærdstjeneste L-2925 Luxembourg Tlf.: +352 4303 4584 Email: pensions@curia.europa.eu

Stikordsregister

A		Ejerboliger	17
Adgangskode www.aiace.dk	9, 77, 79	EU Login	63, 75, 79, 80, 82
Adgangskort til EU-institutionerne	15–16	EU Login app	80–81
Adresser til PMO	66, 75	F	
Afiliatys, supplerende forsikring	28	Fast bolig i sommerhus	18
Afregningskontoret	64	Fastsættelse af pensionsretten	53
AIACE-Danmarks hjemmeside	8, 9, 77, 79	Flexboliger	18
AIACE-Internationale	5, 7, 73, 76	Flytning	21, 23
Akupunktur	32	Flyttegoods	25
Akut indlæggelse	66	Fodpleje	36, 61
Anmeldelse af dødsfald	83	Folkepension	42, 46, 47–50
Anmodninger og klager	69	Folkeregister	29–30
Ansættelsesmyndigheden (AIPN)	69, 70, 71	Forberedelse af pensionisttilværelsen	13
Ansøgning om folkepension	49	Forebyggende helbredsundersøgelser	67
Ansvarsforsikring for motorkøretøjer	28	Forhåndstilladelse	61
Attester	51–52	Forsikringer, tillægs-	27–28
B		Fremtidsfuldmagt	14, 82
Bankoplysninger, Ændring af	54	Frit sygehusvalg	38
Begravelseshjælp	37, 83, 85	Fysioterapi	32, 33, 61
Betalingstilsagn	65, 66	G	
Bil, import, omregistrering	25	Gennemførelsesbestemmelser (JSIS)	59
Blanketter og formularer	63	Grå stær-operation	25, 35, 61
Boligsøgning i Danmark	17	H	
Bopæl	29, 47	Hjælpemidler og proteser	37
Borgerservice	29, 51	Hjemmesiden, AIACE	9, 77, 79
Børne- og uddannelsestillæg	53	Hjemsted, ændring	13–14
Bosættelsespenge	23	Hjemtransport	27, 32, 39
Briller	35, 60	Høreapparater	36, 61
C		Hospitalsbehandling	38
Certificat de vie (Leveattest)	51	Husstandstillæg	23, 52, 53, 85
CIGNA	27, 63	I	
CPR-nummer	29–31	Indfødsret	47
D		Indførsel af flyttegoods	25
Danmark, Sygeforsikringen	33, 63	Info Senior	78
Dansk sygesikring	31, 60	J	
DGE	59	JSIS/RCAM online	82
Dødsfald	53, 54, 83	Justeringskoefficienten	13, 55
E			
E-boks	30		
Efterladtepension	14, 54, 84–85		

K

Kapital- og aktieindkomst	44
Kiropraktor	33, 61
Kommissionens pensionskontor	54, 75
Kommunikation	77
Kontaktlinser	31, 35
Kontaktoplysninger	75
Kørekort, ombytning	25

L

Laissez-passer (EU)	15–16
Lejeboliger	17
Leveattest	51, 79

M

Medforsikrede personer	59, 62, 67
Medicin	33, 60
MitID	13, 30, 39, 50
Motorkøretøjer	25
Multiplikationsfaktoren	55
My IntraComm	80
MyPMO (ex PMOMOBILE)	61, 65, 80–82

N

Nedslag for udenlandsk beskatning af kapitalindkomst	45
Nedslag for udenlandsk ejendomsværdibeskatning	46

O

Omregistrering, bil	14, 25
Orienteringsbrev	9, 77
Osteopati	33, 60, 61

P

Password (se Adgangskode)	
Patientmobilitetsreglerne	39
Patientsikkerhed, Styrelsen for	39
Pensionister i en vanskelig situation	73
Pensionsattest	41, 44
Pensionskontorer	54, 75–76
Pensionsret	54, 84
Pension til de efterladte	14, 54, 84–85
Planlagt indlæggelse	66
Plejehjem	37, 53, 61
PMOMOBILE (nu MyPMO)	61, 65
Postadresser til PMO	66, 75
Privathospitalet Mølholm	67

R

RCAM/JSIS online	66, 80, 82
Recepter	34
Refusionsberegning	60–61
Registreringsafgift ved bilimport	25
Rejseforsikring	27, 32, 39, 40, 59, 63, 84
Rejseudgifter (ved flytning)	23
Rekonvalescens/revalidering	62

S

Særlig godtgørelse (Art. 72, stk. 3)	62
Screening tests	67
Skærmlås	80
Skatteforhold	41, 43
Skattefritagelse (EU-indkomst)	41, 43, 85
Sociale forhold	42
Sommerhus	18
Stæroperation	25, 35, 61
Styrelsen for Patientsikkerhed	39
SU	53
Sundhedskort	13, 29, 31
Supplerende dækning (JSIS)	31–32, 52, 59
Supplerende sundhedsforsikringer	27–28
Sygeforsikringen Danmark	33, 63
Sygekasseambassadører	12
Sygekassen online	80, 82
Sygekassens Velkomstkantor (Bxl)	16
Sygesikring, dansk	31–40, 60
Syn	25, 35, 60

T

Tandpleje	32, 60–61
Tilmelding til folkeregisteret	29

U

Udbetaling Danmark	26, 30, 48, 50
Uddannelsestillæg	53
Udskydelse af folkepension	49
Udvidet frit sygehusvalg	38
Ulykkesforsikring	27

V

Velfærdstjenester i EU-institutionerne	86
Velkomstkantor, Sygekassens	16
Vippa House	67
VOX	77

Ø

Øjne (se syn)	
---------------	--

AIACE-Danmark

International Forening af Forhenværende EU-Medarbejdere